

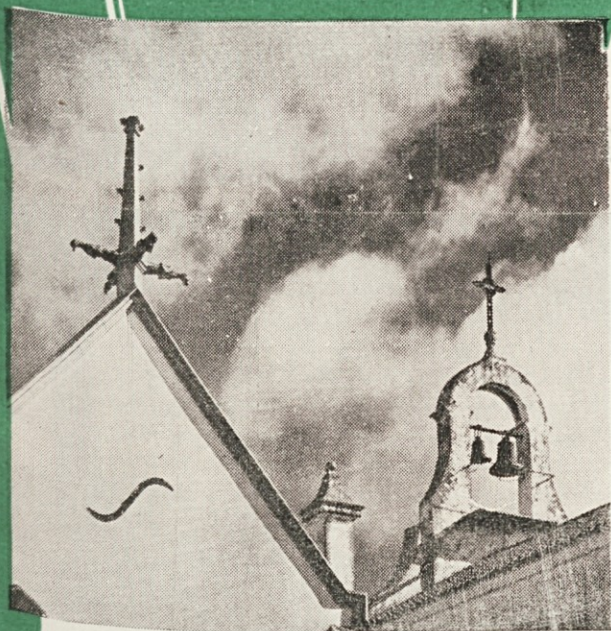
D

59961

duhovno življenje la vida espiritual

1958 · LETO XVI

IZDAVAJELNA KUPČINA
LJUBLJANA

FEBRUAR

Desno: Medtem ko ubija buenosaireška vročina poleti vsako voljo do dela, osvežijo duha in telo lepi izleti pod tronadorske ledenike (Foto dr. Grzetič, San Carlos de Bariloche, Argentina)

Spodaj: Pogled na Tronador, prelepo goro v bariloškem pogorju

Naslovna stran: V Tigre — Foto: Que-rubin Avedissian

duhovno življenje la vida espiritual

Leto XXVI.

Št. 2

Februar

V znamenju posta

Skoraj pri vseh poganskih verstvih kot pri krivih verah različnih protestantskih in drugih ločin najdemo post kot važno sredstvo za odrešenje in posvečenje ljudi. Zato je razumljivo, da bo tudi Cerkev, ki ohranja, uči in razlaga edino zveličavno, od Boga razodeto vero, vedno priporočala in do neke mere tudi ukazovala post vsem svojim vernikom kot važno sredstvo očiščevanja in posvečevanja. Ker je Cerkev edina, od Boga določena pot, ki naj vodi vse ljudi k zveličanju in večni sreči, mora katoliška vera, ki jo Cerkev uči, tudi o postu imeti izmed vseh obstoječih verstev najpopolnejši in za vse ljudi najbolj primeren nauk in zapovedi.

Kristusov nauk o postu

Ker je Cerkev ustanovil Jezus Kristus in je tudi on sam njena nevidna glava, ona pa Njegovo skrivnostno telo, je jasno, da se o postu drži Cerkev Jezusovega nauka in Jezusovega zgleda. Jezus je post visoko cenil in ga je ob važnih prilikah življenja gojil v izredni, junaški meri; vendar pa pomena posta ni nikdar pretiraval ne v besedah ne v dejanju. Sicer se je Jezus postil 40 dni in 40 noči, preden je začel javno učiti. S tem je hotel dati prepričljiv zgled, kaka se moramo na velike in važne zadeve pripravljati z velikimi žrtvami in molitvijo. Vendar pa se sicer ni veliko postil in tudi od svojih učencev ni zahteval veliko posta. To vemo iz svetega pisma.

Kajti evangelisti poročajo, kako so nekega dne prišli k Jezusu Janezovi učenci in mu rekli: „Zakaj se Janezovi učenci pogostoma postijo in opravljajo molitve, kakor tudi učenci farizejev, tvoji pa jedo in pijejo?“ Jezus jim je rekel: „Ali morete post naložiti svatom, dokler je pri njih ženin? Pridejo pa dnevi, ko bo ženin od njih vzet in takrat, tiste dni se bodo postili.“ (Lk 5, 33-36). S temi besedami je Jezus hotel pojasniti, da ljudem ne smemo nalagati prepogostnega posta, ampak le ob določenih dneh, ki naj bodo dnevi pokore in žalovanja. Za Cerkev so ti dnevi od pepelnične

srede do velike nedelje, ko se spominjamo trpljenja in smrti Jezusa Kristusa. Iz istega namena se postimo kristjani tudi ob petkih. Da Jezus glede posta ni pretiraval, moremo sklepati tudi iz sledečih njegovih besed:

„Prišel je namreč Janez, ki ni jedel ne pil, pa pravijo: 'Hudega duha ima'. Prišel je Sin človekov, ki je in pije, pa pravijo: 'Glejte, požrešnež je in pijanec, prijatelj cestninarjev in grešnikov'“ (Mt 11, 18-19).

Jezus je tudi obsojal tiste, ki so se postili zato, da bi jih ljudje imeli za popolne in svete. Zato je naročal svojim učencem: „Kadar se postite, ne bodite čemerni kakor hinavci; grdiyo si namreč obraze, da bi ljudem pokazali, da se postijo. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Kadar se pa ti postiš, pomazili svojo glavo in si umij obraz, da ne pokažeš ljudem, da se postiš, ampak svojemu Očetu, ki je tudi na skrivnem kraju. In tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil“ (Mt 6, 16-18).

Cerkev se teh Jezusovih navodil glede posta drži, zato je glede postne postave vedno manj stroga. Vsem, ki se zaradi zdravja in težkega dela težko postijo, daje olajšave in spreglede. Kajti post ne sme nikdar škodovati našemu zdravju. Spet pa ne smemo podcenjevati posta in prositi spregleda zgolj zaradi težav, ki so združene s postom. Zdravniki so soglasnega mnjenja, da zmeren post od časa do časa zdravju še koristi. Bo pa s postom združenih vedno nekaj težav in nevšečnosti, a so zelo majhne v primeri z milostmi in koristmi, ki jih imamo od posta.

Milosti posta

Koristi in milosti posta lepo našteje Cerkev v predglasju, ki se moli pri sv. mašah v postu: „Zares je primerno in pravično, prav in zveličavno, da se ti vedno zahvaljujemo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, ki s telesnim postom zatiraš napake, dvigaš duha, daješ čednost in plačilo.“

Te milosti posta imejmo pred očmi, ko se bo v tem mesecu pričel postni čas in se bomo posvečevali za svete velikonočne praznike. Pa tudi sicer med cerkvenim letom visoko cenimo vse postne dni in se držimo posta, kakor nam ga Cerkev predpisuje.

Preživimo te dni pred veliko nočjo res v znamenju posta, resnobe in pokore, kakor nam naroča Cerkev v duhovnih dnevnicah:

Daj, naj telo se pokori,
se z ostrim postom uredi;
srce naj grehu da slovo,
zavrača vabe v greh skrbno.
Tako le zmerni bodimo
v besedah, pitju in jedeh,
še v spanju, šalah in skrbno
se vadimo v čuječnosti.

JANEZ KOPAČ CM, Kanada

Za kaj bomo ta mesec molili?

Ob stoletnici Marijinih prikazovanj v Lurdu prosimo Njo, ki jo častimo kot Lurško Gospo, za stanovitno moč onim, ki so preganjani zaradi zvestobe do Njenega božjega Sina.

Dne 11. februarja 1958 je preteklo sto let, kar je brezmadežna Devica Marija stopila na francosko zemljo in se v masabielski votlini, v mestu Lurdu pod Pireneji, prikazala preprosti in revni, pa nedolžni in pobožni deklici Bernardki Soubirous. Podoba Brezmadežne, kakor jo je opisala sv. Bernardka, je znana celemu svetu: Nebeška Gospa, v belo oblečena, z modrim pasom prepasana, z bleščočim rožnim vencem v svojih belih rokah, s cvetočo, zlato rožo na deviških nogah.

V podlistku naše „Svobodne Slovenije“ beremo zgodbe teh prikazovanj, nad vse živo popisane po že pokojnem pisatelju Werfel-u, ki je bil judovske vere, a je pisal svojo Pesem o Bernardki ves prevzet ljubezni in vdane hvaležnosti do Nje, ki mu je v časih silnega preganjanja Judov v zadnji vojski izposila rešitev pred smrtjo v nacični plinski celici.

Marija je stopila na francoska tla

v dobi, ko se je tam kot drugod po svetu ošabno šopirila brezbožna znanost, zanikajoča Boga in nadnaravni svet. Po posredovanju nevedne, a ponižne in verne deklice se razodene človeštvu kot Brezmadežno spočetje, ki ga je papež Pij IX. 8. decembra leta 1854 proglasil kot versko resnico. Po velikih, nezaslišanih čudežnih ozdravljenjih, ki jim je Lurd postal priča, dokaže nevernemu svetu obstoj nadnaravnih moči in potrdi omahujočo vero v Boga ter božjo avtoriteto katoliške Cerkve. V sto letih lurških romanj so našeli do 6.000 čudežnih ozdravljenj, od katerih pa jih je posebej zato sestavljena zdravniška komisija kot naravnim potom nerazložljiva priznala le 500—600. V tej komisiji sodelujejo zdravniki vseh narodnosti in ver in tudi taki, ki nič ne verujejo, in njihove preiskave so dolgotrajne in nadvse natančne in popolne.

Z očitnim nadnaravnim posegom v življenje na zemlji je lurška Marija uklonila človeški napuh, obenem pa v teh sto letih, odkar se je prvič v Lurdu prikazala, pomagala ne le tisočem čudežno ozdravljenih, ampak neštetim množicam ubogih, žalostnih, preganjanih, nesrečnih, na duši in telesu bolnih ljudi — v Lurdu, v Franciji in po celem svetu. Sveti oče Pij XII., ki je v posebni encikliki od 2. julija 1957, naslovljeni na francoske škofe, poveličal stoletnico lurških dogodkov, pravi, „da se ne bo na tem svetu nikoli moglo spoznati število dobrot, ki jih svet dolguje Devici Pomočnici v Lurdu“. In proglašujoč jubilejno leto v lurških svetiščih, ki bo trajalo od 11. februarja 1958 do istega dne 1959, izpoveduje trdno upanje, „da bo Marija, ki je skozi sto let izkazala prosečim toliko milosti ozdravljenja in spreobrnjenja, gotovo tudi v tem jubilejnim letu velikodušno izpolnila upanje svojih otrok“.

Med temi Marijinimi otroci, ki so v naših dneh njene pomoči najbolj potrebni, potrebni predvsem moči in stannovitnosti v veri, so pač oni naši bratje in sestre, ki preganjanje trpe zaradi svoje zvestobe Jezusu Kristusu in njegovi Cerkvi. Nanje misli z očetovskim sočutjem sveti oče, zanje nam naroča moliti v tem prvem mesecu lurškega jubilejnega leta.

S Kristusovim namestnikom bodo šle ta mesec naše pobožne, sočutne in prošee misli po vseh onih deželah, kjer je Cerkev preganjana in zatirana po brezbožnem komunizmu, kjer so pastirji in verniki in zlasti še mladina v nevarnosti, da jih nečloveško nasilje ukloni in stre. Med temi deželami je tudi naša draga, nikdar pozabljena, vsa Mariji

vdana in posvečena slovenska domovina. Vemo, da se preganjani in stiskani bratje in sestre v ogromni večini junaško drže. A dolga leta nasilja, ki s satansko zvitostjo uporablja vsa sredstva za zlom duha in srca, majhno, skoraj nobeno človeško upanje na skorajšnje odrešenje — vse to povzroča v srcih trpečih žalost in malodušje. Cerkev molka in bolečine vpije po božji pomoči, po božji luči in milosti, po skorajšnji uri božjega usmiljenja.

V Marijo Brezmadežno so uprte to leto z novim, neizmernim zaupanjem oči vesoljne Cerkve. Besede velikega papeža Leona XIII., ki je dal v vatiškanskih vrtovih zgraditi posnetek lurške votline, odmevajo znova v dušah vernikov: „Vse upanje Cerkve je danes v

12

Spodnja votlina v lurški baziliki, kjer se je 11. februarja pred sto leti prvič prikazala Mati božja preprosti Bernardki Soubirous iz Lurda pod Pireneji v južni Franciji

rokah Brezmadežne Device. Ona, ki je s svojo ljubeznijo sodelovala v početkih Cerkve, bo zopet orodje in branilka našega zveličanja...; naj nam Ona vrne red in mir stiskanim srcem; naj pospeši, tako v zasebnem kot javnem življenju, povratek k Jezusu Kristusu.“

Zgodovina lurških prikazovanj nam jasno govori o Marijini zmagoviti moči nad silami pekla. Kaj vse je knez teme počel, da bi zavrl zmagoslavno in zveličavno pot lurškega oznanila! Marija ga je premagala. Znova je v Lurdu dokazala, da je Ona tista obljubljen velika žena, ki je s svojo deviško nogo, že v prvem trenutku svojega brezmadežnega spočetja, peklenski kači strla glavo in ostane njena nepremagljiva nasprotnica skozi vse čase. Kakor se je njeno poslanstvo v Lurdu kljub vsemu nasprotovanju pekla in brezbožnih oblastí zemlje utrdilo, tako se je tudi v svetu uveljavilo. Ko je po proglasitvi verske resnice o Brezmadežnem Spočetju Marija sama v Lurdu to potrdila, sledijo v življenju Cerkve velike in slavne zmage: Proglasitev nezmotljivosti rimskega papeža, razširjenje pobožnosti do presvetega Srca Jezusovega in posvetitev človeškega rodu božjemu Srcu, slovesni narodni in mednarodni evharistični kongresi, uvedba pogostnega in zgodnjega svetega obhajila, dogodki v Fátimi, slovesni praznik Kristusa Kralja, posvetitev sveta in posebej Rusije brezmadežnemu Marijinemu Srcu, razglasitev dogme o Marijinem Vnebovzetju, živo apostolsko delovanje laikov, marijanski in mariološki kongresi — vse se obnavlja, nova pomlad

poganja v Cerkvi, novo življenje polje po mističnem telesu Kristusovem, ki ga vodi papež, priznan in spoštovan v svobodnem svetu kot najvišja moralna avtoriteta — vse to je prišlo in prihaja po Mariji Brezmadežni, ki je Bog v njene roke položil usodo Cerkve in svetá, kot je sama v Fátimi izjavila.

S koncem zadnje strašne vojske sta se zrušila v razvaline dva silna sovražnika Cerkve in človeške civilizacije: nacizem in fašizem. Tretji, najsilnejši, brezbožni komunizem še kljubuje in prevzetno dviga svojo uporno glavo, grozeč Cerkvi in svobodnemu svetu s podjarmljenjem. In bratje in sestre, ki trpijo pod njegovim nasiljem, so v nevarnostih in silnih preskušnjah.

Marija, zmagovita in dobrotna Lurška Gospa, pa je kakor ogenj upanja, prižgan v temni noči. Ona je po Bogu določena za zmagovalko nad vsemi krivoverstvi. In najstrašnejša vseh krivih ver vseh časov je prav brezbožni komunizem. Marija bo strla njegovo moč ob uri, ki jo je Bog v svojih večnih sklepih določil.

Iskreno in goreče molimo vse dni tega meseca k Mariji, Lurški Gospej, da nam Ona s svojo vsemogočno priprošnjo pri Bogu to uro božjega usmiljenja in božje zmage približa; da izprosi trpečim in preganjanim bratom in sestram milost moči in stanovitnosti, preganjani in zatirani Cerkvi pa mir in popolno svobodo.

Stoletni lurški jubilej je poročstvo velikih, novih, izrednih Marijinih milosti in zmag! Verujmo, zaupajmo in molimo!

ALOJZIJ KOŠMERLJ

BLAGRI

2. BLAGOR NJIM, KI LJUBIJO

Učenik.

Nikoli ne smeš ne zatajiti ne zaničevati božjih reči zato, ker jih vidiš v rokah ljudi, kateri jih skrunijo. Zloraba ne spremeni njihovega bistva. V bogoskrunskih rokah, hostija v mojih tabernakljih ni nič manj sveta, in mašna obleka je molitveno edevalo, tudi če ga uporabljajo za maškarado.

Z božjimi besedami ljudje niso rav nali bolje kakor s svetimi rečmi. Rad bi, da danes sprejmeš pobožno, kot zaklad z nebes, najbolj oskrunjeno besedo, kar jih je na svetu: *ljubezen*. Ljubezen, ki o njej govorijo prostaške pesmi in umazani romani, in ki je mlade gojenke v razgovorih ne smejo izustiti.

Učenka.

Gospod, da ti služim v čistosti telesa in duše, ali ni moja dolžnost, da se rajši, po odrezavi besedi, ki se včasih sliši, odpovem ljubezni?

Učenik.

Prepovem ti, uporabiti kedaj to besedo. Ne prihaja od mene. Tuja je mojemu Duhu in vodi zgolj v ničnost. Jaz sem bistvena in posebljena ljubezen. Ljubezen je, ki žene vse, kar se usmerja k meni. Namen čistosti ne more biti, da bi ljubezen zadušila, nasprotno, čistost je njena najboljša zaščita, z njo postane ljubezen ve-

soljna, čistost ji nudi polnost njenega zanosu.

Poslušaj: Besede imajo svoj pomen edinole po odmevu, katerega vzbujajo v dušah. Kakor je pa odmev različen. Če govoriš pod kakim obokom, v gozdu ali v hrupu množic, tako odmevajo besede na razne načine, kakor so pač ubrane duše, ki jih slišijo in katerim so namenjene. Pohlepnežu pomeni ljubezen posest, ki jo uživa kot izključno pravico; počutnikom znači čar naslad; čustvenikom vzbuja misel miline kakega ljubkanja. Tebi, ki se prostovoljno daješ službi moje Cerkve, povem, kaj ti naj pomeni.

Učenka.

Povej, Gospod. Saj kar čutim, da bo to razodetje dajalo moji duši živost, da je polno krepkosti in osvobodilne sile. Saj vem, da brez velike ljubezni ne bom nikoli nič drugega kakor hirajoče bitje. Vem, da mi bo samo ljubezen podelila osvojevalno moč, veselo pogumnost, ki se ne prestraši nikake ovire in ki prenaša trpljenje brez pritoževanja

Učenik.

Moje besede ti podelijo, da boš hotela, kar ti povedo, in njihova jasnost bo presvetila tvoje temine. Pusti jim padati počasi, kakor dežne kaplje na razgrnjeno krzno, in ki prepojijo vsa volno.

Ni ti treba odpirati vrat svoje notranjosti, da daš vanjo vstop angelu velike ljubezni. Še preden so se tvoje

oči odprle svetlobi, ko si še bila pravkar rojeno dete, je moj Duh na dan tvojega krsta položil v tebe kal večne ljubezni. In ne da bi še vedela, ie bila tvoja duša v božji ljubezni. Ne glej torej ven, v notranjost se moraš vrniti. Pričakovani sel ne pride k tebi po daljnih cestah, ne, sama se moraš v njegovi družbi podati na te ceste, vsemu svetu naproti. Dovolj ljubezni sem položil v tebe, da moreš z njo objeti vse moje delo. Iz nje ne moreš izključiti drugega kakor greh: greh, ki ni od mene, ampak od duha zla.

Tvoja ljubezen naj bo radost, da si zedinjena s svojim Bogom, ne samo, da od njega prejemaš, kar ti podeljuje, ampak, da nudiš tudi ti njemu, česar mu treba. In te zveze, ki naju družijo v eno in isto vodilo sodelovanja, ne more nič pretrgati, ako te je volja, da se je zvesto držiš. Nisem te izvolil zato, ker si imela uspehe; neuspehi torej glede tvoje ljubezni ne bodo ničesar spremenili. Tudi ne zato, ker si bila mlada; leta je torej ne bodo omračila. Niti ne, ker si imela izredne kreposti; tvoje slabosti, dokler niso iz hudobnosti, tega soglašanja ne morejo zrahljati. Hočem, da veruješ v mojo zastonjsko ljubezen. Vzljubil sem te, preden si imela kake zasluge, moja ljubezen je izvor vseh tvojih pravih vrednot.

Ljubi torej na vso moč. Saj nisi sama. Skupno delujeva in varujem te z božjo budnostjo, ki so jo moji preroki nazivali ljubosumnost. Ne, da bi te omejeval ali zmanjševal, naspotno: da preprečim, da se ne bi ntesnila, ter da tvojo ljubezen razširim do neskončne sorazmernosti z mojim delom.

Hočem, da zreš vse stvari s prav odkritim, prav poštenim, prav čistim

pogledom, kakršnen je moj, ki sem jih naredil. Hočem, da je tvoja ljubezen nežna kakor moja milost. Ljubezen, ki nikoli ne obravnava in se ne pre-reka, ki pa vselej zmaguje s prizanesljivo potrpežljivostjo ter se vedno zanaša na blago soglašanje, skrito v človeških srcih.

Ljubezen je blaginja. Ne pripusti v sebi ničesar, kar bi jo zmanjševalo ali bledilo. Želim, da z menoj ljubiš moje stvarstvo. Ne reci nikoli, da je življenje zanič; prepusti nevernikom in prevaranim, da izgovarjajo to grdenje. Ne govori, da je moja služba pusta zapornica, ne, da so ljudje polni napak, ne, da so pogani zavrženi ničvredneži; še tega ne, da je premrzlo ali prevroče, da je dež neprijeten ali sonce nadležno.

Ljubezen, ki je pognala v tek zvezde in ki daje rast gozdovom, ustvarjajočo ljubezen, ki je začrtala obris celin in višine gora, neznano ljubezen, ki je v teku tisočletij pripravljala zemljo, na katero sem jaz sam prišel prebivat in vsebuje vse zaklade moje vojskujoče se Cerkve, to ljubezen pripoznavaj povsod, ona naj postane vprav gibalo tvoje molitve.

Nisem položil v tebe vse sposobnosti materinske ljubezni, da plesnijo nerodovitne, marveč, da jih razširiš na vse tiste, ki so potrebni pomoči. Naj postanejo tvoji otroci, saj so moji otroci.

Prav v imenu te vseobsežne ljubezni se varuj kake omahljivosti. Bolj ko sonce na nebu, ti bo ljubezen notranja luč in tajna gonilna sila neomejene požrtvovalnosti. In tvojim skritim vsakdanjim dolžnostim podeli božjo plemenitost in plodovit blagoslov. Po tvoji ljubezni postane ves svet bolj vreden svojega Zveličarja.

O sadovih sv. maše

(Govor v tržaškem radiu 17. aprila 1957)

Ni mogoče v eno samo besedo zajeti vseh sadov sv. maše. Da bi jih prav na kratko izrazili, bi dejali: sadovi sv. maše so brezmejni, neskončni, nešteti. S tem je povedano na splošno vse, a nič ni podrobno izraženo. Ne preostane nam torej drugega, ko da po vrsti naštejemo vsaj poglobitve sadove sv. maše in o njih po vrsti razpravljamo. Do zadnje podrobnosti pa končno človeški um tu nikdar ne bo došel.

Sv. maša je daritev namenjena Bogu, a je obenem daritev v blagor človeku. Zato se njeni sadovi obračajo najprej k Bogu samemu, a hkrati koristijo človeku. To je dvojna in bistveno različna vrsta sadov sv. maše.

Razni darovalci sv. maše in zato razni sadovi

A tudi darovalec sv. maše ni en sam, ampak so mnogi, ki skupno izvrše eno ter isto daritev.

Daruje Kristus, Bog in človek, kot prvi in glavni darovalec — in od Kristusa ima sv. maša neskončne sadove.

Obenem s Kristusom daruje sveta Cerkev, njegova sveta in brezmadežna nevesta — in po Cerkvi so sadovi sv. maše ne sicer neskončni, ker Cerkev ni neskončna, a so vendar v nekem smislu nepregledno veliki in malone neizmerni, da daleč prekašajo katero koli človeško ali ustvarjeno moč.

S Kristusom in Cerkvijo daruje duhovnik mašnik, ki je posebno orodje Kristusa v moči neizbrisnega zakramentalnega znamenja mašniškega posvečenja in je obenem uradni

služabnik Cerkve, torej zastopnik Kristusa in Cerkve — in odtod ima sv. maša spet nek nov sad, ki ostane v človeških mejah, a presega vsako drugo daritev, tudi najodličnejše daritve očakov stare zaveze.

Končno obenem s Kristusom in s Cerkvijo in z mašnikom darujejo še verniki, najprej tisti, ki so osebno prisotni pri sv. daritvi potem pa tudi nenavzoči, ker so v duši po neizbrisnem krstnem znamenju povezani zavedno s Kristusom in s Cerkvijo — in odtod ima sv. maša spet nove sadove, ki rastejo in zoré iz sodelovanja vernikov in so po svoji naravi nižji in manjši od prejšnjih, a so vendar po svoji ceni nedopovedljivo visoki, zakaj verniki sodarujejo ne morda kot navaden človek, ampak kot otroci božji in kot udje Kristusovi.

Komaj smo začeli naštevati sadove sv. maše, pa jih je že cela dolga vrsta pred očmi! Ali recimo boljše: ne „dolga vrsta“ ampak „bogat snop“ sadov! Saj ti sadovi niso ločeni med sabo kakor bi stali v vrsti drug poleg drugega, marveč so med seboj notranje povezani, spojeni, kakor da so zrasli v eno živo enoto. Različni so darovalci, a stopajo kakor en mož pred Boga. Ne vsak zase, ampak vsi v enem, to je v Kristusu. Kristus objema v polnoti svojega bitja tudi svojo Cerkev, kot svoje lastno telo, obsega tudi duhovnika in vernike kot svoje ude in z njimi tako rekoč vzame v svoje roke tudi njih daritev in jo prinaša Bogu Očetu.

Kakor je enotno darovanje, kakor

je ena daritev, tako je enoten tudi mnogoteri sad te daritve: en živ snop sadov.

1. Hvalni smoter in sad

Prvi in glavni namen vsake daritve je čast višnjega Boga. To je tudi osrednji smisel sleherne religije. Človek se zaveda, da po vsem svojem bitju zavisi od Boga in z daritvijo nazorno izpove svojo zavisnost in prizna božje suvereno veličastvo. To se pravi z drugo besedo, da počasti Boga Stvarnika kot najvišje Bitje, kot svojega Očeta in kot Gospoda vsega stvarstva. Daritev je torej v prvi vrsti samoizpoved vernega človeka. Ima svoj glas, ki je silnejši od zvoka, ki ga morejo izoblikovati glasilke ustvarjenega grla, zakaj glas daritve je kakor glas krvi, ki privré iz osrčja in iz globin človeškega bitja ter odmeva skozi vse bitje stvarstva. Človek namreč daruje Bogu vedno kot svečenik vesoljnega stvarstva.

Na tisoč načinov lahko človek izrazi svoje priznanje Bogu Stvarniku in Očetu. Izrazi ga z besedo: „Gloria in excelsis Deo! Slava Bogu na višavah!“ Izrazi ga z dejanjem, ko mu daruje sam sebe ali svoj imetek ali svoj pridelek. Hvaliti Boga z dejanjem je več in je bolje ko hvaliti ga z golo besedo. Kdor ga hvali samo z besedo pa ne z dejanjem, ne bo nikdar videl božjega kraljestva, je dejal Kristus (prim. Mt 7, 21).

Tako je jasno, da je življenje v prvi vrsti hvalnica Bogu v dejanju, hvalnica v daritvi. Pa ni potrebno, da bi bila daritev vedno nekaj zelo izrednega. Lahko je prav pohlevna, običajna, majhna, dá, nezatna na videz. Ze ena misel Bogu darovana: sama v sebi je bežna kakor hipec, a duh, ki jo preveva, je velik in večén, ker je pogled in vzdih človeškega du-

ha proti večnemu Bogu. Vnanje daritve imajo lahko same v sebi kaj različno težo in ceno, a namen in duh, ki se v njih simbolično utelešata, sta vedno ista, namreč čast in priznanje Najvišjemu.

V tem je prvi smoter daritve: hvalni ali počastilni smoter. In četudi bi Bogu darovali le eno samo pšenično zrno iz naših polj, ali le en grozd iz naših vinogradov, le eno vejico naših gozdov, le eno zrno kadila na žerjavico, le eno kapljo vode, ki bodi izključno Njemu posvečena — v tem zrnu, v tej kaplji in v tej jagodi je ves človek, ki se tako sam daruje Bogu. Kajpada na simboličen način.

Kadar pa živa stvarnost zamenja golo znamenje in ob kakšni izredni priliki človek dejansko, ne zgolj simbolično, daruje svoje življenje Bogu ali v njegovo slavo sprejme nase prezigodnjo smrt, tedaj je ta realna, stvarna daritev človeškega življenja neprimerno dragocenejši dar Bogu. Čim vrednejša in dragocenejša je žrtev, tem dražja je daritev. In hvalnica Višnjemu, ki doni iz take daritve, je silnejša.

S tem je že podana razlaga o neskončni hvalni vrednosti sv. maše. Dvom ni več mogoč, resnica sije jasno pred očmi. Tu se daruje ne le simbolično zrno pšenice, ampak živ človek, zakaj kruh je spremenjen na oltarju v živo telo Kristusovo. In ne le človek se daruje, ampak obenem z njim Bog sam, zakaj Kristus je Bog in človek. Neskončen je torej dar in neskončen je darovalec v svojem dostojanstvu, neskončno sveta je volja Kristusove duše, ki daruje. Zato je prvi sad sv. maše, ki se obrača naravnost k Bogu in je hvalnica njegove slave, vedno neskončen, vedno brezmadežen, vedno gotov, nikoli izgreden. Od vzhoda do zahoda, od kraja do konca zemlje se po Malahi-

jevi prerokbi (Mal 1, 11) daruje Bogu v sv. maši neskončna, čista in sveta hvalna daritev.

2. Zahvalni smoter in sad

Hvali sledi zahvala: za prvim drugi smoter vsake daritve, tudi daritve sv. maše. Človek kot božja stvar je večno dolžnik božji. Ves je od Boga in vse, kar ima, je od Boga. Stvarnik mu je podaril bitje in življenje, obstoj in utrip, starost in čas, zmožnosti in možnosti razvoja. In v tem je končno vse! Za vse to se je treba Bogu zahvaliti. Človek notranje čuti to dolžnost. Saj se tudi človeku zahvalimo, kadar nam da ali vsaj ponudi kakršen koli koristen dar.

In spet ima človek tisoč poti pred seboj, kako poslati k Bogu svojo zahvalo. Z besedo: „Deo gratias!“ Z mislijo, z željo v srcu, z dejanjem. Čim stvarneje, tem veljavneje. Najbolj veljaven je živ dar samega sebe. Med vsemi darovi je najvišji in največjavnejši dar „Sin človekov“, Jezus Kristus, ki se sam daruje pri sveti maši kot zahvala človeštva in ki ga mi darujemo kot svojo neskončno zahvalo. Da, v resnici neskončno, ker je Kristus v resnici Bog in človek.

Zahvala v besedi ne cenena, malo stane. Zahvala v dejanju je dražja in se včasih po svoji vrednosti tako približuje daru samemu, da lahko rečemo: vrnem uslugo za uslugo, enako za enako. Tako je v življenju. Jezus Kristus pa je ne samo enakovredna zahvala ampak celo „več vredna“, presežna, vse presežna zahvala za vse tisto, kar smo kdaj prejeli. On sam je večji ko kateri koli drugi dar. Ali recimo vsaj: da je čisti enakovredna, povsem primerna zahvala. Zakaj, čeprav smo mi le stvar, smo pa prejeli božje življenje, prejeli smo uveličenega Sinu in neskončnega Svetega Duha božjega. Brezmejni dar smo

prejeli, čeravno smo mi sami majhna stvar. In naša zahvala, ki je Kristus darovan v sv. maši, je spet brezmejna. Prav je, da se pogosto spomnimo na to dejstvo. Kako vendar odleže človeškemu srcu, ko si pravi: pri vsem, kar sem in kar nisem, pa vsaj to imam, da se lahko pošteno zahvalim svojemu Prvem in Največjemu Dobrotniku, Očetu.

3. Spravni smoter in sad

Kar smo dozdej povedali o sv. maši kot hvalni in zahvalni daritvi, sloni na dejstvu, da je človek božja stvar in dolžnik Bogu, a ne upošteva drugega nič manj stvarnega dejstva, da je človek tudi grešnik.

Hvalo in zahvalo je Bogu dolžno sleherno ustvarjeno bitje, četudi je brez greha, četudi sveto in nedolžno. Hvalno in zahvalno daritev je tudi Adam daroval v raju. Zdaj po grehu pa ima vsa naša religioznost, naša molitev, naše življenje in delo in zlasti naše daritve še nek nov smisel in smoter, in to je zadoščevanje in sprava za greh. To je tretji namen sv. maše: spravni namen. Krvava daritev sv. križa je prinesla popolno, da prepolno zadoščanje za grehe človeštva. Sv. maša naklanja sadove tega zadoščanja poedinim dušam.

Sv. maša ne le predočuje in kliče v spomin daritev sv. križa, marveč jo v nekem smislu obnavlja, v kolikor namreč kot resnična daritev v polnem pomenu besede dejansko naklanja sadove krvave daritve na križu. Sveta maša je pravna daritev za naše grehe. To pomeni, da nam odpušča grehe in kazni zanje. Greh je žalitev božjega veličanstva: daritev pa je živo nasprotje tega, namreč hvalnica Bogu, počastitev Najvišjega. Zato daritev poravnava naš dolg pred Bogom, utolaži božjo jezo, nakloni nam božjo dobrotnost. In v tej obnovljeni dar

brohotnosti nam Bog izbriše greh in izbriše kazni za greh.

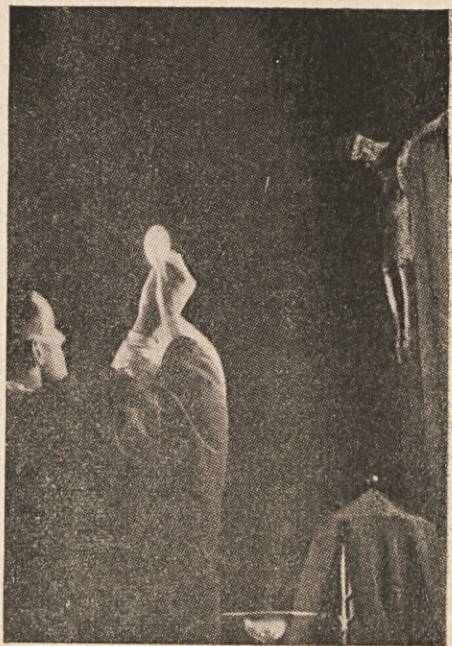
Vечно kazen izbriše v celoti. Druge kazni pa vsaj deloma. To moc ima sv. daritev obenem za žive in za pokojne. Zato je sv. maša glavna pomoč, ki jo moremo nuditi dragim pokojnim, vsem vernim dušam v vicah, kakor uči Tridentinski vesoljni cerkveni zbor.

O spravni moči sv. daritve je Tridentinski cerkveni zbor zatrdil še neko drugo resnico, ki je zlata vredna, in je prav, da jo dobesedno navedemo. Glasi se: „Po tej daritvi utolažen nam Gospod naklanja milost in dar pokore in odpušča nam grehe in zločine, tudi (najbolj) strahotne.“ Ni ga greha, ni ga zločina, pa naj bo še tako zloglasen, še tako neznanstvi, da bi ga daritev sv. maše ne mogla izbrisati.

To se izvrši tako, da po sv. maši utolaženi Bog nakloni grešniku in zločincu izdatnejšo milost pokore, da mu vlije moči, da se tudi izpove, ako se svojega zločina popolnoma kesa, in je prilika, ter prejme odvezo.

Ko je greh odpuščen, je prečrtana v knjigi življenja vsa večna kazen. Od časnih kazni pa je odpisanih toliko, kot je v skladu z notranjim razpoloženjem in s skesanostjo grešnika in kot se božji Previdnosti zdi prav in dobro za tega človeka. Saj Bog piše in črta naše dolgé ne morda kot kak računar, ampak kot pravi oče svojim otrokom.

Prav isto velja za verne duše. Samo po sebi bi bila ena sama sv. maša dovolj, da vsem do zadnje pomaga iz vic v nebesa. Dejansko pa božja pravica in dobrota odmerjata po merilih, ki so nam neznana. Iz polnosti svete maše naklanja tudi tistim, na katere mi ne mislimo, in tistim, za katere nas je skrb, daje včasih morda več včasih pa morda manj, kot si mi pred-

stavljamo. Zato sv. Cerkev navaja vernike, da za isto dušo, ali za več skupaj, darujejo po več sv. maš.

4. Prosilni smoter in sad

Končno še četrti, prosilni smoter daritve sv. maše. Tudi tu niso postavljene nobene meje, vse pa se vrši v okviru božje Previdnosti, ki je blagohotna, a modra obenem.

Vse lahko prosiš Očeta, to se razume samo po sebi. A enako se razume, da Oče boljše ve, kaj je za otroke prav, kot pa vedo otroci sami. In do Boga ostanemo vedno otroci, tudi tisti, komur je dano, da učka sto let, ali še čez.

Zatorej prosimo s prepričanim zaupanjem, ne pa v smešno bebastem pričakovanju, da bo potem Bog postal igrača naših muhastih želj. To bi ne bilo ne pametno ne krščansko.

Sv. maša kot hvalna daritev počasti Boga, kot spravna utolaži božjo jezo in gnev; in ko premine jeza in se obnovi ljubezen, se zgodi, ko da bi se podrla pregraja, ki je preje ločila vsaksebi Boga in grešnika, ko da bi se dvignil jez in bi se zatvornice odprle, da iz večnosti privro v valovih božji vreli milosti in blagoslova na zemljo. V prvi vrsti za dušo, potem tudi za telo. Nikoli pa ne tako, da bi kaj ne bilo prav za posvečenje, za zveličanje, za duhovno popolnost.

Zato se nam često dozdeva, kakor da nam ni bilo vse do pičice ugojeno. To seveda kratkovidnim ni po godu. Često tudi modrim ne. A kaj, ko je pa človeška modrost vedno tako kratkih nog. Nič zato. Tedaj vemo, da smo bili uslišani na nek drug, na nek višji in boljši način.

Sv. maša je spomin in obnavljanje daritve sv. Križa. Življenje oblikovano po sv. maši ostane bistveno križ.

Takšni so tedaj sadovi sv. maše: hvalni, zahvalni, spravni in prosilni.

Kristus kot poglavitni darovalec jih uresniči vedno vse v celoti, na božje človeški način.

Tudi Cerkev, ki daruje in se daruje s Kristusom kot njegovo telo in njegova nevesta, jih nikoli ne more izgrešiti.

Mašnik kot uradni darovalec v moči neizbrisnega znamenja bistveno vedno opravi veljavno in čisto daritev. A kot človek in kot zasebnik lahko marsikaj zagreši in zapravi.

Prav tako prejmejo tudi verniki zase in za svoje tem več sadov od sv. maše, čim tesneje so duhovno združeni s Kristusom in s Cerkvijo in z duhovnikom, ki daruje.

Iz brezmejnega zaklada sadov sv. maše prejme končno vsak od nas po svoji lastni meri, vsi pa iz dobrote božje.

DR. JANEZ VODOPIVEC, Rim

DECALOGO CIVICO PARA EL CATOLICO

1. Es deber de todo católico participar de la vida política, civil y social.

2. El primer deber es el de votar y el que no vota es gravemente culpable, por los daños que ocasiona a la Patria.

3. El voto más que un derecho civil, es un deber moral, deber muy serio, especialmente cuando están en peligro los intereses sagrados de la Patria.

4. Se debe votar bien y en conciencia, teniendo en cuenta el bien general, moral y material.

5. No se puede dar el voto a un candidato malo, ni se puede dar el nombre a un partido peligroso.

6. Se debe tener en cuenta los sacrosantos derechos de Dios, y de los

hombres, de la familia y de la escuela.

7. La Iglesia está por sobre todos los partidos y con ninguno de ellos se identifica y se compromete, aunque sean de inspiración cristiana.

8. La Iglesia quiere la unión de todos los católicos, para hacer frente a los partidos laicistas, o sea que niegan a Dios.

9. La Iglesia tiene el derecho y aún el deber de castigar hasta con la excomunión a los malos católicos que colaboran con los laicistas.

10. Los Obispos y el Clero, como ciudadanos, participan del voto, pero no pueden militar activamente en política de partido.

PUSTNI VEČER POD PECO

Novakova Veronika je bilo zalo dvaindvajsetletno dekle. Pol fare se se oziralo za njo. Sicer pa je to ni preveč motilo, saj je bila skromna in še dosti dobro vzgojena. Mati Meta, ki jih je dvanajst vzgojila, premikajoč se s celo družino od bajte do bajte, — oče je bil invalid — je vedela, da je strogost in krepka roka pri vzgoji eno najvažnejših sredstev. Zgodilo se je, da je Urbana, najstarejšega, že osemindvajsetletnega pošteno naklestila, ko se je bil v pisani družbi preveč zakasnil. Zato so vsi in tudi Veronika vedeli, da se ni zdravo šaliti z materjo. Točno ob uri je treba bilo biti doma, nato je bila večerja, rožni venec, pa spat.

Pa se je zgodilo, da so pri Smrečniku pripravili za pusta majhno domačo zabavo. Golobov France, s katerim sta že leto dni govorila in je bilo kazno, da bosta kmalu šla pred oltar, je prišel vabit tudi Veroniko. Vprašujoče in proseče je pogledala mater. Mati je v misli, da je že itak njegova, dala dovoljenje. Le pripomnila je:

„Toda, o polnoči da boš doma!“

„Seveda, seveda,“ je hči hitela zagotavljat.

*

Pri Smrečnikovih je igral Robnikov Gustl. Harmonika je v njegovih rokah pela, vriskala, jokala, tožila, kakršne volje je pač takrat bil, ko je nategoval meh. Nocoj je kipelo iz njega kot malokdaj.

Pari so se vrteli po taktu valčkov

in polk, da so bili kmalu vsi preznjeni. Udarjali so s petami ob tla, da se je hiša tresla.

Veronika, ki je ponajveč plesala s Francetom, je žarela v liča.

Tedaj jo zaprosi za ples Macesnikav Joža. Macesnikov, gruntar, da mu ni para. Pa še študirani povrhu. Z lahnim poklonom se ji približa:

„Gospodična Veronika, vas smem prositi za en valček?“

Še bolj ji je šinila kri v glavo. „Gospodična“ mi je dejal! Joža mi je tako dejal. Meni, kajžarski hčeri. Toliko je vedela o oliki, da mu je vrnila poklon.

Mimogrede je vrgel stotaka Gustlnu.

„Stotaka!“ je šinilo Veroniki skozi možgane. France mu vrže dinar. Seveda, gruntarski je. Vse boljše se godi gruntarjem ko pa nam bajtarjem. Pa kako ti pleše!

„Gospodična Veronika, kako da še midva nikoli nisva plesala? Saj greste kot sapica!“

„Eh, kaj bi!“ je nerodno Veroniki. Misli pa se ji predejo naprej. Pa tak postaven fant! No, saj je tudi France zal mladenič! Pa dober je. Tudi grunt bo imel. Toda njegov grunt je le gruntec, pa še v tej strmini pod goró.

„Za Bogá, se je znašla, kakšna pa sem nocoj! Le na kaj vse mislim!“

„France ne bo nič hud nate, ko plešeš z menoj?“

„Po čemu?“

„Mene kar nekam po strani gleda.“

„Le zakaj?“

„Ne vem. Sicer pa bajtarji vedno mrzijo nas gruntarje.“

„Bahač,“ ji je šlo skozi možgane. Proseče je pogledala Gustlna.

Razumel jo je. Toda hotel ji je ponagajati.

Za stotaka se igra najmanj eno uro.

In je menjaval valčke s polkami v čezdalje hitrejšem ritmu. Že so nekateri pari upehani odstopili. Tudi Veronika je hotela. Tedaj pa jo privije Joža k sebi, jo vodi v čedalje hitrejših krogih, se skloni globoko k nji in ji zašepeče:

„Z vami bi plesal vso večnost.“

Ni mu odgovorila.

„Gospodična, naj se ogrejem nocoj pri vas. Že tolikokrat sem vas želel videti in biti vsaj za trenutek v vaši bližini, pa mi nikoli ni nanesla prilika. Toda vi ste gotovo žejna.“

Obstala sta. Na hitro je zvrnila ponujeni kozarec težkega dalmatinskega vina.

Potem sta se znova zavrtela.

Veronika je spočetka težko poslušala medene besede Jožove, celo upirale so se ji sprva. Skozi glavo ji je šinila podoba Franceta, ki je dober, pa nekoliko neroden. Joža je bahač, pa ima seveda zakaj biti ponosen. Je osladen, pa ima včasih kar prav, saj dekleta nismo moški, ki ne vedó drugega kot delo in vreme pa zcpet vreme in delo. Molče je poslušala, izginil je občutek osladnosti, le neka opojnost se je je lotevala.

Z njim bi plesala vso večnost.

*

Tedaj se je Dolnikov Nace približal Francetu.

„Ti, meni se zdi, da boš nocoj ob nevesto.“

„Beži, beži!“

„Ne vidiš, kako ji Joža...“ pa ni hotel končati misli.

Tesno je stisnilo Franceta v prsih.

Tedaj je Smrečnik trdo stopil h Gustlnu:

„Nehaj! Če mladi nimajo pameti, jo moramo starejši imeti!“

Pet parov, ki so vzdržali že tričetrt ure v plesu, so premočeni segli po mrzli pijači, da jim pohladi pekoča grla. Nekateri so stopili pred vrata, da jih ohladi mrzla februarska sapa-

★

Po odmoru stopi France h Gustlnu:

„Še eno uro!“ in porine stotaka.

„Veronika!“ jo je poprosil.

„Ne morem!“

„Ne moreš? Z menoj ne moreš?“

„Morem. S teboj morem.“

Zavrtela sta se znova po podu. Z njima tudi drugi.

Brez uvoda jo vpraša:

„Pravijo, da ti bo Joža nocoj glavo zmešal.“

„In če mi jo?“ je kljubovala.

„Pa naj ti jo,“ je bil trd tudi France.

„Ti je torej vseeno?“

„Vseeno mi ni, obesil se pa zato tudi ne bom. Neznačajnost pa je grda stvar.“

„Zbodljiv si postal danes!“

„Opravičeno. Že vsi vidiijo, da se igraš danes s fantovskimi srci!“

„Kakor hočem!“ je bila Veronika kljubovalna.

Zagledal se je v njene kodrčke, ki so ji obkrožili čelo. Danes so se ji lepili na preznojeni obraz. Tudi takrat so se ji lepili, ko je žela na njihovi njivi. Prva je bila pri delu. Pa ji je takrat znoj čisto drugače pristajal kot danes.

Pogled z Ljubljanskega gradu na del prestolnice s cerkvijo sv. Jožefa

„Veronika!“ je skušal biti ljubezniv. „Boš šla k nam ali h Macesniku?“

„Kaj me to vprašuješ?“

„Ker bi rad vedel.“

„To si otročji!“

V Francetu je vstajala sumnja. Zakaj mu ne odgovarja naravnost, kakor jo naravnost vprašuje. Pa kaj je ravno nocoj prineslo tega domišljavca sem! Jezik ima s strdjo nama-tegne nasesti.

Zan. Dekle pa lahkoverno, da mu „Tak, daj mi vendar odkrito povedati!“

„Kaj naj ti povem?“

„Kar sem te vprašal.“

„Nocoj si pa siten.“

Ponovno ga je zagrabilo. Ko sta plesala mimo Gustlna, je dal neopazno z roko znamenje, da preneha, četudi je igral šele četrto ure. Gustl ga je precej ubogal.

Smrečnik prinese Gustlno pijače in mu zaskrbljeno reče:

„Nocoj pa nekaj ni v redu.“

„Le nič se ne bojte, oča, France je pameten fant.“

„Pa Macesnikov ni.“

„Morda bo treba malo opazovati.“
„Ali bomo končali? Saj je že enajst.“

Medtem prinese Macesnikov stotaka:

„Valček!“

Gustl je nategnil harmoniko. Pari so se zamajali po tleh. Joža in Veronika in drugi.

Joža se je takoj sklonil k Veroniki in ji šepetal. Veronika je bila spočetka trda, pozneje pa se je omehčala.

France je nekaj časa opazoval, potem pa ga je vzela noč.

Pri Novakovih se je oglasil ob pol dvanajstih:

„Veroniko vam bo pa Macesnikov privedel. Pa lahko noč.“

Pri Smrečnikovih pa so se vrteli naprej.

Prišla je polnoč.

Smrečnik stopi sredi sobe, položi pipo dolgocevko na polico za tramom, da Gustlnu znamenje, naj neha, se pokriža in zmoli par očenašev v čast bridkemu trpljenju Kristusovemu.

S tem je bil dan znak za odhod.

Strupeno mrzla sapa je objela plesalce, ko so prestopili prag.

Joža je spremil Veroniko k Novakovim. Gredoč je tožila, da jo v prsih nekaj zbada.

Na pepelnično sredo so šli vsi k maši.

Veronika pa ni vstala. Kuhala jo je vročina. Proti večeru je začela blesti.

Nič več se ni zavedla.

Na prvo postno nedeljo, ko se je sonce v vsej čarobni lepoti prikazalo izza Pece in zlatilo zasnežene rebri, so spustili v jamo belo krsto, v kateri je ležala najlepša v fari: Novakova Veronika.

Ni bilo očesa brez solzá, le dvoje je bilo suhih— Francetovi. Trdo je stiskal zobé, da bi zadušil bolečino, ki ga je davila v prsih in mu silila v grla.

Nepričakovano sta se srečala z Jožom.

„Jastreb! Glej svojo žrtev!“

„Molči!“

„Ne bom in nikdar ne bom. Naj ves svet ve, da si iskal le sebe, ko si dvoril Veroniki. Strl si srce meni in uničil njo. Pa sem tudi sam kriv. Lahko bi vedel, da na plesiščih ljubezen ne cveti, temveč hira, na poti domov pa dostikrat celo umre. Ne vem, če bom še kdaj mogel ljubiti v življenju kako dekle z isto močjo kot sem Veroniko. Toda, če mi bo še dano, tedaj vedi: na plesišče je ne bom vodil. Dovolj je, da sem enkrat skusil njega pogubo. Pa želim tudi tebi, da greš vase in se ne igraš z dekliškimi srci. Lahko se še spremeniš, če boš imel resne namene in ne hal sebe občudovati.“

Začudeno je gledal Macesnikov Joža. In ni vedel kaj reči na povedano. Glavo je sklonil proti tlom in čez čas tiho izdaval: „France, do sedaj na to nisem pomislil. Zdaj pa razumem, da sem bil nepošten. Za maše bom dal, da bo Veroniki vsaj na drugem svetu dobro, v dekletih pa bom gledal svoje lastne sestre, katerim sem vedno želel le srečo in pošteno ime.“

Francetov pogled je postal mehak. Oči so se mu orosile in stegnil je svojo roko, da jo stisne v Jožovo.

„Joža, če je tako, sva od danes naprej prijatelja. In misel na Veroniko mi bo lažja, kajti sedaj vem, da ni umrla zaman.“

M. O.

Pred sto leti se je prikazala Marija

Okrožnica svetega očeta francoskim škofom ob stoletnici prikazovanj Brezmadežne v Lurdu

UVODNA MISEL

Romanje v Lurdu, ki ga je sedanji sveti oče napravil ob zaključku evharističnih in marijanskih slovesnosti v jubilejni spomin našega odrešenja, je zapustilo v njegovi duši globoke in sladke spomine. Na teh slovesnostih je tedaj zastopal svojega prednika, papeža Pija XI. Zato ga je zelo razveselila novica, da se Marijino mesto na pobudo škofa v Tarbesu in Lurdu pripravlja na slovesno proslavo stoletnice prikazovanj brezmadežne Device. V ta namen se je tudi ustanovil pod pokroviteljstvom kardinala Evgenija Tisseranta poseben mednarodni odbor.

Sveti oče se želi ob tej priložnosti z vsemi francoskimi škofi in verniki zahvaliti za izredno milost, ki jo je Bog podelil njihovi domovini in za vse milosti, ki jih je razlival v teku stoletja na množice romarjev. Obenem hoče povabiti vse vernike, da bi v jubilejnem letu poglobili tudi pobožnost do Njega, ki je — kakor pravi sveti papež Pij X. — v Lurdu postavil prestol svoje neizmerne dobrote.

MARIJA V FRANCOSKI ZGODOVINI

Vsa krščanska zemlja je Marijina last. Vsako ljudstvo, odrešeno s Kristusovo krvjo s ponosom kliče Marijo za svojo mater in zavetnico. O tem priča tudi zgodovina Francije. Češčenje Mater božje sega nazaj v začetek njenega pokristjanjenja. Najstarejše Marijino

svetišče v Chartresu sprejema še danes množice romarjev, posebno mladine. Srednji vek je obenem s svetim Bernardom slavil Marijo z veličastnimi, njej posvečenimi stolnicami, ki pričajo o veri in pobožnosti francoskega ljudstva do Marije. Polagoma so večja in manjša Marijina svetišča preplavila mesta in deželo, vrhove višin in morska obrežja. Obiskovali so jih vladarji, škofje in verniki in tam klicali zaupno Marijo na pomoč. Dajali so ji zelo različne naslove: Naša Gospa usmiljenja, Pomočnica v vseh zadevah, Naša Gospa varstva, sedmerih žalosti; Naša Gospa luči, miru, veselja, upanja; Naša Gospa kreposti, čudežnih del zmage. Vsi ti naslovi nas spominjajo dobrot, ki jih je delila božja Mati v vseh časih francoskim pokrajnam.

Devetnajsto stoletje je doba posebne Marijine ljubezni. Kdo ne pozna čudodelne svetinje? Marija sama jo je razodela ponižni duhovni hčeri svetega Vincencija Pavelskega, ki jo je papež Pij XII. proglasil za svetnico. Ta svetinja z napisom: „Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo,“ je povsod sipala duhovne in tvarne čudeže.

Nekaj let pozneje se je Devica Marija od 11. februarja do 16. julija 1858 prikazovala v Lurdu pod Pireneji pobožni in čisti deklici, hčerki revne krščanske delavske družine, Bernardki. Izbrala jo je za svojo zaupnico, sode-

lavko, za orodje svojega materinskega usmiljenja in dobrote njenega vsemo-gočnega Sina, da bi tako prerodila svet z novimi, obilnimi milostmi odrešenja.

Glas te deklice, poslanke Brezma-dežne, je kljub norčevanju, dvomom in nasprotovanju, kmalu potem prodril v svet. Škof jih je že leta 1862 s svojo oblastjo uradno preiskal in potrdil. Mno-žice romarjev so v vedno večjem šte-vilu prihajale na kraj prikazovanj, k čudodelnemu studentu in v svetišče, ki je bilo sezidano na Marijino prošnjo. Med romarji je bilo največ preprostih, ponižnih in trpečih ljudi, zlasti bolnikov. Škofije in posamezni narodi so prire-jali romanja. Prevarane, zbegane in ne-mirne duše so tu iskale resnice. Verniki niso nikjer na svetu mogli najti toli-kega bogastva miru, upanja in veselja kakor tukaj.

„Nikoli ne bomo spoznali vseh do-brot, za katere dolgujemo zahvalo brez-madežni Devici. O srečna votlina, ki te je počastil pogled božje Matere! O ča-stitljiva skala, iz katere vro sokovi živ-ljenja v veletokih!“ Tako vzklika sveti oče.

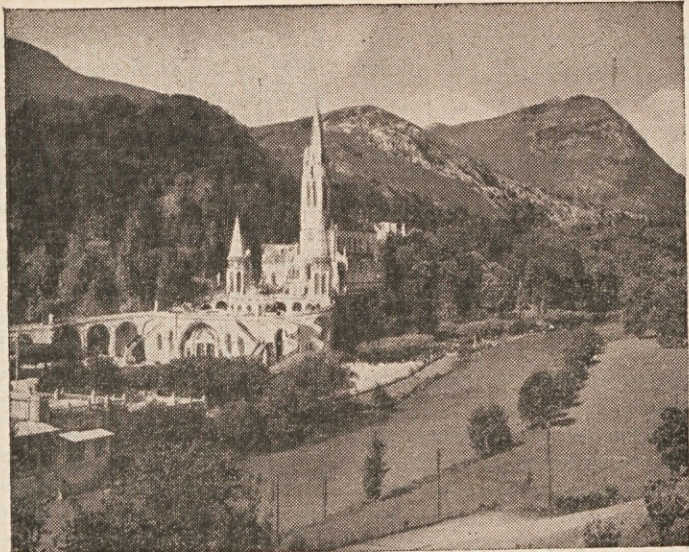
MARIJA VEZ MED PETROVO STO-LICO IN LURŠKIM SVETIŠČEM

Marijino češčenje je stakalo v teku stoletja pristrčne vezi med Petrovo sto-lico in pirenejskim svetiščem. To je Ma-rija sama želela. To, kar je najvišji pastir proglasil za versko resnico, je božja Mati s svojimi besedami potrdila v posebni, zelo sloveči prikazni v masa-bielski votlini. Četudi nezmotljiva be-seda rimskega papeža ni potrebovala potrditve iz nebes, so vendar kristjani in njihovi pastirji z veliko ginjenostjo in hvaležnostjo sprejeli Marijin odgovor Bernardki: „Brezmadežno spočetje sem.“

Zato se sedanji sveti oče ne čudi, da so bili njegovi predniki tako naklo-njeni temu svetišču. Papež Pij IX. je že leta 1869 z veseljem izjavil, da so na-sprotovanja človeške zlobe Lurdu resnič-nost prikazovanj le še bolj pojasnila in potrdila. Obdaril je pravkar zgrajeno cerkev z velikimi duhovnimi dobrotami in dal podobo Lurške Gospe kronati. Pa-pež Leon XIII. je 1892 dovolil za praz-nik Marijinega prikazovanja v Lurdu poseben oficij in posebno mašo. Njegov naslednik (papež sveti Pij X.) ju je kmalu potem raztegnil na vso Cerkev. Ta veliki papež je proti koncu svojega življenja blagoslovil masabielsko votli-no, zgrajeno v vatikanskih vrtovih. Te-daj je tudi počastil lurško Devico s po-sebno molitvijo: „Naj bo deviška Mati, ki je nekdanj s svojo ljubeznijo sodelo-vala pri rojstvu vernikov v Cerkvi, zdaj znova s svojo oblastjo orodje in varu-hinja našega zveličanja... Naj vrne mir dušam, ki so v stiski in končno po-speši povratek h Kristusu v zasebnem in javnem življenju.“

Ob petdesetletnici proglasitve brez-madežnega spočetja za versko resnico je sveti Pij X. s posebno listino potrdil zgodovinsko zvezo med tem dejanjem cerkvenega učiteljstva in med Marijinim prikazovanjem v Lurdu. Takoj po pro-glasitvi te verske resnice je brezma-dežna Devica že začela delati čudeže. Kmalu potem je ustanovil v Lurdu ško-fijo in podpisal začetni postopek za pro-glasitev Bernardke za blaženo. Ta veliki evharistični napež je tudi poudarjal glo-boko zvezo, ki je med evharističnim in Marijinim češčenjem v Lurdu.

„Pobožnost do božje Matere je po-vzročila, da je zacvetela važna in iz-redno goreča pobožnost do Kristusa, na-šega Gospoda. Vse, kar je v Mariji, na-vodi tudi k njenemu Sinu, Odrešeniku.“

in nas dviga k češčenju presvete Trojice.“

Tudi sedanji papež se ob stoletnici Marijinih prikazovanj pridružuje izjavi svetega Pija X., da je vsa slava lurškega svetišča v tem, da Marija pridobiva vse narode za goreče češčenje Jezusa v svetem Rešnjem Telesu. Zato je lurško svetišče središče evharističnega in Marijinega češčenja ob enem. Prav zato prekaša s svojo slavo vsa svetišča katoliškega sveta.

Papež Pij XI. je povzdignil k časti oltarja preprosto izvoljenko Brezmadežne, Bernardko, ki je nosila redovno ime sestra Marija Bernardka. Tako je potrdil napoved Brezmadežne mladi Bernardki, da je ne bo osrečila na tem, ampak na onem svetu. Tudi v Nevers, ki hrani njene svetniške ostanke, prihaja veliko lurških romarjev. Pri svetnici se želijo naučiti zvestega spolnjenja Marijinih naročil. Slavni papež je kmalu potem poslal svojega zastopnika

na spominsko proslavo obletnice njenih prikazovanj in zaključil jubilej odrešenja tam, kjer se je brezmadežna Devica večkrat prikazala blaženi Bernardki Soubirous in vse ljudi prisrčno spodbujala, naj delajo pokoro na tistem kraju čudovitih prikazovanj, ki ga je obogatila z milostmi in čudeži.

Temu soglasju hvalnic je pridružil tudi sedanji sveti oče Pij XII. svoj glas. To je storil z okrožnico „Bleščeča krona“, v kateri spominja na dela, ki so jih njegovi predniki storili v Marijino čast.

Papež slednjič želi, da bi slavno svetišče ob Gavi ob svoji stoletnici sprejelo velike množice romarjev. Javne in zasebne prošnje so v teku stoletja po Marijinem posredovanju dosegle izredne milosti, veliko ozdravljenj in spreobrnjenj. Zato sveti oče trdno upa, da bo Marija tudi v tem jubilejnem letu velikodušno spolnila upanje svojih otrok, jih spodbudila, da bodo zbrali duhovne

nauke njenih prikazovanj in se odločili za pot, katero jim je tako jasno pokazala.

POKORA — REŠITEV ČLOVEŠTVA

V družbi, ki se je le malo zavedala zla, ki ji je pretilo, skrivala svojo bedo in krivico pod videz napredka, razkošja in brezskrbnosti, se je brezmadežna Devica, katere se ni nikoli dotaknil greh, prikazala nedolžni deklici. S svojim materinskim srcem, polnim sočutja, je prihitela na pomoč svetu, ki ga je njen Sin odrešil s svojo krvjo, in trikrat zaklicala: „Pokora, pokora, pokora!“ Od svoje izvoljenke je zahtevala spokornih dejanj. V dokaz spokornosti naj poljubi zemljo. Temu dejanju je takoj pridružila opomin: „Molite k Bogu za grešnike!“

Isti odločni in strogi opomin: „Spokorite se,“ kakor Janez Krstnik in Jezus v začetku svojega delovanja ponavlja tudi Marija. Samo po pokori se morejo ljudje vrniti k Bogu. Kdo bi upal trditi, da ta opomin ni sodoben tudi v naših časih?

Ali more božja Mati priti k svojim otrokom drugače, kakor z odpuščanjem in usmiljenjem? K studentu, kjer se je Bernardka na njen poziv umila, bo prihajala vsa duhovna in telesna beda človeštva. Dela usmiljenja, ki jih je Jezus izvrševal nad množico bolnikov, ko jih je čudežno ozdravil, le dokazujejo, da ima Jezus, božji Sin, res oblast, odpuščati grehe. Presveta Devica nas torej v imenu svojega božjega Sina vabi k votlini, da bi spreobrnilo svoja srca in zaupali v odpuščanje grehov.

Največji pomen jubilejnega leta bo v tem, da bo ljudi pripravilo do spoznanja, da so grešniki. Če bo vsak romar v Lurd in vsak kristjan ob praznovanju te stoletnice izvršil to duhovno obnovo ne samo z besedo, ampak tudi v dejanju

in resnici, bo to Cerkev v veliko korist. Sicer pa nikjer ničesar tako ne spodbuja človeka, naj moli, pozabi sebe in se v krščanski ljubezni žrtvuje za druge, kakor v Lurdu požrtvovalnost nosilcev postelj, vedri mir bolnikov, bratstvo, ki združuje v skupni molitvi vernike vseh rodov, stalna pripravljenost, da si med seboj pomagajo in neprisiljena gorečnost romarjev, ki kleče pred votlino. Posebno osvaja romarje življenje tistih, ki so se popolnoma posvetili božji službi in bratom, ki so v stiski. Vse to budi v manj gorečih zavest mlačnosti in jih spodbuja k molitvi. Večkrat najbolj zakrknjene in neverne grešnike gane milost, da se spreobrnejo, oziroma jih pripravi do tega, da postanejo dovtetni za pričevanje vernikov enega srca in enega duha.

Vendar doživetje v kratkih dneh romanja še ne bo zadostovalo, da bi duše sledile Marijinemu pozivu in se duhovno prerodile. Zato sveti oče opominja pastirje posameznih škofij in vse duhovnike, naj tekmujejo v gorečnosti, da bi vsa romanja v Lurd ob stoletnici tako pripravili, izvedli in izrabili, da bi pripravili kar najbolj ugodno polje za globoko in trajno delovanje milosti. Le če se bodo ljudje vrnili k vztrajnemu prejetanju svetih zakramentov, spet spoštovali krščansko moralo v vsem svojem življenju, se vpisali v vrste Katoliške akcije in drugih ustanov, ki jih Cerkev priporoča, bo gibanje množic v Lurdu leta 1958 v skladu z upanjem brezmadežne Device in rodilo zveličavne sadove, ki jih je sedanje človeštvo tako potrebno.

Vendar spreobrnjenje posameznikov še ne zadostuje. Zato papež poziva škofe in vernike, da se skupno prizadevajo za prenovitev krščanske družbe. To bo najlepši odziv Marijinemu pozivu. Papež Pij XI. je ob Marijinih slovesnostih v

času jubileja odrešenja prosil: „Da bi zaslepljene duše razsvetlila luč resnice in pravice, da bi tisti, ki se izgublja jo v zmoti, spet našli pravo pot; da bi Cerkev na vseh delih sveta dobila svobodo in med vsemi narodi nastopila doba sloge in prave blaginje.“

NEVARNOST MATERIALIZMA

Današnji svet ima sicer veliko razlogov za ponos in upanje, vendar pa mu preti zelo resna nevarnost materializma, na katerega so opozarjali že prejšnji papeži. Ta materializem se ne kaže samo v napačni filozofiji politike in gospodarstva, ampak v pretirani ljubezni do denarja, v oboževanju telesa, v pretiranem iskanju udobja in izogibanju vsake trdote življenja. Prezira življenje, ki še ni zagledalo luči sveta, si želi naslad, ne pozna sramežljivosti ter ljubi knjige in igre, ki rušijo čistost duše. Razodeva se tudi v brezbriznosti do sobrata, v sebičnosti in v napačnem pojmovanju življenja. Upošteva le vidik tvarnega napredka in zemeljskega razveseljevanja. Bogatin je namreč govoril: „Duša, veliko blaga imaš, spravljenega za veliko let; počivaj, jej, pij in bodi dobre volje“ (Lk 12, 19). Bog pa mu je rekel: „Neumnež, to noč bodo tvojo dušo terjali od tebe“ (Lk 12, 20).

Družbi, ki se večkrat upira najvišjim pravicam samega Boga in hoče osvojiti svet za ceno svoje duše in jo tako pogubiti, je Devica poslala svoj svarilni materinski klic. Duhovniki, ki hočejo slediti njenemu klicu, morajo imeti pogum, brez strahu oznanjevati velike zveličavne resnice. Prave obnove ni mogoče doseči brez nespremenljivih verskih načel. Duhovniki so dolžni, oblikovati vest krščanskega ljudstva. Brezmadežna Devica se je usmilila naše bede. Prišla je k ljudem, da jih je opomnila.

naj se spreobrnejo. Zato morajo tudi božji služabniki z nadnaravno gotovostjo kazati dušam pravo pot. Ko to delajo, naj ne pozabijo na duha potrpežljivosti in usmiljenja. Ako je potrebno, naj čakajo in verujejo v Jezusovo uro ter vztrajajo z Marijo pod križem.

TUDI VERNIKI MORAJO SODELOVATI

Pri delu za duhovno obnovo morajo z duhovniki sodelovati tudi verniki. Vsak more na mestu, kamor ga je postavila božja Previdnost, še kaj več delati za božjo slavo. Zato se papež najprej obrača na množico Bogu posvečenih duš, ki v Cerkvi opravljajo nešteto dobrih del. Redovne objube zahtevajo od njih, da bolj odiočno ko drugi bojujejo boj pod Marijinim varstvom proti napadam sveta, neurejenih nagnjenj, zapeljivosti bogastva in naslad. Zato naj se odzovejo pozivu Brezmadežne in se bojujejo proti zlu z orožjem molitve, pokore in z deli krščanske ljubezni.

Nato se papež obrne na krščanske družine in jih spodbuja, naj bodo zveste svoji nenadomestljivi nalogi, ki jo imajo v družbi. Naj se posveté v tem jubilejnem letu Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Ta posvetitev bo zakonce podpirala, da bodo lažje ohranili zakonsko čistost in zvestobo ter jim zagotovila, da bodo skrbeli za zdravo življenje svojih otrok. Spremenila bo družino v živo celico za spreobrnitev družbe in apostolsko delo.

Pa tudi poklicno in javno življenje daje kristjanom mnogo priložnosti za obnovitveno delo v družbi. Poglédati morajo najprej v sebe, odstraniti napačne nazore in sebične namene ter odklanjati tisto napačno ljubezen do Boga, ki ne pozna ljubezni do sobratov. Kristjani

vseh stanov in narodov naj se prizadevajo, da se bodo zedinili v resnici in ljubezni ter preganjali nerazumevanje in razno sumničenje.

S posebno ljubeznijo in skrbjo pa se Marija sklanja k otrokom, revežem in bolnikom, ker jih je tudi Jezus tako ljubil. S svojim Sinom združena jim govori: „Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživila“ (Mt 11, 28).

Zato sveti oče kliče: „Hitite k njej vsi, ki vas tare tvarna beda in ste brez obrambe pred trdoto življenja in brezčutnosti ljudi. Hitite k njej vi, ki vas bičajo npravne nadloge in preskušnje. Hitite k njej vi, ljubljeni bolniki in betežniki, ki vas Lurd vedno sprejema s častjo, ker ste živi udje skrivnostnega telesa našega Gospoda. Hitite k njej, da boste našli srčni mir in moč, da boste mogli vestno spolnjevati vsakdanje dolžnosti in veselo prenašati žrtve.“

Brezmadežna Devica, ki pozna nadnaravno delovanje milosti v dušah, tudi dobro ve, kako vrednost ima v božjih očeh njihovo trpljenje, združeno z Odrešenikovim. Tudi vsi, ki trpe, morejo torej nuditi dragoceno pomoč za krščansko obnovo današnje družbe.

Toda Marija je mati vsega človeštva. Zato obrača svoj materinski pogled tudi k tistim, ki so še zunaj prave Cerkve. Želi jih pripeljati do zedinjenja z njo. Pred svojimi očmi ima tudi tiste, ki so lačni in žejni resnice. Rada bi jih pripeljala k studencu živih voda. S svojimi očmi objema tudi tiste neizmerne celine in širne človeške pokrajine, kjer ljudje Kristusa še tako malo poznajo

in ljubijo. Marija naj Cerkvi posreduje svobodo, da bo mogla — vedno mlada, sveta in apostolska — povsod spolniti upanje ljudi.

SKLEPNE BESEDE

Z besedami: „Ali boste tako dobri, da boste prišli?“ kakor nekoč Bernardko, vabi danes Marija k sebi vse otroke Francije in vsega sveta. Spodbuja jih, naj duhovno prenove sami sebe in z vsemi močmi delajo za zveličanje vsega sveta. Kristjani se bodo odzvali temu vabilu svoje Matere.

Zato sveti oče vsakega izmed njih spodbuja z besedami svetega Bernarda: „V nevarnostih, bridkosti in dvomih misli na Marijo, kliči Marijo... Če boš hodil za njo, ne boš zašel. Če boš prosil njo pomoči, ne boš obupal. Če boš njo premišljeval, se ne boš motil. Če se boš nje držal, ne boš padel. Če te bo ona branila, ne boš trepetal. Če te bo ona vodila, se ne boš utrudil. Če te bo ona podpirala, boš gotovo prišel do cilja.“

Sveti oče upa, da bo Marija njihovo in njegovo molitev uslišala. Ko vse opominja, naj se Bogu zahvalijo za njen obisk pred sto leti, prosí zanje, za njihove vernike, za lurško svetišče in romarje, posebno za tiste, ki vodijo proslavo sloletnice, najobilnejših milosti in jim v njih zagotovilo podeljuje iz vsega srca s svojo očetovsko dobrohotnostjo apostolski blagoslov.

(Okrožnico je izdal papež Pij XII. dne 2. julija 1957 v 19. letu svojega papeževanja.)

Pruredil Gregor Mali

Enodružinske hiše

Ni pretirana trditev, da je vsak dom košček svetišča. Ne smemo namreč pozabiti, da družinski oče predstavlja Jezusa Kristusa v svoji hiši in, da je mati podoba Matere božje. Oče vrši službo duhovnika, kajti on je tisti, ki mora včlaniti otroke v nadnaravno družbo milosti.

Ognjišče je majhen svet zase, toda ogromne važnosti za duhovno in kulturno vzgojo novih rodov. Zato mora imeti dom vse tiste pogoje, ki jih zahtevajo edinstveni smotri družine. Ker je pozorišče prvih človekovih korakov prav tisti kraj, kjer se razvija človekova osebnost, mora biti to pozorišče takšno, kakršnega hoče imeti poglavar družine. Toda kako naj se mu uresniči ta upravičena želja, če pa hiša, v kateri stanuje družina, ne nudi tistega najosnovnejšega pogoja, ki ga zahteva izvrševanje družinske vzgoje, to je čim popolnejši umik vsem vdorom od zunaj in vsem pregreham mešane družbe?

Kaj razumemo pod besedo mešana

družba? Človeško sožitje ne more biti pravilno, če ne upošteva gotovih pogojev. Eden prvih je izbor oseb, s katerimi vzdržujemo kakršnekoli odnose. Če ne upošteevamo tega odnosa, tedaj pade sožitje na najnižjo stopnjo mešanosti.

Toda mešanost ima še svoje posebne, usodne posledice za otroke, kajti vsi vemo, kakšne odločilne važnosti so mladostni vtisi in otroške izkušnje. Ne bo odveč poudariti, da so nekateri vplivi mešane družbe tako škodljivi, da pokvarijo нравni čut celih rodov.

Da je neodvisnost družinskega ognjišča, to je družinski dom izrednega pomena in velike nujnosti, nam dokazujejo še mnogi drugi razlogi. Eden prvih je družinska trdnost in stalnost. Človek se prisrčno naveže le na svojo hišo, ne na najeto sobo, kajti zanimanju očeta za družino se pridruži zanimanje lastnika za hišo, kjer z užitkom dela za večjo udobnost in estetsko izboljšanje stanovanja

Drug razlog za enodružinske hiše

je tudi dejstvo, da stanovanjski bloki s svojimi kvarnimi vplivi razbijajo enotnost družinske skupnosti, medtem ko jo samostojen dom izredno okrepi. V sveto zatišje družinskega ognjišča ne moreta prodreti brezobzirnost in razbrzdanost ulice.

Velika prednost samostojne hišice je tudi osamljenost, ki je večkrat neobhodno potrebna za miren razvoj nekaterih važnih družinskih dogodkov. Res je, da je sosedsstvo z drugimi družinami koristno, zlasti z ozirom na medsebojno pomoč, toda le prečesto se zgodi, da utrpimo samo slabe vplive skupnih stanovanj, ne izrabimo pa njihovih dobrih lastnosti.

Zelo zanimivo je dejstvo, da se ravno v naši dobi, ko je človek tako ljubosumen na svoje svoboščine, še vendar ni povzpел tako visoko v zahtevah po svobodi, da bi dosegel samostojno družinsko ognjišče. Še več, z vsakim dnevom postaja vznemirljivejši napredek kolektivismu v najrazličnejših oblikah. Kapitalizem si je vzgojil sam svojega sovražnika, kajti ravno njemu se moramo zahvaliti za moderno družabno kolektivno življenje, kjer se poraja tista obupna brezimnost in proletarstvo velikih mest. Mesto, ki je glavni uničevalec pravih človekovih bivališč, ne more roditi drugega kot mešano družbo. Naša mesta morajo imeti samostojne domove, družinska ognjišča, povzdignjena z neodvisnostjo in posvečena z rodbinskim imenom, z družinskim izročilom in njeno trdnostjo. Ne moremo najti spoštovanja do družine v brezimni meščanski družbi, ali v stanovanjskem bloku, kjer vsaka družinska skupnost pomeni samo eno črko ali številko in nič več.

Družina, edino naravno središče za razvoj človekove osebnosti, se more

vzdrževati le v zanjo primernem poslopju. Hiša ima ogromen duhoven pomen: samo tukaj si more človek nanizati najlepše spomine, brez stalnega in samostojnega doma si ni možno misliti družinskega izročila.

Že samo podstrešje, ki bi se komu zdelo brezpomembna malenkost, je važen del hiše. Moderna stanovanja, zlasti večdružinske hiše, ne poznajo podstrešja, kajti vso tisto šaro polomljenega pohištva, starih oblek, raztrganih čevljev, obledelih zavese modernih človek noče ali pa ne more hraniti. Ko te stvari odslužijo, jih uniči ali proda ali nadomesti z novimi.

„Kjer nimajo podstrešij,“ pravi argentinski pisatelj Martínez Estrada, „življenje mineva zelo hitro, ker mineva s tistimi stvarmi vred, ki jih zavrzemo in nadomestimo. Na podstrešju ostane zbrano v čudnem redu vse tisto, kar se je obrabilo v našem življenju in nas spominja na čas, ki nas razjeda. Vse to predstavlja prezanimiv hišni in družinski arhiv, v katerem dobi otrok dragocene in neizbrisne vtise o začaranem svetu čuštva in lepote. O, nepozabni nauki, globlji od modroslovja: zavržen šopek umetnih rož, knjiga s slikami in brezplatnic, pokvarjena starinska ura! To podstrešno kraljestvo je podobno sanjam, ki jih nikoli ne pozabimo: je kakor usedlina življenjskega dejanja s svojimi dobrimi in slabimi menami, s svojim zdravjem in grenkobami.“

Pisatelj zanimivega dela „Radiografía de la Pampa“, iz katerega posnemamo tudi prejšnji navedek, nam v svoji knjigi govori o „ciudad flotante“, potujočem mestu, kjer „živi človek le mimogrede, v pričakovanju nadaljne preselitve in skoraj bi rekli, da ima stanovanje samo v najemu.“

Drevo

Bog.

za tabo.

v sinjino hoče, v luč neba
iz labirinta zank srca
Tako moj duh iz blodenj dna,
ko jesen zlata zašumi.
da s sadeži jih obteži,
in veje ko roké razpne.
da razbrsti, ozeleni in zacvete
v toploto, luč in dež,

navzgor

drevo

se pne

zemljá

dna temin

iz

korenin,

Iz

ANDREJ BREGAR

Ta pesem ima naslov „Drevo“ in se bere od spodaj navzgor.

ta napol ugasla družinska ognjišča, ki životarijo med zidovi, ki jih ne oživlja noben večnostni občutek.

Šele tedaj bomo imeli trdno in zdravo družinsko življenje — bodočnost naroda — kadar bo vsaka družina imela svojo lastno samostojno hišo s primerno okolico, dvoriščem in vrtom, kjer bodo otroci našli zadosti prostora in zraka za svoj popolni razvoj. Naš vzor mora biti dom, kjer bo globoko zasidran občutek večnosti, kjer bo družinska posvetitev presvetemu Srcu Jezusovemu pravi družinski praznik in bo Njegova slika kraljevala v vsem dejanju in nehanju človeka in družinskega izročila.

(Iz „La Juventud Obrera“)

da mu ne bi bilo treba ničesar zapustiti, kadar se preseli iz mesta. Dokler traja najemnina, prenočuje in vrši vse življenjske naloge v najeti hotelski sobi. Ta hotel ni nikakšer dom, je samo zatočišče, ne pa domače ognjišče. Nihče se ne zanima, da bi poleg najnujnejših potrebščin še s čim drugim opremil ali olepšal stanovanje, niti si ne more privoščiti kakoli odvišnega, kajti najeto hotelsko stanovanje je pretesno in tudi zato, ker se mu zdi, da je povsem brezpomembno navezovati srce na stvari, ki ga obdajajo. To je človek, ki se mu vedno mudi: svoje lastno družinsko življenje smatra, ne za dobroto, dar božji, temveč za nadležno nujnost. Na obrazu, ki izraža globoko otopelost, mu leži vidna tenčica studa do življenja. Tak človek nudi žalostno podoba upehanega bitja, ki se hoče čimprej preseliti drugam, toda nikjer se ne umiri. — V takem domu, ki je dom samo po pravnem pomenu, to je hivališče, ter v toliko, v kolikor je treba tudi za tako najeto stanovanje plačevati hišni davek, človek ne more najti nobenega globljega, trdnega, večnostnega občutka, v svoji nestalnosti in krhkosti mu ne more nuditi opore pravega ognjišča, ki naj diha vernost, pravnost, družinsko povezanost, očetovstvo, lastništvo. Manika hiša. Zidovi lastnega doma so tisti kamni, na katerih morejo zrasti pravkar naštetih zdravilni mahovi.“

Bistvo, ki zveni iz teh obsojajočih pisateljevih besed leži morda ravno v njegovem klasičnem izrazu: tak dom ne oživlja noben večnostni občutek

Če pomislimo, da je očetovstvo tista, najvišja stonja človeškega dostojanstva, ki najsilnejše izraža čut neumrljivosti v potomcih, s kakšno žalostjo nas tedaj navdaja pogled na

Detnajstim v spomin

Nikogar li ne bo,
da jokal bo za nami,
ko naše izmučeno telo
ležalo bo v prerani jami?

Lado Piščanč

Malo gorsko vasico je že davno zaledena noč, temna in viharna kot že davno ne. Po vseh hišah so še bedeli ljudje, stiskali se okoli gorke peči, ki pa jih nocoj ni mogla ogreti, kajti srca so jim trepetala od groze in zlih slutenj. Vrata so bila zaklenjena, z zapahi zavarovana, okna skrbno zagrnjena, da bi ne mogla ven v temno noč še tista mala svetloba, ki jo je pošiljala lučica pri jaslicah.

Svečnica je bila tisti dan, zadnji božični praznik. Nikomur se ni mudilo spet. Vsi so z nekim čudnim nemirrom strmeli v jaslice v kotu, v trepetajoči plamenček, ki je od časa do časa razsvetljeval njihove blede in izmučene obraze.

Povsod na vasi je bil mir, še v hišah rdečih, kjer se je navadno razlegalo vsak večer divje kričanje in godba. Ljudi je bilo tega miru strah, slutili so, da se nekaj temnega pripravlja.

I.

Tratnikova Pavlina je bila sama v izbi. Sedela je za pečjo, niti opazila ni, da je že davno mrzla. Zrla je v plamenček pri jaslicah, ki je v nemiru strepetaval kot njene misli. Zanj je prižgala lučci ta večer, za svojega Tineta, da bi se vrnil... Pred tednom dni so ji ga partizani odpeljali in nihče več ga ni videl...

Vsa njena duša je bila pri njem. Pastirčki pri jaslicah so ji tiho šepetali: „Se spominjaš tistih lepih večerov pred

božičem, ko nas je gladila pridna Tinetova roka, da bi bile jaslice v novem domu čim lepše? Ti si mu sedela nasproti, pripravljala jaslice za božje Dete, tople in mehke. Mislila si na malega angelčka, ki ti še počiva pod srcem, veselila se, da bo prihodnji božič tudi on že stegoval ročice po ovčkah in pastirčkih.

Na vasi so odmevali trdi koraki, odurna pesem. Nista se zmenila, kdo bi pač mogel oskruniti sveto tišino vajiniga doma?

Pa vendar je zlovešča roka udarila tudi v vajino toplo gnezdece in odpeljala najdražje, edino na svetu kar si še imela...“

„Sirotek moj,“ je mehko božala njeno misel, „kaj bo s teboj brez ateka?“

Poiskala je na klopi rožni venec in začela polglasno moliti. Trudila se je, da bi se poglobila v molitev, a ni se ji posrečilo. Le ob besedah — in ob naši smrtni uri — se je vedno zdrznita; kot bi jih kdo drugi izrekel, se ji je zdelo.

Na vasi so zalajali psi in še preden so utihnil, je izza mosta sem zaslišala težke korake.

„Moj Bog, ravno tako je bilo tisto noč, ko so prišli po Tineta,“ je trudno pomislila.

Molitev ji je obnemela na ustnicah, z grozo v srcu je prisluškovala.

Koraki so se vedno bolj bližali in obstali pred hišo. V istem hipu je že za-

grmelo po njenih durih. Kot bi po njenem srcu nabijalo, se ji je zdelo, tako močno ji je bilo srce v prsih.

„Kdo je?“ je z največjo težavo spravila iz sebe, samo da trenutek še oddalji grozno resnico, ki jo je že slutilo njeno srce.

„Odpri, tovarišica, z nami moraš,“ ji je odgovoril osorni glas.

Vedela je, da bi bil vsak odpor zaman. Vzdignila se je in vsa trudna in izmučena odšla k durim. Odrinila je zapah in odklenila, odpreti ji ni bilo treba, v svoji nestrpnosti so jo oni že prehiteli.

Zagledala je pred seboj gručo obožanih ljudi.

„Moj Bog,“ je pomislila, „s celo četo prihajajo nad eno samo slabotno žensko.“

Vsuli so se v sobo. Pavlina je s tresočo roko odprla luč in s trepetom zastrmela v njihove odurne obraze.

Eden izmed njih je v rokah držal popisano list in se trudil, da bi ga prečital, a zlogoval je le nerazločne besede.

Pavlina je z gnevom pomislila. „Taki ste naši osvoboditelji, še čitati ne znate.“

Ves strah jo je za hip minil. Odločno je stopila naprej in mu brez besed iztrgala list iz rok.

Še preden je razbrala pomen besed, je spoznala pisavo. Bila je pisava trgovca štrancarja, prvega terenca v vasi.

Petnajst imen je bilo zapisano na listu, šest ženskih in devet moških, med njimi oba kaplana. Še bolj kot ob svojem se je zgrozila ob teh dveh imenih.

Kot bi se vse zatvornice odprle, se je po njej razlila grenka žalost. Pekoča bolečina se ji je zasadila v srce, da se je še malo bitje pod njim zganilo, kot bi slutilo, kaj ga čaka.

List v rokah ji je trepetal. Smrtna obsodba petnajst nedolžnih žrtev in še šestnajste, ki ji je sladko počivala pod arcem.

„Tovarišica, nam se mudi, kar brž se napravi.“

Kot bi bila le še stroj, ki mu drugi ukazujejo, je sedla na klop pri peči in izpod nje potegnila svoje okovanke. Slutila je, da bo pot dolga. Odšla je na to v sobo in iz omare vzela svoj plašč. Poleg je visela Tinetova obleka. Pobožala jo je, kot bi še pri njej iskala pomoči. „Tine moj, sedaj sva si enaka.“

Vrnila se je v izbo, kjer so jo sprejeli že nestrpni pogledi. Še zadnjič se je ozrla v jaslice. Drobní plamenček je vztrepetal, se pognal kvišku, nato v svoji onemoglosti ugasnil. Odšla je za drugimi iz sobe. Hotela je še zakleniti, pa se je premislila. Čemu, saj se tako ne vrnem.

Zunaj jo je objel mraz, da se je še tesneje zavila. Dva partizana sta jo vzela v sredo, vsi ostali so odšli v nasprotno smer.

Slišala je, kako so zaječala vrata pri Marinkovih, kjer je stanovala Julka pri sestri. Pavlina je trepetala ob misli nanjo, ob misli na vse druge, ki bodo morali za njo po isti križevi poti.

„Gospod, daj nam moči!“ je ječala. Čutila se je z vsemi drugimi kot eno samo srce, ki vpije k Bogu za pomoč. Zavili so za vasjo k vojašnicam. Veter je gnal oblake, da so se svetle zvezde le od časa do časa prikazale. V daljavi je ječal gozd. Pavlini se je zdelo, kot da bi duše klicale, ki v njem počivajo.

V vojašnici so po temnih stopnicah dospeli na dolg hodnik. Pri zadnjih vratih sta se partizana ustavila in jih odklenila. Vstopili so v medlo razsvetljeno sobo. Pavlina je komaj razločila klop ob steni. Na smrt utrujena je padla nanjo, da je klop zaječala. Njena spremeljvalca sta odšla in obrnila ključ v vratih.

Ostala je sama, s srcem, ki ji je razbijalo v pričakovanju še ostalih štirinajstih.

II.

Pri Marinkovih so otroci že davno pospali. Tudi Julka je že odšla počivat. Tako strašno utrujena se je tisti večer vrnila iz mesta. Skoro devet ur je hodila.

Sestra Tončka si je očitala, zakaj jo je pustila v mesto.

„Še oboli naj mi, ko je komaj okrevala,“ je vsa v skrbeh razmišljala.

Skozi skrbi in negotovost so jo pomirjale vesti, ki jih je prinesla Julka iz mesta. Oče si je opomogel, najmlajša sestra tako zelo skrbi zanj. Tudi drugače živijo v mestu še mirno, tukaj pa... ni da bi človek pomislil.

Iz razmišljanja so jo zbudili koraki po stopnicah. Mislila je, da se mož vrača od sosedovih, a že v naslednjem hipu ji je misel zamrla v strahovitih udarcih, ki so zagrmeli po vratih.

Partizani so, je z grozo ugotovila. Tisoč misli ji je šlo skozi razburjene možgane, niti pri eni se ni mogla ustaviti.

„Odprite vendar!“ je ponovno udarilo po vratih.

Brez besed jih je odklenila.

„Ali si ti Julka Zornikova?“ se jo vprašali.

„Ne, moja sestra je. Kaj pa ji hočete?“ je s težavo spravila iz sebe.

„Tebi nič mar, z nami mora!“

„Nič dobro ji ni, pustite jo za danes,“ je prosila.

„Gotovo, v mestu ji je bilo boljše,“ so se ji posmehljivo zasmejali.

„Kar brž jo pokličī, nam se mudī!“

Odtavala je proti sestrični sobi. Še nobena pot v življenju ji ni bila tako huda. Zdelo se ji je, da ima v roki nož, ki ga bo morala zasadiť v srce lastni sestri.

Odprla je luč in se po prstih približala postelji. Julka je trdno spala. Kot otrok se ji je zdela, še v sanjah se je smehljala.

„Bog ve, kod hodi njena duša!“ je v neizmerni bolesti pomislila Tončka.

„Rahlo, kot bi se bala prekiniti njene lepe sanje, jo je poklicala: „Julka!“

„Kaj pa je, kaj se je zgodilo?“ je Julka planila kvišku. S prestrašenimi očmi je zrla sestro.

„O nič, ne ustraši se, po neke informacije so prišli. Z njimi boš morala na komando,“ je izjecljala Tončka.

Julka se je z obema rokama prijelja za srce. Mislila je, da ji zdaj zdaj počī.

Tončka ji je kakor otroku pomagala se obleči.

„Še male hi rada pozdravila,“ je trudno spregovorila Julka predno sta odšli iz sobe.

„Čemu vendar, saj se vrneš, še preden se bodo zbudili,“ jo je mehko prepričevala sestra, čeravno lastnim besedam ni verjela.

„Pa vendar, pogledati jih moram,“ ji je Julka ugovarjala.

V otroški sobici je zaslišala enakomerno dihanje spečih malčkov. Julka se je tiho približala trem najmlajšim in jih rahlo poljubila na čelo. Nato je stopila še k postelji, kjer je spala Marica, njena ljubljenska. Tudi njo je poljubila na čelo. V istem hipu se je Marica prebudila in z vprašujočimi očmi zastrmela v teto.

„Tetka, kaj je že jutro, kam pa greste?“

„O, ni še jutro ne, le pridna bodi, takoi se vrnem,“ jo je tolažila.

Kot bi slutila neresnico v njenih besedah, so Marico obliše solze.

„Vi ne smete od mene, tetka, tako strah me je.“ Krčevito se jo je oklenila okrog vratu.

„Le tiho bodi, Marica, da bratcev ne zbudiš, pa še k angelcu varhu moli,“ ji je komaj še odgovorila.

Popravila ji je odejo in jo še enkrat nobežala. Tiho je odšla iz sobe, vroče solze so ji vrele po licih.

Marica si je odejo potegnila čez glavo, da bi tako udušila jok, ki je trgala njeno majhno srcece.

Partizani v kuhinji so bili že nestrpní. Julka je stopila k sestri in jo objela. Brez besed sta se poslovili.

Kot v sanjah je še slišala Tončka korake po stopnicah, nato je vse utihnilo.

Sesedla se je na stol pri mizi, položila glavo nanjo ter izbruhnila v jok, krčevit in do mozga pretresujoč.

III.

Velika gostilniška soba pri Andrejčku je bila ta večer prazna. Luč, ki je gorela pri štedilniku na drugem koncu sobe, jo je le medlo razsvetljevala.

Andrej je sedel na klopi pri mizi, mrk in vase pogreznjen. Žena je pri štedilniku šivala, njene misli pa so bile pri otrocih, do katerih ni imela več nobene pravice. Najstarejši sin se je zgubil nekje v Italiji. Dve hčerki, ki so ju partizani vzeli k četi, sta se šele pred nekaj dnevi vrnili. Noč in dan je trepetala zanje, da ju zopet odpeljejo. Ta večer sta odšli že zgodaj počivat. Prestani napori sta jima izčrpali moči.

Andrejeva žena je trudno vzdihnila in se zagledala v tri najmlajše, ki so se brezskrbno igrali na podu. Pavelček in Dorica sta postavljala železnico. Spretna sta že bila; prav sama sta vse zložila: tračnice, predore, postaje, pa rdeče zasavice pred njimi. Le vlak jima je ta večer nagajal. Ustavljal se je kar v polnem teku, ali se pa prevračal, da so se pokazala svetla kolesca pod njim.

Ivanček, najmlajši, jih je nekaj časa gledal, kako sta se trudila, da bi pognala vlak v tek. A ko je videl, da se jima to nikakor ne posreči, se je skoro užaljen nobrah k svojemu lesenemu konjičku. Nadel si je veliko papirnató čako, ki mu jo je atek naredil, vzal v ročice mali bič ter veselo pognal konjička po

podu. Konjiček se je nekaj časa gugal, nato se zaletel ob mizo v kotu ter se prevrnil. Odkorakal je k njemu in ga zopet pognal, takrat pa ateku prav pod noge. Skoro ustrašil se je, pa je opazil, da se je atek samo nasmehnil.

Takoj mu je v glavco padla nova misel. Skobacal se je atku na kolena in ga zaprosil:

„Atek, konja, hi!“

Andreju se je čelo zjasnilo. Pridržal je svojega ljubljénčka, nato ga zazibal na kolenu, da je Ivanček razposajéno vriskal.

„Še, atek, še, hi konjiček!“ Z malim bičem je pokal okrog sebe, da je bilo veselje.

Na cesti pred hišo se je ustavila partulja, nato odkorakala v nasprotno smer proti cerkvi. Skozi Ivančkov smeh je Andrej slišal, kako je udarilo po kaplanovih vratih.

„O, pri njem boste pa res dosti dobili, ko je reven kot cerkvena miš.“ se je že naprej veselil njihovega poraza.

Z gnevom v srcu je pomislil, koliko jim je že moral dati v blagu in denarju, da niti štel ni več; preveč bi ga jezilo.

Spet so se slišali koraki na cesti, nato so se obrnili proti njegovi hiši.

„Žejne ste, pijavke, še zadnje vino bi mi rade izpile,“ je z jezo ugotovil.

Samo dva rdeča sta stopila v sobo, čeravno je dobro slišal, da jih je bilo več. Položil je Ivančka na tla in jima šel naproti.

„Kaj želita?“ jih je še dokaj prijazno vprašal.

„Ej, dosti zahtevamo ta večer, tovariš,“ so se mu porogali, „povelje imamo, da te odpeljemo na komando.“

„Kaj pa mi hočete?“ je skoro jezno vprašal.

„Ne bodi nestrpen, ti bodo že tam povedali,“ so ga izzivalno tolažili.

Andreja je popadla jeza. Zravnal se je, za glavo je bil višji od njiju. Začutil

MEJA

GREGOR HRIBAR

UVOD

Usoda dveh do treh tisoč kvadratnih kilometrov koroškega ozemlja je bila v rokah velikih štirih.

Jugoslavija je stavila vse svoje upo na sovjete, Avstrija na zapad.

Na Jurjevo leta 1947 so se zunanji ministri velikih štirih razšli zaradi odločne zahteve, da Avstrija odstopi Jugoslaviji del Koroške. Ves svet je bil opozorjen na to, da bivajo v Avstriji Slovenci.

Proti koncu leta so se zunanji ministri znova sešli in spet skregali, ker je Rusija od Avstrije zahtevala preve-

---

je v sebi moč, da bi z vsako roko zagrabil enega in ju treščil na tlak pred hišo.

A ju ni. Obrnil se je k ženi, ki je vsa prepadena strmela vanj.

„Na otroke pazi, če se več ne vrnem,“ ji je rekel, nato vzel kučmo na obešalu in krotak kot ovca odšel z njima. Pred hišo so se jim pridružili še drugi oboženi partizani.

Žena je še vedno strmela v duri. Poleg nje so stali otroci kot okameneli.

Mali Ivanček s čako na glavi in z bičem v drobni ročici se je prvi zavedel.

„Atek, atek!“ je presunljivo zaihtel ter se vrgel mami v naročje.

Mama ga je pritisnila na srce, nato še Pavelčka in Dorico, ki sta prihitela, in vsi so udarili v jok, da ga je še Andrej slišal, čeravno je bil že daleč.

(Se bo nadaljevalo)

ZORA PIŠČANČEVA, Gorica

liko vojno odškodnino. Vendar se pogajanja niso nikoli docela razbila. Po vsaki neuspeli konferenci so zunanji ministri pustili v Londonu svoje zastopnike, da so v številnih sejah tipali dalje in mešetarili, drug drugega zmerjali in si grozili, izsiljevali in ponujali, obljubljali in popuščali.

Le Reber, zastopnik Anglije, ki je imela deželo zasedeno, je ponavljal vedno iste zahteve: Jugoslovanske zahteve niso vredne papirja, ki so na njem zapisane.

KOROŠKA PROSTA IN NEDELJENA

Razumljivo je, da so ti dogodki razburjali vso Avstrijo, zlasti pa Spodnjo Koroško.

— Tita ne bo nikoli na Koroško. Angleži nas bodo branili za vsako ceno, so trdili nekateri, ne da bi sami sebi prav verjeli.

— Ako pride Tito, nas bo vse, kar nas je Nemcev, odgnal v Jugoslavijo ali pa spodil v avstrijski del, so se zavedali nevarnosti drugi.

— Jaz se Tita prav nič ne bojim. Povedala mu bom, da je moja stara mama znala slovensko, in me bo pustil pri miru...

— Jaz pa mu bom povedal, da zna moja žena vindiš, so si dajali korajžvo taki, ki komunizma niso poznali.

— Vsega, kar zahteva, Tito verjetno res ne bo dobil, a v najboljšem primeru bo šla meja pod Celovcem ali pa bo celo Celovec razkosan kakor Gorica. Vsekakor mesto ne bo več to, kar je sedaj, ko živi od Vindišarjev, so se bali zlasti

Le plavaj, plava
barčica...

Prizor z Vrbskega
jezera pri Celovcu

Celovčani za svojo bodočnost. Zato se je zdelo Celovčanom primerno, da pred očmi vrhovne angleške zasedbene oblasti v deželi pokažejo v lastnem imenu in v imenu dežele, da so vredni angleških simpatij in da v resnici vsa dežela odklanja Titove zahteve.

Vsako podvzetje zahteva primernege gesla. Tudi Celovčani so v tistem času premišljevali, s katerim geslom bi se najodločneje zoperstavili razkosanju mesta in dežele. Zbrali so se v mestni rotarnici, kjer je bilo na kupe starih, preživetih gesel, da bi za nove razmere našli kaj primernege.

Drugo za drugim so visoko dvignili, ga prebrali in vzeli v pretres:

Wir sind ein Herrenvolk — Mi smo narod gospodov! Res lep in resničen rek. Po božji in naravni postavi so na svetu narodi, ki ukazujejo in narodi, ki morajo ubogati. Tako tudi na Koroškem. Nemci smo poklicani, da vladamo, oni drugi morajo ubogati, sicer bi mi ne imeli komu vladati. Toda trenutno tega ne kaže poudarjati, ker bi Angleži to utegnili napak razumeti. Saj se tudi

oni zmotno smatrajo za poklicane, da nam čepe na vratu. Ko odidejo, bomo že spet znali uveljaviti svoje pravice. Drugo geslo!

Ein Volk, ein Reich, ein Führer — En narod, ena država, en vodja! Krasno! Kratko pa jedrnato kot se zna izraziti le nemški duh. A trenutno prav tako izključeno. Do nadaljnega se pač moramo iti vzhodne in zapadne Nemce in Avstrijce. Počakajmo, da se zjasni temno nemško nebo!

Deutschland über alles — Nemčija nad vse! Možje so spoštljivo sklonili glave. Brez dvoma: včeraj, danes in jutri. Kar je Bog združil, ne more noben človek za trajno ločiti. Toda sedaj je čas nemštvu sovražen in zato tega ne kaže poudarjati.

Macht mir dieses Land wieder deutsch — Napravite mi to deželo spet nemško! Kako radi, vodja, bi dokončno izpolnili tvoj ukaz in s tem odpravili nevzdržno stanje jezikovnih razmer v deželi, a ni nam bilo dano. Čas nas je prehitel in sedaj Vindišarji zopet predrzno dvigajo glave. Kmalu noben vin-

dišarski kmet ne bo več hotel pred nami sneti klobuka z glave. Celo oni, ki smo jih poslali iz gava, so se vrnili brez našega dovoljenja in zahtevajo nazaj zemljo in hiše, ki smo jim jih zakonito odvzeli. Kam bodo šli naši ljudje, jim ni mar.

Gelobt sei, was hart macht — Hvaljeno bodi, kar napravi (človeško srce) trdo! Tako nas je učil naš vodja. Hotel je iz nas napraviti ljudi brez srca. Na žalost se nismo dali dovolj naglo docela prevzgojiti in smo imeli premehko srce in premehke roke, ko nam je bila dana priložnost, da napravimo deželo čez noč nemško. Sedaj ko imamo roke zvezane in nam srce krvavi, ne kaže o tem govoriti.

Horuck über den Loibl — Na drugo stran Ljubelja z njimi! Da, prej ali slej bomo morali napraviti isto, kar delajo čehi z našimi brati v Sudetih. Kdor hoče biti Jugoslovan, naj gre na ono stran Karavank, kakor so prišli naši bratje iz Kočevja na to stran. Le tako se bo dežela dokončno pomirila.

Haltet schon das Maul, ihr windische Hunde — Molčite že vendar, vi vindišarski psi! Bolj ko jih silimo k molku, bolj so glasni in zahtevni. Zlasti sedaj, ko so Angleži v deželi, kričijo. Potrpimo še nekoliko! Angleži odidejo, mi ostanemo. Med tem pa skušajmo zlepa kaj doseči. Poudarjajmo zlasti koroštvo! Na to celo Vindišarji nekaj dajo.

Kärntner, du bist ein deutsches Kind — Korošec, ti si nemško dete! Tako jim je treba govoriti. Zlepa se več doseže, kakor zgrda. Vindišarji morajo najprej vzljubiti svojo mater, Nemčijo, in spoznati, da vse, kar so in kar imajo, dolgujejo Nemcem.

Der Kärntner spricht deutsch — Korošec govori nemški! Tako bi moralo biti. Ena dežela, eno ljudstvo, en jezik! Zato ne bomo preje mirno spali, dokler

ne utihne poslednja vindišarska beseda v deželi. Le nemško govoreči Korošec ima pravega, avstrijskonemškega duha. Slovensko govoreči Korošec bo imel pa svoje srce nujno onstran Karavank.

Kärntner, sprich deutsch mit deinem Kind — Korošec, govori nemško s svojim otrokom! Po tem bi se morale ravnati vse vindišarske matere in bil bi že zdavnaj mir v deželi. Česar nismo dosegli mi, zgleda, da bodo dosegli Vindišerji. S krvavečim srcem moramo gledati, kako se njihovim in našim otrokom ubija v glavo slovenski jezik. Kdaj je bilo v zgodovini slišati, da bi se moral kak narod učiti jezika manjšine!

Kljub vsemu zadnja gesla vsebinsko popolnoma odgovarjajo. Le predelati bi jih bila treba. So pač Angleži v deželi in oni, kakor mi, se gremo demokracijo. In so padali predlogi, dokler ni obveljalo:

Kärnten frei und ungeteilt — Koroška prosta in nedeljena. Koroška prosta vindišarske navlake in nedeljena v sklopu nemške Avstrije. Stari nacistični in velenemški duh v novi lažidemokratski obliki.

Celovčani so si zadovoljno meli roke, ko so srečno znesli novo geslo. Ugibali so, kam bi ga obesili, dokler je bilo še toplo.

Končno so se odločili: Na Zmajev trg z njim!

Odslej je visel novi napis na Zmajevem trgu, zmaju za repom.

Radovedno so opazovali meščani, kaj bo storil zmaj, ko bo opazil napis. Pa niti z repom ni mignil. Je že preveč stvari videl, da bi ga spravile iz ravnotežja take norčije. Le Angleži so napisu sveto verjeli in bili še bolj prepričani, da jugoslovanske zahteve niso vredne papirja, na katerem so zapisane.

GREGOR HRIBAR

O PISMIH

Svoj čas, bilo je pred desetletji, so si ljudje utegnili povedati, da se imajo radi in zdelo se jim je vredno, da so si to zatrjevali. Bil je užitek, praviti si svoje misli o stvareh, ki niso imele zveze z vsakdanjostjo. Črpali so zavestno bogatenja iz duše svojega bližnjega.

Tako razgiban svet se nam razodeva, če beremo pisma Marije Terezije, ki je bila obenem mati in vladarica, pa se je ljubeče in zaskrbljeno spominjala daljne hčere. In pisma Marije Antonjete, te lepe in nesrečne francoske kraljice! Med šumnimi slavnostmi Trianona in zamoklimi pastirskimi idilami je sedla za mizo, da se spove svoji materi.

Dandanes smo sredi tegob in obveznosti, ki nam jih nalaga pretirana civilizacija, precej daleč od one davne kulture človeškega srca. Ljudje so že skoro nehali pisati pisma, in marsikdo tega več ne občaluje. Telefon nam omogoča, da si sporočamo vesti hitreje in brzojav zna to še boljše — kakor bi jo veter nesel, je novica pri nas. Kdo pomisli pri tem, koliko prisrčnosti, iskrenosti in duševnosti ne more do izraza! Prištedimo besede, prištedimo denar — in to je glavno, si mislimo.

Če globlje pogledaš, spoznaš morda, da niso krive zunanjosti, če negovorno dopisovanje po malem izumira, marveč

da izvira nazadnje vse iz našega notranjega ustroja.

Dandanes si pišemo le še, če se kdo poroči ali če kdo umre, če gre za denarne zadeve ali če nas kliče kaka kupčija. Da bi dajali komu vpogled v kamrico svojega srca ali pa da bi nam kdo nudil priliko, da se zamislimo v njegovo bistvo — mar ne diši to po stari modi? Mar ne bi to kradlo le časa? Ljudje preteklega stoletja, no da, ti lahko še čutiijo tako potrebo! Mladini pa se zdi dopisovanje odveč.

Skrivnost dobrega dopisovanja je kaj preprosta. Piši kakor misliš! Piši, kakor bi govoril, ko si prej strnil svoje misli ter jih naravnal na osebo, s katero želiš stika. Kajpa, nekaj prilagojevanja je pač treba. Nudi nekaj svojega lastnega življenja in videl boš, da boš zbudil zanimanje in priateljstvo. Povej, kar misliš povedati čim preprosteje! Nikakor ni treba, da z donečimi besedami koga prevzameš, hoteč ga prepričati, da si človek z globino.

Važno je, kie pišeš. Sredi med ljudmi in njihovim šumom gotovo ne boš mogel sestaviti dobrega pisma. Uredi si doma kotiček, opremi ga s predmeti, ki so s teboj v zagnani zvezi in tja se umakni, kadar misliš kakemu dragemu človeku po pismu povedati besedo, ki naj mu bo beseda tvojega srca.

Med vojno je marsikatera okorna

roka prišla za pero. Pisu in naslovníku je iz tega nastalo veselje. Mnogi si bodo dopisovali dalje in kdo ve, koliko umetnin v obliki pisem bo zagledalo svet! Dopisovanje nikakor ni igračkanje zdolgočasenih ljudi, kakor bi morda ta ali oni sodil. Povzpni mo se vendar zopet pogumno do izraza svojih lastnih misli in občutkov. Potrudimo se, da se izrazimo jasno in lepo in obenem brez lepoticenja. Kako prijetno nas bo ogrel list, če ga po letih po naključju zopet dobimo v roke. Ko smo ga pisali, smo koga osrečili, sedaj osrečijo iste vrstice pisca samega. To je pot, po kateri se človek dokoplje do človeka. Tako je nazadnje tudi mogoče, da se zblížajo narodi ter se najdejo.

N. T. Kr.

NEKAJ MISLI O LEPOTIČENJU

Pred časom me je ena izmed udeleženk duhovnih vaj naprosila, naj napišem nekaj misli o vprašanju deklisškega lepoticenja.

Še na misel mi ni prišlo, da bi pri duhovnih vajah o tem vprašanju spregovoril eno samo besedo. Tri dni sem imel pred seboj deklisške obraze, ta živa ogledala tolíke lepote njih duš, a tudi ogledala teže vsakdanjega dela in trpljenja. Ali so pa bili ti obrazi umetno nalepoticeni, se ne spomnim niti za eno. A z gotovostjo sklepam, da ne. Kajti sicer bi teh deklet ne bil tako iskreno vesel in bi ne zrastle v meni toliko spoštovanja do njih.

Kako soditi o umetnem lepoticenju n. pr. ustnic, obraza, o barvanju nohtov itd.? Z moralnega stališča je jasno besedo o tem že zapisal pok. prelat dr. Odar. Z izjemo slabega namena je lišpanje moralno indiferentno. Zato bi se mogli mirno šminkati in si barvati nohte tudi moški in bi se zgolj z moralnega stališča zaradi tega ne smel spodikati nihče.

In vendar bi se in to še prav posebej našminkani ženski svet. V obraz bi se jim smejal! Tako početje moških bi se vsem zdelo — milo rečeno — skrajno smešno in neokusno.

A zakaj moški svet ne vpelje n. pr. navade šminkanja in barvanja nohtov? Saj ima vendar tudi on dobro razvit čut za lepoto, se rad postavi, hoče ugajati, se lepšati in tako malo „prenarediti“; ima po končanem delu celo več časa na razpolago kakor dekleta in žene in več denarja v žepu!

V moškem je teženje „ugajati“, „se prenarediti“ gotovo manj močno kakor v ženskem svetu. Moški svet je manj čustven in bolj hladno računajoč, zato v pogledu lepoticenja bolj trezen in teže zaide v tiste pretiranosti lišpanja, katerim često podleže čustvena ženska narava. Značilno je, da se bolj lišpajo čustveni narodi kakor oni hladno preudarni. Še bolj je značilno, da tudi v moškem svetu zaidejo v prekomerno lišpanje zlasti tisti, ki se dajo voditi čustvom, omladnosti. A prav ti tipi moškega sveta niso priljubljeni niti pri moškem, še manj pri ženskem svetu.

Bajka je, daleč proč od resnice, da možje in fantje žele, da se ženski svet šminka. To navado sprejemajo le kot nujno zlo zaradi ljubega miru v družini in družbi. Le opazuj jih! Če srečajo v družbi nalepoticena dekleta, se jim morda res bolj klanjajo in jim bolj dvorijo, ker se pač zavedajo, da imajo opravka z osebami, ki so „udarjene“ na take zunanosti. A fino opazovanje celotnega vedenja ti bo razodevalo, da se za temi zunanjimi finesami moškega vedenja skriva često prav malo iskrene spoštljivosti; ironični smehlaj na njih obrazu, ko takemu dekletu obrnejo irbet, često razodeva celo njih pomišljanje.

Bajka je, daleč proč od resnice, da

imajo našminkane več čuta za lepoto kakor tiste, ki se ne lepoticijo. Nasprotno! Često prav pretirana želja ugajati, se prenarejati, slej^u in zapelje pre-mnoge v način lišpanja, ki udarja v obraz najosnovnejšim zakonom lepote. Šminkanje zahteva čas in denar. Če tega ni, je šminkanje bolj šemljenje kot lepšanje obraza. Nenehna in pretirana skrb za zunanjo lepoto ubija skrb za notranjo lepoto, plitvi duha in zmanjšuje čut za pristno lepoto. Pomanjkanje notranje lepote pogosto odseva z obraza in tega z vsemi šminkami ne odpraviš. Nasprotno pa skrb za globoko notranjo lepoto tako bogati duha in srce, da se to često odraža tudi z obraza in mu daje poteze tiste plemenitosti, katere z nobeno šminko pričarati ne moreš. Notranja lepota in bogastvo duha poglobljata čut za pristno vnanjo lepoto tako v obleki kakor v vedenju. Zato so navadno prav taka dekleta, ki niso sužnje zunanjega lepoticenja, v svojem oblačenju in obnašanju najbolj prikupna in najzdravo čutečega moškega sveta tudi najbolj spoštovana.

Iz povedanega bi mogli sklepati tole: zelo neumestno je kako stvar priporočati zgolj zaradi tega, ker je v navadi. Slabe navade moramo odklanjati. A tudi pred moralno indiferentnimi navadami je vsekakor bolje svariti kakor pa jih priporočati ali jih celo vsiljevati, če so te nespametne ali vsaj neumestne, če plitvijo človeka, ubijajo čas, po nepotrebnem trošijo denar in človeka pozunanjijo.

Edini upoštevanja vreden razlog za šminkanje imajo morda tiste žene, ki skušajo z njim zakriti nekaj svojih let ter „ohraniti“ mladostnost obraza. Za mladino ta razlog ne pride v poštev. Vsako barvanje nohtov je pa gotovo šemljenje in grobo ubijanje časa in čuta za lepoto.

Pred sto leti se Marija je Bernardki prikazala; na vprašanje njeno, kdo je, ji ta je odgovor dala:

„Sem Brezmadežno spočetje. vseh ljudi trpečih Mati, dušam trosim večno cvetje. hočem svetu pomagati.“

Sto let že nebeška Mati v Lurdu bolni rod ozdravlja. s svojim Sinom svet rešuje in človeštvo blagoslavlja

Srečna si, Bernardka sveta, pri Mariji zdaj si večno; prosi, da mladina naša za teboj prišla bo srečno.

Gregor Mali

Kaj bi gotovo želeli v tem pogledu slovenski fantje od naših deklet? Tole: Naj čuvajo svoj naravni zdravi čut za lepoto, čut, ki je bil pri slovenskih dekletih vedno zelo razvit. Naj ga ne ubijajo z umetnim lepoticenjem. Naj skrbe za lepoto duha in srca, pa se bodo znala vselej brez velikih stroškov za mnoge ali drage obleke čudovito lepo oblačiti in vesti takó, da jih bo iskreno vesel vsak Slovenec in jih bo iskreno spoštoval vsak fant in bo nanje ponosen. Lepota duha in srca bosta vzbujali spoštovanje tudi pri tujcu, ki te zaradi pomanjkanja šmink gotovo ne bo gledal po strani. Sicer je pa neskončno bolje, da te gleda zaradi tega postrani kak tujec, kakor da bi te nekoč kot tujko izločale izmed sebe tvoje sovrstnice, ko se boš morda nekoč vrnila v svojo slovensko domovino.

R. H.

RAZBITA MIZA

Od časa do časa je Peponova vas doživela čast, da so jo obiskali rdeči tovariši iz mesta. Pripeljali so se navadno s kamijonom. Ker so bili iz mesta, so menili, da morajo to tudi drugi opaziti. Zato so vsakega mimoidočega pešca pozdravili s „prismuknjenim kmetom“; če mu je narava okoli trebuha dala nekoliko več obsega, so ga nagnali z „vampežem“; če so pa zagledali mlado žensko, tedaj je pa bolje, da tega ne opišemo.

Don Kamilo je bil nanje posebno gorak. In to ne brez razloga.

*

Bilo je nekega nedeljskega popoldneva. Iz mesta je prišel odposlanec zveznega komunističnega odbora, da govori malim vaškim posestnikom. Z njim pa je prišla tudi skupina rdečih pobalinov, z izgovorom, da morajo poskrbeti za varnost višjega funkcionarja.

Medtem, ko se je ta višji funkcionar še razgovarjal s Peponom, so njegovi spremljevalci zavili v gostilno „Pri mlinu“, kjer jih je čakala posoda z vinom.

Bilo jih je okrog trideset, pa še pet ali šest deklet, ki so bile oblečene v kričeče rdeče barve.

Tedaj se je pojavil don Kamilo na kolesu. Seveda je takoj vzbudil gromovit smeh med skupino iz mesta.

„Glejte župnika, ki dirka!“ so vpili na vse grlo.

Don Kamilo je švignil mimo, kot da bi bil sovietski tank serije T-34. Toda namesto da bi zavil proti župnišću, se je vrnil nazaj in naredil drugi mimohod.

Rdečkoviem je bil prizor všeč in so se še bolj drli: „Pritisni, trebušnik!“

Don Kamilo ni rekel ničesar. Ko je prišel do

Kardinal Tien na
Formozi

Kitajski kardinal Tien je prišel na Formozo in ostal tam do konca leta 1957. Kardinal Tien je nadškof v Pekingju, toda že od leta 1949 ne more opravljati svojih poslov zaradi bolezni. Leta 1949 je odšel na zdravljenje v redovno hišo svojih sobratov (redovniki Božje besede) v Illinois v Združenih državah, pa se mu zdravje ni zboljšalo in je leta 1950 popolnoma oslepel.

„Osservatore Romano“ je objavil poročilo o življenju Cerkve v Češkoslovaški

Komunistična vlada je izdala celo vrsto ukrepov, ki delovanje duhovnikov zelo omejujejo. Župnik med drugim ne sme dovoliti, da mašuje v njegovi cerkvi duhovnik, ki je prišel kot gost ali je na potovanju, ako nima posebnega dovoljenja od krajevnih oblasti. Pomanjkanje duhovščine je veliko. Duhovniki in redovniki so morali „prostovoljno“ iti na delo v tovarne, kjer so „duhovniki-delavci“. Redovnice po bolnišnicah ne smejo več delovati, pač pa samo v domovih za onemogle in v bolnišnicah za duševno bolne. Redovniki in redovnice ne smejo živeti v samostanski skupnosti. Vsi tisti, ki so prelomili ta ukaz, so bili obsojeni zaradi zarništva in izdajstva.

konca trga, se je seveda moral spet vrniti. To pot se je ustavil pred gostilno, zagrabil prvo mizo, ki mu je prišla pod roke in jo treščil med izzivače. Ženske so zacvillile, moški še bolj kričali, in že se je zbral kup radovednežev okrog dvigalca miz.

Don Kamila je postalo sram. V spremstvu Pepona je zapustil bojišče in se zaprl v svojo hišo. Ves poniglav se je spustil v naslanjač, toda še ni našel miru. Ni mu kazalo drugega kot javiti se Kristusu na križu.

*

„Don Kamilo, kaj pa je novega?“ ga je tiho vprašal Gospod.

„Srečal sem se z rdečimi iz mesta. Pa je bilo nehote.“

„Za prvič verjamem,“ je bil Kristus neizprosen.

„Toda zakaj si obrnil kolo in se vrnil?“

„Spomnil sem se, da sem pustil brevir v hiši, kjer sem bil v času rdečega mitinga,“ se je izvijal don Kamilo.

„Kako si se mogel spomniti česa takega,“ mu je Kristus svežil spomin, „saj si vendar vedel, da ga nosiš v žepu.“

Don Kamilo je zašel v zadrego. Pa se je hitro znašel. „Seveda sem vedel, toda šele potem, ko sem segel v žep po robec. Pa sem bil tisti trenutek že mimo gostilne „Pri mlinu“. Kaj naravno, da sem moral iti nato še tretjič mimo.“

„Ali ne bi bilo boljše, če bi se bil umaknil v hišo, kjer si že bil med komunističnim sestankom in tam počakal, da se rdeči vrnejo v mesto?“ je Kristus še naprej vrtal v svojega služabnika.

„Oprosti, Gospod,“ se je junačil don Kamilo, „če mislim drugače kot ti! Zdelo se mi je primerno, da tem brezbožnežem dokažem, da se duhovnik zna obvladati in svojim sovražnikom odpustiti.“

„Tako?“ se je čudil Kristus. „Na to pa ne pomisliš, da si bil rdečim prilika za greh, ko si jih s svojo navzočnostjo izzival in dražil?“

Don Kamilo se je naredil žalostnega. „Ah, sedaj — Gospod — razumem svojo napako. Nisem vedel,

Po petdesetih letih

Lani je v Franciji poteklo 50 let, odkar je bil uveden zakon o ločitvi Cerkve od države. Francoska vlada je tedaj izdala še celo vrsto ukrepov, ki so hoteli vpliv vere v javnem življenju popolnoma zatreti. Cerkev je bila tedaj oropana mnogih sredstev in prvih deset let je ponekod izgledalo, kakor da se Cerkve ne bo mogla več dvigniti. Dolgo vrsto let so bile nekatere fare (zlasti na deželi) brez duhovnika in cerkve ter redovne hiše prepuščene propadanju. Zlasti v srednji in južni Franciji je bilo razdejanje veliko.

Bivši francoski ambasador pri Vatikanu akademik Leon Berard je v vodilni reviji „Revue des Deus Mondes“ objavil članek o tej obletnici. Uvodoma pravi, da se tega jubileja spominjajo katoličani, nasprotniki Cerkve pa so tiho. Zato sprašuje laične kroge v Franciji, zakaj so letos na ta jubilej pozabili. Ali ne bi bilo primerno slaviti zmagoslave Razuma in poraz verske mračnosti? V Franciji so verniki pričakovali, da bodo laični krogi zvonili po svojih ložah in krožkih in objavljali statistične slike o položaju vere v Franciji. Vendar ni v javnost prodrl niti en govor, ki bi javno proslavljaval zmagoslave ukrepov iz leta 1907.

da moja duhovniška sutana, na katero sem bil do sedaj tako ponosen, daje bližnjemu vir pohujšanja in povod za greh. V bodoče ali ne bom več šel s sutano iz hiše ali pa se preoblečem v dimnikarja.“

Kristusov glas je postal malce nevoljen. „Don Kamilo,“ je dejal, „poslušuj se sofistov, da opravičiš svoje napačno ravnanje. Vzemimo, da si res hotel, ko si šel tretjič mimo gostilne, pokazati da zna duhovnik obvladati svoja čustva, toda zakaj si potem stopil s kolesa in zgrabil mizo in jo treščil med izzivače?“

„Zato, ker sem zaupal vate,“ je bil don Kamilo nenavadno predrzen, „in bil prepričan, da mi boš položil prave besede na jezik in vlil moč v mojo naravo, da se bom znal pravilno vesti. Če meniš, Gospod, da duhovnik ne sme trdno zaupati vate, tedaj seveda zaslužim vso grajo.“

Kristus na križu je globoko vzdihnil.

„Don Kamilo, danes se s teboj ne da govoriti, ker si nepristopen za razloge. Sam hudobni duh se je polastil tvoje duše in te napolnil z napuhom. Ker se pa ta vrsta duhov ne izžene drugače kot z molitvijo in postom, poskusi preživeti tri dni ob kruhu in vodi ter brez cigar. Boš videl, da se bo hudič začel počutiti neprijetno in te bo zapustil.“

Don Kamilo je nasvet sprejel in se poslovil od Kristusa, toda brez kakega vidnega znaka kesanja.

*

Ko je don Kamilo opravil naloženo pokoro in se rešil duha zavijanja dejstev, je doživel obisk višjega policijskega komisarja iz mesta. Spremljali so ga Pepon in njegov ožji štab.

„Gospod župnik,“ je začel policijski uradnik „vaš prikaz nedeljskih dogodkov ne sovпада z opisom, ki so ga podali napadeni člani skupine iz mesta.“

„Toda jaz vem, da sem povedal resnico in samo resnico,“ je odločno pribil don Kamilo.

Policijski komisar je zmajal z glavo. „Tukaj,“ in pokazal je na zapisnik, „se trdi, da je bilo vaše vedenje nesramno izzivalno.“

Leon Berard navaja spremembe v teh petdesetih letih. Nikdar ni bil francoski kler tako prežet s pastirsko vne- mo, kakor je to danes. Še več: „Versko prepričanje se danes spoštuje in verski nazori se lahko zagovarjajo tam, kjer je bilo pred 50 leti polno trdnjav laicizma. Ugled katoliškega slovstva je stalno naraščal, „ker so katoličani znali vzgojiti znanstvenike in vzgojitelje, ki ne uživajo slovesa samo doma, ampak tudi v tujini. Pred desetletji ni bilo mogoče niti pomisliti na to, da bi se javni funkcionar udeležil službe božje ali pa da bi škof prišel na kakšno državno slovesnost — danes je obratno: škofi so poleg državnih dostojanstvenikov na tribunah in ministri ter predsednik republike prihajajo k verskim slovesnostim v katedrale. Pred kratkim je bil predsednik republike na obisku pri svetem očetu. Kadar gre za važne zadeve, ministri in drugi visoki državni funkcionarji radi prihajajo k škofom po nasvet. Ko je socialistični predsednik vlade Guy Mollet obiskal Alžir, se je najprej podal k nadškofu in pri njem iskal podatkov o položaju v deželi in se z njim posvetoval, kaj bi bilo najboljše storiti za pomirjenje dežele, kjer trajajo boji že tri leta. Edini, ki so se spomnili obletnice in dogod-

„Jaz se vedno tako vedem, če sem na kolesu,“ je pojasnjeval don Kamilo. „Zakaj se pa zdi tukajšnjim ljudem moje zadržanje vedno naravno in normalno?“

„Ne bo povsem držalo, gospod župnik,“ se je tedaj oglasil Pepon. „Mnogi, kadar vas vidijo na kolesu v vaši ošabni drži, obudijo v sebi željo, da bi se vam zlomile sprednje vilice in bi z nosom pometli po tleh.“

„No da, nepridipravov je povsod nekaj, kar pa še ni noben dokaz proti meni,“ je don Kamilo mirno odgovarjal.

Policijski uradnik je smatral to zadevo za urejeno, pa je prešel k drugemu delu obtožnice.

„Je še drugo protislovje, gospod župnik. Vi trdite, da ste se spoprijeli sami s skupino iz mesta, medtem ko trdi komunistični pokrajinski odbor, da ste pripeljali s seboj skupino svojih pristašev, ki so potem iz zasede planili na nič hudega sluteče goste v gostilni „Pri mlinu“. Po razdejanju, ki ga je še videti v gostilni, bi se nagibal k zadnjim trditvam.“

Don Kamilo je porogljivo zamahnil z roko. „Bil sem sam in bilo je zadosti, da sem vrgel mizo med nje, pa jih je že šest imelo buške na glavi.“

„Bilo jih je petnajst,“ ga je popravil komisar, „ki so se morali zateči na ambulanco po prvo zdravniško pomoč. Sicer pa, saj si lahko ogledamo mizo na licu mesta. Priznati boste morali prečastiti, da navaden človek s tako težko mizo iz hrastovega lesa ki bo tehtala kaka dva stota, res ne more sam kaj dosti opraviti.“

Pri tem je komisarju spreletel obraz porogljiv nasmešek. Don Kamilo se je razhudil. Krepko si je pritisnil klobuk na obraz in dejal: „Ne vem, koliko je težka, toda na vsak način si jo lahko ogledamo.“

Tako je vsa skupina smatrala za najbolj naravno, da si mizo na licu mesta ogleda.

Ko so prišli do gostilne „Pri mlinu“, je komisar

kov v letu 1907, so bili katoliški dostojanstveniki in javni delavci. Na katoliški univerzi so priredili veliko slavnost, na kateri je govoril pariški kardinal Feltin. Nekaj dni nato so priredili enako zborovanje protestantski voditelji in je pastor Boegner ugotovil v svojem govoru, da je leto 1907 pomenilo začetek velike dobe oživljenja verskega življenja v Franciji.

Kardinal Višinski še vedno potuje po vsej Poljski,

da bi obiskal vse pokrajine, kjer žive katoliki in da bi poročal o svojih vtisih z obiska pri sv. očetu. Ko je bil na velikem zborovanju katolikov v Bidgoszczu v severni Poljski, mu je bilo sporočeno, da je iz Londona prejel nov avtomobil in še spremljevalno vozilo, da bi lažje opravljal svoje obiske. Obe vozili sta dar poljskih katoliških beguncev, ki žive v Angliji.

Lani je bil v Rimu kongres katoliškega apostolata

Prišli so delegati iz vseh strani sveta. Iz Abesinije je tudi hotela iti na kongres skupina šestih delegatov, vendar pa niso imeli sredstev. Ko je neguš izvedel, da bi radi šli, pa nimajo sredstev, je odredil, da naj jim letalska družba da potne listke, račun

pokazal na masívno mizo in vprašal župnika: „Je bila ta tista, ki ste jo vrgli, prečastiti?“

„Da!“ je odvrnil don Kamilo in je držal težko gmoto nad glavami prestrašenih gledalcev ter jo naslednji hip treščil na gredico pred hišo.

„Ta pa zna!“ je šlo priznanje skozi vrste navzočih. Pepon je pozelenel od zavisti. Ne gre, da bi občudovali samo župnika. Naj vidi narod, da on ne zaostaja v moči.

Tiho si je slekel suknjič, si zavihal rokave na srajci, stisnil zobe, zagrabil mizo in jo treščil na travnato dvorišče.

Komisar že ni vedel kaj početi. Naglo je pristopil k mizi in jo od vseh strani otipal. Nato se je povprašajoče zagledal v Pepona.

„Da, gospod komisar,“ je odvrnil Pepon z nemalim ponosom, „pri nas se stvari delajo tako.“

„Že dobro,“ je še pomomljal policijski uradnik in že sedel za volanom. Naslednji hip je avto zginil na obzorju. Seveda je vsa zadeva končala v arhivih, kajti pri takih ljudeh je bil to edini pametni način upravnega poslovanja.

Edini, ki ni bil zadovoljen, je bil lastnik mize. „Sedaj pa res več ne razumem politike. Župniki in rdečkarji hladijo svojo jezo na tej ubogi stvari, ki je bila vedno politično nadstrankarska. Prekleta politika in tisti, ki so jo iznašli!“

*

Zadeva z mizo pa za don Kamila še ni bila končana. Za don Kamilovo junaštvo je zvedela tudi škofijska kurija v mestu. Tako je moral nastopiti don Kamilo še težko pot k osivelemu škofu.

Škof ga je sprejel v pritlični sobi, pogreznjen v naslanjač iz mehkega usnja in oprt na palico, kajti bil je že star in ves zgrbančen.

„Tako don Kamilo,“ ga je strogo nagovoril. „Ni bi\ zadosti, da si pred časom premetaval klopí. Sedaj ti celo mize že hodijo v napotje.“

„Prečastiti, bil je trenutek slabosti,“ je jecjal don Kamilo in pri tem so se mu tresle noge. „Jaz...“

za potovanje v obe smeri pa naj pošljejo njemu. Neguš ni katolik, ampak koptski kristjan.

Sv. oče je imenoval nadškofa Morela v Belgiji za apostolskega vizitatorja „stevenistov“.

Stevenisti so verska ločina, ki živi v krajih južno od Bruslja in šteje danes nekaj nad 300 vernikov. Vendar imajo v Bruslju dve kapeli. Njihov sedanji voditelj je pred nekaj meseci pisal kardinalu Van Roeyu, da želi ločina biti spet sprejeta nazaj v katoliško Cerkev. Kardinal je svetoval, da naj se obrne na sv. stolico. Sv. stolica je imenovala sedaj apostolskega vizitatorja, med tem ko je voditelj stevenistov Felix Wuverken že prestopil v katoliško Cerkev. Ostali prestopajo sedaj drug za drugim.

Ločina stevenistov je nastala v letu 1801, ko je duhovnik Cornelius Stevens iz škofije Namur zapustil Cerkev iz protesta, ker je papež Pij VII. sklenil konkordat z Napoleonom. Pred smrtjo se je Stevens s Cerkvijo spravil, njegovi pristaši pa so ostali pri svojem. Ločina je izgubila svojega zadnjega duhovnika, ko je v letu 1840 umrl abbé Winnerpeninck. Po njegovi smrti so stevenisti volili predsednika verske občine, ki je opravljal krste in potrjeval zakonske

„Saj, saj,“ ga je prekinil škof, „ti ne spadaš drugam kot med koze, ki se pasejo na tistih gorah,“ in pokazal je na gorsko verigo, ki se je pela v ozadju pokrajine.

„Monsenjur, bili so oni...“

Škof se je razhudil. S težavo se je dvignil iz naslonjača in se oprt na palico približal ogromni don Kamilovi postavi.

„Oni zate niso važni,“ je povzdignil svoj glas in grozeče dvignil svojo palico. „Duhovnik božji, mož, ki bi moral oznanjati mir, ljubezen in dobroto, ne bi smel nikdar postati satanovo orodje. Joj, kakšna sramota metati mizo na glave svojih bližnjih! In mi ne pridi s pripovedko, da si jo vzel sam. Zahrbtno si pripravil udarec in napadel iz zasede, kajti en sam človek ne more razprskati petnajst glav istočasno.“

Don Kamilo je ob zadnji škofovi pripombi postal spet pogumen. „Da, prečastiti, bil sem sam, brez pomoči kogar koli. Zgrabil sem mizo, ki je bila podobna tejle,“ in pokazal je s prtom na težko mizo sredi sprejemne sobe, „in tako je potem prišlo do bušk in prask na glavah.“

Škof se je ostro zazrl v označeno mizo. In nenadoma se mu je obraz razsvetlil.

„Hic Rhodus, hic salta!“* je dejal. „Če nisi nesramen širokoustnež, dokaži mi svojo trditev na licu mesta! Dvigni mizo, če si tega zmožen!“

Don Kamilo je ponižno ubogal in se približal mizi. Bila je še težja kot tista iz gostilne. Zaškripale so kosti in trenutek nato jo je že držal visoko nad seboj.

Škof ga je gledal nepremično. In čez nekaj trenutkov nato je udaril s palico ob tla in ukazal: „Vrzi jo na tla.“

* Ta znani latinski citat je vzet iz grškega pisatelja Ezopa. Neki širokoustnež iz otoka Roda ob maloazijski obali se je hvalil, kako velik skok da je doma napravil. Tisti, ki ga je poslušal, mu je tedaj dejal: „Če je res, kar praviš, skoči tudi tukaj tako visoko!“

vezi. Med njimi se je ohranila velika pobožnost do Marije in zelo strogo so se držali postnih predpisov. Postnih dni so imeli na leto 140.

Poljska vlada je začela Cerkvi vračati del njenega nepremičnega premoženja.

Zaplembo premoženja je vlada izvedla v letu 1950. Novi predpis pravi, da zaplenjeno zemljo, ki je bila last škofij in redov, ni mogoče vrniti. Pač pa morejo redovi ali cerkvene ustanove posestvovati 12 ha zemlje, ki je bila poprej njihova last. Ako samostan ali fara ne bi prej imela toliko zemlje, tedaj naj se iz zaplenjene bivše imovine izloči toliko, da pride do dovoljenih 12 hektarov.

**Bolgarski arhimandrit
Sergij Kalabejev**

je pred nekaj meseci prišel iz Sofije v Italijo. V Bolgariji je bil namestnik moskovskega patriarha Alekseja in tako zavzemal vodilno mesto v bolgarski pravoslavni cerkvi. Pred kratkim pa je arhimandrit Kalabejev poslal pismo škofu v Concordiji blizu Benetk in ga prosil za sprejem v katoliško Cerkev. Arhimandrit je izrazil željo, da bi želel biti sprejet v katoliški zavod Russicum v Rimu. Škof je željo sporočil sveti kongregaciji v Vatikanu.

„Toda monsenjor!“ je ugovarjal don Kamilo.
„Rečem ti, da jo vržeš!“ je bil škof sila energičen.

Zamajala se je vsa stavba, zašklepetale so šipe na oknih in miza je obležala v kotu nasproti vrat v sprejemno sobo. K sreči se je vse izvršilo v pritličju. V kakem višjem nadstropju bi bil konec lahko še vse bolj tragičen.

Škof se je približal mizi, si jo natančno ogledal in nato toplo dejal don Kamilu:

„Nikdar ne boš postal škof. Pa vedi: bolje je zate, da si podeželski župnik. Če bi jaz zmozel kaj takega, tudi verjetno ne bi nikdar zapustil dobrih podeželskih ljudi. In bi bil srečnejši kot tu v hladnem mestnem ozračju.“

Pri teh besedah so se prikazali na vratih prestrašeni obrazi služinčadi.

„Monsenjor, ali se je kaj hudega zgodilo?“

„Nič, prav nič,“ je hitel zagotavljati sivolasi škof. Toda ko je opazil, kako so začudeno motrili prevrnjeno mizo, je dodal: „Da, bil sem jaz. Don Kamilo me je nekoliko razburil, pa sem zgubil potrpljenje. Otročiči moji, zelo grda stvar, če kdo jeze ne obvlada. Bog mi odpusti!“

Ko so vsi odšli in sta ostala z don Kamilom zopet sama, ga je škof blagoslovil in mu dejal z nasmejanim obrazom:

„Pojdi v miru, mušketicr božjega kraljestva! In lepa ti hvala, da si na tako originalen način razvedril svojega starega škofa.“

Prišla je družine z Irskega. Oče in mati pa en sin so se naselili v Bostonu, en sin pa je šel naprej v Chicago.

Dve leti pozneje sta oče in mati šla obiskat onega v Chicago. Oče je tam nagloma zbolel in umrl. Sin, ki je ostal v Bostonu, je prosil telegrafično, katere so bile očetove zadnje besede. Dobil je takoj odgovor: „Oče ni imel zadnje besede. Je bila mati pri njem do zadnjega.“

—:—

Oče piše sinu: „Dragi sin! Mislim, da ti bo 30 frankov dnevno za življenje v Parizu zadostovalo.“

Sin odgovori: „Ljubi oče! Tudi meni se zdi, da bom imel 30 frankov na dan dovolj. Toda pozabiti ne smeš, da moram živeti tudi ponoči!“

Ko se je na Madžarskem bližala obletnica lanske revolucije,

so policijske oblasti zlasti nadlegovale duhovnike s svojimi varnostnimi ukrepi. Večino duhovnikov v Budimpešti in okolici so nekaj dni pred obletnico internirali in jih spustili šele nekaj dni pozneje. Oblasti so ukazale duhovnikom, da morajo dve nedelji pridigovati tako, da ne bodo ničesar omenjali lanskim dogodkov. V zahodni Madžarski so morali duhovniki svoje pridige spisati in jih dajati policiji v cenzuro, v mnogih farah pa so policijski uradniki kar sami spisali „pridige“ in jih izročili duhovnikom.

Na zadnji skupščini jezuitskega reda v Rimu je bilo sklenjeno, da se ustanovi deveta provinca reda. Provinca obsega Indijo in vzhodno Azijo. Po razpoložljivih številkah šteje nova provinca 2241 jezuitov in sicer: 1250 patrov, 627 bogoslovcev in 364 bratov.

ARGENTINA

Škofov zavod v letu 1957. V škofovem zavodu v Adrogué je bilo v preteklem letu 32 gojencev: 18 gimnazijcev in 14 ljudskošolcev. (Tu izvzemamo seveda 11 bogoslovcev, gojencev tukajšnjega semenišča.) Trije gimnazijci so končali srednjo šolo: Andrej Jesenovec, Tomaž Kralj in Francé Urbanija.

Življenje v zavodu se je razvijalo kakor prejšnja leta v treh smereh: v duhovno, duševno in telesnovzgojni smeri.

Zdrav duh, da, a v zdravem telesu. Slovenci povemo isto sicer precej trdo, a zelo nazorno: Boljši je zdrav osel kakor bolan dohtar. In pri študentih, ki morajo mnogo preždeti pri knjigah, bi lahko telo moglo kaj kmalu ostati brez potrebne nege, ki je potrebna za zdrav razvoj. Obvezna telovadba in prosti čas z igrami in športom razen zdrave hrane in zadostnega počitka ugodno vpliva na telesni razvoj. Odbojka, med dvema ognjema, nogomet, rokomet — to so pri nas običajne igre. Tudi bolezní so nas obiskovale, pozimi zlasti gripa, a je v večini primerov kar domača bolnišnica nudila potrebno zdravniško pomoč.

Dalje pride vzgoja uma in volje. Za pridobitev socialnih kreposti je skupno bivanje večje skupine fantov kakor nalašč. Pridejo trenja, značaj se kreše ob značaj in to ni slabo. Pa je treba razen tega še vzgojnih govorov, opominov, razgovora med štirimi očmi, včasih tudi bolj trdih prijemov. Podpora družine je seveda pri vzgoji značaja nenadomestljiva.

Potem je na vrsti razum. Poklicna dolžnost študentovskih let je učenje tega, kar nalaga šola. Možnost za učenje je v zavodu prav gotovo večja kakor

doma, zlasti še, ker okolje, kjer toliko in toliko fantov študira, vpliva na posameznika in mu daje voljo do študija. Imamo pa še domačo šolo: verouk in slovenščino za vse, latinščino in slovensko domoznanstvo pa za višje. Za splošno izobrazbo skrbe ekskurzije (letos smo si ogledali laplaški muzej in živalski vrt ter železničarsko razstavo v Buenos Airesu), predavanja v okviru organizacije slovenskih srednješolcev, leposlovne knjige (izposojene pri Društvu Slovencev) in revije. Nekateri so se učili harmonija, drugi so člani domačega pevskega zbora. Izdajajo tudi samostojen leposlovni list „Zavodar“. Sem bi šteli še akademije, ki so se vršile: v začetku šolskega leta na čast Prevzvišenemu kot svojemu največjemu dobrotniku in visokemu gostu, dalje proslavo na naš hišni praznik, potem domobransko akademijo in pa prireditev za zaključek šolskega leta, kjer so nastopili tudi zavodski lutkarji.

Končno, dasi je po važnosti na prvem mestu, pride duhovna, verska vzgoja. Usmerjena je na zavestno in samostojno duhovno življenje. V to pomaga možnost pogostnega prejemanja zakramentov, vsakodnevna maša, vsakodnevne kratke duhovne misli in nedeljske pridige, Marijina kongregacija in apologetski krožek, knjige in ljudje. Vsega tega se Bog poslužuje, saj končno dela On v mladih dušah.

To je le seveda zunanji oris življenja v zavodu. Notranjost pozna samo Bog. Naj On daje svoj blagoslov, da bi tu rasli res verni, pošteni in zdravi slovenski fantje, ki bi s svojim znanjem lahko svojemu narodu v bodočnosti mnogo koristili.

Sredi svoje številne družine je slavil

21. decembra 1957 šestdesetletnico življenja Pavel Božnar, izredno delavni in splošno spoštovanje uživajoči član slovenske skupnosti v Mendoza. Rodil se je v Pristavi pri Polhovem gradu. Kot 17-letni fant je moral na fronto v Tirole, od koder se je srečno vrnil. Po očetovi smrti je prevzel vso težo gospodarstva, toda kljub temu je našel čas za plodovito udejstvovanje v katoliških vrstah. Bil je dolgo let predsednik fantovske Marijine kongregacije ter vodja mladinske organizacije Orel. Krščanska načela so bila vedno zanj vrhovno merilo. V luči teh načel tudi v Argentini smatra za svojo dolžnost, da sodeluje v mendoški slovenski Katoliški akciji. Leta 1927 se je poročil z go. Josipino Riharjevo. V srečnem zakonu mu je Bog dal šest hčera. Najstarejša, Marija, je te dni zapustila svet in se vključila v vrste karmeličank v Buenos Airesu. Med zadnjo vojsko so mu domači komunisti stalno stregli po življenju. Okusil je tudi strahote italijanske internacije na Rabu. Leta 1945 je odšel na Koroško v družbi hčere Marije. Šele leta 1954 se je mogel združiti z ostalimi člani družine. Svoj jubilej je g. Božnar slavil v lastni hiši in v krogu vse družine, gotovo hvaležen Bogu, da mu je po tolikih križih in preiskušnjah naklonil tako lepo jesen življenja.

V decembru je priredilo Slovensko dušno pastirstvo v Buenos Airesu duhovne vaje za moške in žene. Prvo so jih imele žene 14. in 15. decembra. Prišlo jih je 124. Teden dni za tem so jih imeli moške. Bilo jih je 120. Obakrat je govoril dr. Mirko Gogala, kurat vojaške bolnišnice v Campo de Mayo.

Božični prazniki so potekali v Buenos Airesu že v običajnem razpoloženju. Tako na sam božič kot na sv. Tri kralje je bilo neznosno vroče in soparno. Boljše je bilo na novo leto. Slovenska polnočnica je bila v slovenski kapeli. Udeležba je bila zelo velika. Silvestrovalo se je na več krajih, ni pa bilo kakega osrednjega silvestrovanja, ker je skušnjava pokazala, da se ga ne splača prirejati. V nedeljo v božični osmini, 29. de-

cembra 1957, je slovenski pevski zbor „Gallus“ nriredil že svoj tradicionalni večer božičnih pesmi v cerkvi v Ciudadeli. Žal je močan dež preprečil obilno udeležbo.

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo v Buenos Airesu je imelo 14. decembra svoj redni občni zbor. Ponovno je bil za predsednika izvoljen ravnatelj g. Ivan Prijatelj. Letos bo minulo deset let, odkar je bilo obnovljeno delovanje organizacije v inozemstvu. Zato je bilo sklenjeno, naj bi bil študijski dan v letu 1958 posvečen temu dogodku.

Tudi letos sta pripravili 15. decembra Marijansko akademijo obe slovenski mladinski organizaciji v Buenos Airesu. Najprej je novomašnik g. Franc Prijatelj opravil sv. mašo, med katero je pridigal duhovni vodja Slovenske fantovske zveze č. g. dr. Alojzij Starc. Po sv. maši pa je bila Marijina proslava, ki je bila sestavljena iz petja, recitacij in prizorca.

Slovenska kulturna akcija je zaključila 21. decembra 1957 svojo delavnost v letu 1957 z razstavo umetniške šole in z razglasitvijo izida literarnega natečaja. Podeljeni sta bili dve nagradi: drugo je prejel rokopis cistercijskega patra Mavra Grebenca z naslovom „Itinerar sv. Bernarda v letih Anakletove shizme (1130—1138)“, tretjo pa zbirka črtic „Čisto malo ljubezni“, ki jo je poslala Neva Rudolf iz Vauluseja v Avstraliji. Razstava sama je obsegala 123 del, 31 več kot lani. Uredila jo je Bara Remeč, sodelovalo pa je sedem razstavljalcev. Že ob priliki otvoritve razstave sta se javila dva kupea: Društvo Slovencev si je nabavilo Vombergarjevo olje „Ladje“, Slovensko planinsko društvo pa Papežovo monotipijo Križanega Kristusa, ki bo krasila Slovenski stan v Bariločah.

Prvič je letos obiskal „Slovensko lihu“ sv. Miklavž. Nismo vedeli, da bo imel njegov prihod tako velik odjek med otroci in njihovimi starši. Vse je bilo lepo pripravljeno: ob dvorani je stal okusno okrašen oder, otroci so se pod vodstvom ge. Marijane Batagelj skrbno

Ob obisku škofa dr. Gregorija Rožmana v slovenskem semenišču v Adrogué leta 1957; prevzvišeni gospod škof s profesorskim zborom, bogoslovci in gojenci Škofovega zavoda

naučili igrico „Miklavževa delavnica“, ki jo je za to pot posebej napisal mladinski pisatelj in pesnik g. Mirko Kunčič, občinstva je bilo proti vsemu pričakanju mnogo. Pa je vse pokvaril naden vihar, ki se je nato spremenil v silen naliv. Sicer slovesnosti ni preprečil, ker so se vsi navzoči umaknili v dvorano, a radi malo prostora se je mogel spored razviti le v okrnjeni obliki. Toda v bistvu je Miklavž uspel: otroci so ga videli in doživeli srečo ob prejetih darovih. — Poleg v „Slovenski hiši“ se je sv. Miklavž oglasil še na več krajih, kjer žive Slovenci v Vel. Buenos Airesu: na Floridi pri žužkovih, v Lanusu in v San Justo. Povsod je bil toplo sprejet in zadovoljil mlade in stare.

V začetku letošnjega leta je list slovenskih protikomunističnih izseljencev „Svobodna Slovenija“ slavil desetletnico svojega izhajanja v Argentini. Prva številka je izšla 1. januarja 1948. Prvo

leto je izhajala kot štirinajstdnevnik, od leta 1949 naprej pa kot tednik na velikem formatu. V tem času je izšlo 470 števil, knjižna založba pa je izdala deset Zbornikov-Koledarjev, mladinsko knjigo Naša beseda, Jeremije Kalina Veliko črno mašo za pobite Slovence, pesniško zbirko dr. Tineta Debeljaka Poljub, pesniško zbirko Jeremije Kalina Mariji in zbirko črtic Ivana Korošca Čas pod streli. V domovini pa je „Svobodna Slovenija“ izhajala že pet let preje kot podtalen list v času italijanske in nemške okupacije. Desetletnice lista se je 15. decembra spomnila tudi radijska oddajna postaja Excelsior v Buenos Airesu. G. Miloš Stare je v španščini opisal zgodovino lista in njegov pomen, pevski zbor „Gallus“ je pa odpel dve pesmi: Na bregovih Zile in v Gorenjsko cziram se skalnato stran.

V zvezi z desetletnico „Svobodne Slovenije“ je bila 4. januarja tudi velika

družabna prireditel v prostorih „Slovenske hiše“, ki je doživela svoj vrh z nagradnim žrebanjem. V poštev so prišli vsi, ki so imeli poravnano naročnino za nazaj ali se naročili za leto 1958 ter še plačali naročnino ali pa darovali vsaj 100 pesov v tiskovni sklad. Glavni dobitek, električni pralni stroj, je zadel Viktor Potočnik iz Morona.

Naslednji dan pa so Slovenci napolnili prostorni vrt slovenske restavracije „Ilirije“, kjer je Misijonska zveza priredila že svojo VII. tradicionalno tombolo v korist slovenskih misijonarjev. Glavni dobitek je prejela ga. Rezelj iz San Martina. Prav originalna je bila misel, naj udeleženci sami z glasovanjem odločijo, kaj naj bi bil glavni dobitek. Izbirati je bilo treba med električno hladilnico in motornim kolesom. Zmagal je praktični čut, to se pravi, zmago so odnesli tisti, ki so bili za hladilnico.

Sredi kordobskih gora je uspelo dr. Rudolfu Hanželiču pripraviti hišo z 32 posteljami, ki bo odlično služila Slovencev v času argentinskih počitnic. Poslopja zavzemajo 450 kv. metrov površine, okrog poslopij pa je 8.000 kv. metrov zemljišča. Nakup hiše so omogočila slovenska dekleta iz Buenos Airesa s 30.000 pesi brezobrestnega posojila. Še mnogo višjo vsoto denarja pa si je dr. Hanželič sposodil pri tamošnjih dobrih ljudeh. Kraj leži sredi gora na ravnini tisoč metrov nad morjem. Zrak je suh, noči hladne in mirne. Zato se bodo Slovenci v novem letoviškem kraju gotovo dobro počutili. Že letos so bile vse sobe skozi dva meseca kompletno zasedene.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Po večmesečnem hiranju je 2. decembra 1957 umrl v Clevelandu prvak in starosta ameriških Slovencev Anton Grdina. S pokojnim Jakom Debevcem in pesnikom Ivanom Zormanom je tvoril trojico, ki je bila hrbenica slovenskega življa v Sev. Ameriki. Rodil se je leta 1874 v Preserjah pri Ljubljani. 23 let nato ga že najdemo v USA, kjer je leta

1903 pričel v Clevelandu s trgovino z železino, kasneje pa ji je pridružil še trgovino s pohištvo in pogrebni zavod. Bil je tudi med ustanovitelji North American banke ter nato od leta 1930 nje predsednik. Kot dober katoličan je sodeloval v verskih in socialnih organizacijah, tako ameriških kot slovenskih. Radi tega nesebičnega dela je leta 1954 prejel od papeža Pija XII. visoko odlikovanje viteza sv. Gregorija Vélikega. Osebnje je bil silno dober človek in je imel zlato srce. Njegovo dobroto so toplo občutili tudi slovenski protikomunistični begunci, ko so se naselili v USA. Kako velik ugled je užival pokojni Grdina, dokazuje dejstvo, da je pogrebno mašo opravil sam clevelandski nadškof Edward Hoban.

EGIPT

Gotovo bo zanimalo bralce „Duhovnega življenja“, kako je kaj s slovensko naselbino v Egiptu. Način življenja je ves drugačen kot v drugih naselbinah. Egipčan ne postane nobeden, pa tudi če se je rodil tukaj. V večini so same ženske. Moških zelo malo, družin pa skoraj nič. Skoraj vsa dekleta so se poročila s tujci in so bila izgubljena za naš narod. V večjem številu so prišle Slovenke sem koncem preteklega stoletja in v začetku tega. Zadnji naval pa je bil po prvi svetovni vojni. To so bile skoraj same Primorke, ki so se umaknile fašizmu, ali pa so prišle, da z zasluškom rešijo domove, ki so bili zadolženi. Služile so kot sobarice, kuharice in gospodinjje. Pri Egipčanih imajo velik ugled, ker so zelo poštene.

Hrvatska naselbina je povsem drugačna. Hrvati, Dalmatinci se nahajajo v farnih matrikulah že leta 1600. Marsikateri mornar je ostal tukaj in si ustvaril družino. V večjem številu so se priselili v času, ko so gradili Sueški prekop. Starši so delali v prekopu, otroke pa so pošiljali v francoske in laške šole. Potomci so bili skoraj vsi izobraženci. Še danes so zaposleni pri raznih uradih. So še danes praktični katoličani.

Prezvzišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman v družbi slovenskih redovnic ob priliki svojega zadnjega obiska v Franciji junija leta 1957

Pred 50 leti so imeli celo lastnega dušnega pastirja v Kanalu. Danes pa skoraj nihče ne govori hrvaški. V Aleksandriji so skrbeli, kot tudi v Kahiri, slovenski frančiškani za naše ljudi. Prvi frančiškan v Aleksandrijo je prišel že leta 1894, tukaj v Kairo pa leta 1903. To je bila zasluga pokojnega škofa dr. Jegliča, ki je izposloval to uslugo od frančiškanskega reda. Sedaj vodi slovensko kolonijo p. Jozafat Ambrožič OFM.

Koliko je še danes tukaj Slovencev, bi bilo težko ugotoviti točno število. V Kahiri jih je vpisanih okoli 700. Gotovo jih je veliko več, ker v trimilijonskem mestu ne morete vseh poiskati. Prilичno mesto tako število tudi v Aleksandriji. Skoraj vsak pa govori najmanj tri jezike.

Vsako toliko časa imamo romanje v nekatera naša svetišča. Skoraj vedno jih pride okoli 200. Velikonočno dolžnost v slovenskem jeziku opravi okoli 200 vernikov. Seveda se drugi, ki so bolj od-

daljeni, izpovedo pri tujih duhovnikih. Znajo pač jezike.

V glavnem so kar dobri. S kako politiko se ne ukvarjajo. So kruhoborci. Marsikdo bi se rad vrnil v domovino, ako bi bilo tako, kot ni.

Velike zasluge na verskem polju imajo tudi slovenske šolske sestre. Držijo dve postojanki. Nekatere Slovence so se na starost umaknile k njim. Ob nedeljah se zbirajo pri sestrah, kjer imajo domače pobožnosti. Pri fari imajo odredeno uro ob 7 zjutraj za naše ljudi. Pride jih pa zelo malo. Vsak gre pač v cerkev, kjer mu je bolj prikladno. Na božič in na Veliko noč jih pa pride dosti, ker takrat slovensko zapojejo.

Slovenske sestre so tudi prevzele gospodinjstvo v grškokatoliškem semenišču v Jeruzalemu. Tako smo Slovenci z eno nogo tudi v Jeruzalemu. Ko se bodo razmere sčasoma spremenile, bomo s pomočjo naseljencev v svobodnem svetu morda prišli tudi na svoje. Dal Bog!

SVETI OČE GOVORI

kemikom us-
njsarske obrti.

Sveti oče je
lansko leto
sprejel člane

Mednarodne
zveze kemikov
usnjsarske obrti,

ki so imeli v Rimu svoj peti kongres.

Strojenje kož je tako staro ko človek sam. Izkopavanja so odkrila mnogo orodja iz kamna, s katerim so kože predelavali za uporabo. Razna olja in maščobe so uporabljali predvsem zato, da so jih zavarovali pred vlago in so jih mogli potem rabiti za različne potrebe. Tudi egiptski spomeniki hranijo podobe strojarjev, ki opravljalo svoje delo. Homerjeva Ilijada pa pripoveduje o sužnjih, ki nategujejo bikovo kožo, da bi jo mogli napojiti z maščobo. Že Egipčani in Babilonci so uporabljali galun in čreslovino, da so usnje zavarovali pred trohnobo. Rimljani so stare načine strojenja usnja ohranili in spopolnili. Žal, da pisatelji, ki so se pečali z naravnimi vedami, med njimi tudi Plinij, zelo malo pišejo o strojarskem delu. Ta molk moremo pojasniti s pomanjkanjem spoštovanja do tega dela, ker je bilo zelo škodljivo tudi zdravju. Vendar stare listine dokazujejo, da so Rimljani iz usnja izdelovali obrambno orožje: čelade, ščite, oklepe in celo vojaško obleko.

Strojarsko industrijo je do konca prejšnjega stoletja posebno ovirala počasnost strojenja, ki je trajalo več mesecev. Prvi korak izboljšanja in hitrejšega postopka je bil narejen leta 1730, ko so začeli uporabljati raztopine raznih snovi, ki so jih dobili v čreslovini. Toda industrija je začela ta sredstva izdelovati šele 1876. Brata Durio sta postopek strojenja skrajšala na en dan, do dva dni. Vendar je spet preteklo mnogo let, preden je novi način spodrinil starega. Usnjsarska obrt se je kmalu potem razvila v veliko podjetje. Že med prvo svetovno vojsko je silno pomnožila svojo

proizvodnjo. Pozneje je gospodarski razvoj, zlasti vedno večje število avtomobilov, prisilil strojarje, da so svojo obrt tehnično spopolnili in izboljšali svoje izdelke.

Usnjsarska industrija pa je za svoj razvoj nujno potrebovala pomoči znanosti, zlasti kemije. Dobi poskusov je sledila doba znanstvenih raziskavanj. Angleški kemik Procter je vse izsledke organske kemije prenesel na polje usnjsarske obrti. Zgradili so laboratorije in nadaljevali raziskavanja. Mnogo važnih dognanj so že dosegli. Vendar je še mnogo dela v strojarski stroki. Papež upa, da bodo z resnimi znanstvenimi raziskavanji dosegli rešitev še nerešenih vprašanj in vedno popolnejše načine v strojenju.

Sveti oče pričakuje, da bo mednarodni kongres natančno poročal o uspehih, ki so jih dosegli pri svojem delu. Njihov glavni cilj je, z znanstvenim in tehničnim napredkom izboljšati življenjske razmere človeštva in mu pomagati do udobnejšega in lepšega življenja. Pri prizadevanju, da dosežejo ta cilj, naj ne pozabijo moralnega in verskega ideala. Samo ta ideal more dati njihovemu delu pravi smisel. Vsa najnižja in najbolj vzvišena dela se presojujejo po tem, koliko duhovnih koristi prinašajo posamezniku in družbi. Samó poklicne sposobnosti, pa naj bodo še tako odlične, ne zadostujejo. Pridružiti se jim mora še plemenit značaj in velikodušnost srca. Trpljenje, ki spremlja njihovo delo, jih ne sme ovirati, da bi ne sočustvovali s trepečimi in ne delali za temeljito obnovo socialnega reda, ki ga bosta ožarjali pravičnost in ljubezen. Tako se bodo še bolj približali Bogu, začetniku vsega dobrega. Njegova luč in pomoč jih bosta spremljali. Naj jih sveti zavetniki strojarjev varujejo in podpirajo, da bi zadovoljni uživali sadove svojega poklicnega dela.

Papežev govor krščanski delavski mladini

„Kako naj vam dovolj izrazimo svoje veselje, ljubljeni sinovi in hčere krščanske delavske mladine (JOC), ko vas vidimo zbrane tukaj pred svojimi očmi in poslušamo vaše vzklike in odmeve vaših

pesmi na svetih krajih, posvečenih z mučeništvom in smrtjo poglavarja apostolov, ki jih obiskujejo krščanske množice vsega sveta in neprenehoma prihajajo sem iskat moči in tolažbe?"

Podobni so „veliki množici iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov“. Oblečeni so v halje nedolžnosti in posvečujoče milosti, ki je njihova odlika in moč. V rokah nosijo palme apostolata, bojev in velikodušnih žrtev, ki so spomin junaških časov. Za njimi gleda velike množice delavcev in delavk vseh delov sveta, ki so jih zbrale za svoje zastopnike in poslale v Rim, da bi tu pričali o edinosti med njimi in o apostolskem delu, ki ga opravljajo v svojem okolju. Med njimi zre tudi vse tiste, ki bi jih radi spet pridobili za Boga.

Prišli so v Rim, da bi zavarovali in utrdili življenje po veri in sadove tega življenja posredovali tistim, ki ga še ne poznajo. Krščansko hočejo živeti ne samo v svoji notranjosti, ampak tudi javno, v svojih družinah, naseljih, v tovarni, v delavnici, uradu in tako dokazati, da so popolnoma last Kristusa in Cerkve. Ustroj njihove organizacije in njihov način delovanja na krajevnem, pokrajinskem in mednarodnem področju jim omogočata, širiti božje kraljestvo v moderni družbi in delati za zmago krščanskih načel v njej. V naslednjih treh točkah jim papež da nekaj smernic za življenje.

1. Vi ste mladi

Mladi ljudje čutijo, da v njih rastejo telesne in нравne sile. Zato jih hočejo čim bolj razviti. Naravno je, da sanjajo o svoji bodočnosti in o tem, kar jim življenje velikega in lepega obeta. Veder optimizem jih navdušuje in dviga posebno tedaj, kadar ga spremljata božja milost in božja pomoč. Toda današnji svet zelo ovira optimizem. Človeške množice razpravljajo o nepremagljivih težavah: o lakoti, bedi in nevednosti. Nekateri pozabljajo na svoje dostojanstvo in na svoje vzore. Vdajajo se najrazličnejšim nasladam. Krivi preroki sejejo tajno med stiskane množice so-

Prenovljen oltar Marije Pomagaj v kapeli slovenskega semenišča v Adrogué, Argentina (Foto Janko Hafner)

vraštvo, jih vžigajo k upor in jih varajo s praznimi obljubami.

Krščanska delavska mladina (JOC) hoče odpraviti to zlo tako, da z vsem ognjem svoje mladosti izpoveduje vero v duhovno bogastvo, in v svoj zemeljski in nadnaravni poklic in se prizadeva, da bi ga tudi dosegla. Ker hoče zagotoviti svojim članom umsko in нравno vzgojo, jim odkriva pravi smisel življenja, jih uči ustavljati se skušnjavam in odklanjati vsako podlost. Odkriva jim tudi vrednost velikodušnosti in bratske pomoči. Hoče jih vzgojiti, da bi postali ljudje, ki se zavedajo svoje odgovornosti in so pripravljeni odločno sprejeti najtežje naloge.

Zato jim papež priporoča, naj izkoristijo vsa sredstva za osebno in socialno vzgojo, ki jih jim posreduje njihovo gibanje. Zelo zmotno je mnenje, da krščanski mladci s predsodki gledajo na bo-

dočnost sveta, da jim znanstveni in tehnični napredek povzroča žalost in malodušnost, kakor da bi bil nevaren njihovi veri. Zdi se, kakor da so brez moči v iskanju izhoda iz bede in najrazličnejših krivic moderne družbe. Zato se slepo prepuščajo žalostni usodi.

Organizacija krščanske delavske mladine pa jasno in zmagoslavno dokazuje, da je to mnenje napačno. Prav zato, ker so katoličani, so mnogo močnejši ko drugi. Zagotovljena jim je gotova zmaga. Vsako nasilje, laž in zatiranje dostojanstva človeške osebe odklanjajo. Njihova moč je namreč nadnaravna. Bog sam jim jo daje. Navdihuje jih Sveti Duh in daje njihovim skromnim, ponižnim delom neprecenljivo, nadnaravno vrednost.

2. Vi ste delavci

Prišli so k papežu, da zastopajo delavce. Vendar zastopniki delavcev niso postali samo zato, ker žive v istih razmerah kakor oni, ampak predvsem zato, ker so jim delavci to nalogo zaupali in jih za svoje zastopnike izvolili. Z njihovimi prispevki so krili stroške potovanja. Prinesli pa so tudi poročila o njihovem žosistovskem delovanju. Dobro vedo, kako so se Cerkev in papeži zanimali za delavce, s kakšno doslednostjo poudarjali načela socialne pravičnosti in kako vneto spodbujali vse resne ljudi, naj delajo za zmago teh načel. JOC rešuje najbolj kočljivo in občutljivo točko delavskega življenja.

Ko mladi ljudje zapuste šolo, postanejo donosni na vlogo, ki jo bodo imeli v družbi in vse preveč zaupajo v sebe. Toda kmalu pridejo razočaranja. Večkrat zadenejo na težke življenjske razmere, na nerazumevanje, na brezsrčnost in slabe zglede. Počasi srkajo v sebe materialistične nazore in zmotna načela sovraštva med različnimi stanovi. Tako napravijo čas svoje mladosti, svoje veselje, svoje upravičene težnje ter postanejo zagrenjeni in uporni.

JOC hoče to nesrečo preprečiti. Zato se prizadeva, da bi mladi delavci delo krščansko pojmovali in se zavedali njegove časti in svetosti. V delavcu gleda

ta organizacija brata Jezusa Kristusa, božjega Sina, ki je s svojim osebnim delom posvetil tudi delo vsakega delavca. Z vsakim telesnim ali duševnim delom, ki ga prostovoljno sprejmemo, moremo služiti Bogu, in vsej človeški družbi.

3. Vi ste katoličani

Tretja njihova značilnost je, da so katoličani ne samo kot posamezniki, ampak predvsem kot člani krščanske družbe. Cerkev danes potrebuje mladih delavcev, da bi veselo in odločno gradili svet, kakršnega hoče Bog, bratsko družbo, katere člani si med seboj delijo tudi trpljenje in si ga lajšajo. Svoj apostolat naj izvršujejo vedno pod vidikom veseljnosti. Popolnoma naj se podrede cerkvenemu načelstvu. To jim bo zagotovilo uspehe in zvestobo do Kristusa.

4. Zadnji opomini

Brez bojev ni zmage. Duhovna osvajanja zahtevajo bolj ko druga odpovedi, požrtvovalnosti in nesebičnosti. Njim ne gre za to, da bi dosegli nekaj koristi na gospodarskem in socialnem polju, ampak hočejo rešiti duše sobratov, ki še ne poznajo Kristusa ali pa so se mu izneverili. Zato jim sveti oče kliče:

„Vaša dolžnost je delati na to, da bodo spoznali Odrešenika, da bo njegova zapoved ljubezni prodrla na vsa področja zasebnega in javnega življenja. Zlasti mladi ljudje morajo spolnjevat i njegovo zapoved krščanske ljubezni in bratske edinosti. Zato je nujno potrebno, da skrbite za rast cerkvenega čuta, apostolskega duha in zanimanja za delavce drugih dežel in gojite v sebi velikodušno voljo, posredovati jim vse, kar od vas pričakujejo.“

Nikoli ne smejo pozabiti na dolžnost hvalečnosti do svojih cerkvenih asistentov, ki so se nesebično žrtvovali za blagor njihove organizacije. Spominjajo naj se vsega, kar so od njih prejeli, še dalje vanje zaupajo in jih podpirajo. Brez dvoma je njihova zasluga, da med žosisti tako cveto duhovniški poklici.

Apostol sveti Janez pripoveduje v svojem evangeliju, da se je Jezus ob

grobu svojega prijatelja Lazarja zjokal. Ko so Judje to videli, so govorili: „Glej-te, kako ga je ljubil!“ Toda Jezus se ni zadovoljil samo s solzami, ampak je zaklical z močnim glasom: „Lazar, pridi ven!“ Tedaj je mrtvo truplo oživel in se dvignilo. Lazar je prišel živ iz groba.

Milijone mladih ljudi oklepajo vezi, strašnejše ko telesna smrt, vezi bede, zmote in npravne pokvarjenosti. Zato se čni ne smejo zadovoljiti samo z jokanjem nad njimi. V njih je Kristus s svojo močjo, s katero morejo zapoditi sovražnika v beg. Naj gredo med te duše in jim oznanjajo blagovest življenja in vstajenja. Vsakemu posebej naj kličejo: „Moj brat, pridi k resnici, k luči in k ljubezni!“ Tako bo kmalu delavski svet okoli njih začel peti slavospjev svojega duhovnega vstajenja.

VEROUK IN KATEKIZEM V FRANCIJI

Ob začetku šolskega leta je zajela Francijo debata o katekizemih, ki naj se uporabljajo v šolah. Za pripomoček pri pouku so izšle razne knjige, ki so jih napisali duhovniki, pa tudi nekateri laiki. V Franciji se je sprožilo gibanje, ki si je nadelo ime „katehistično gibanje“ in prvi sadovi tega gibanja so bili razni priročniki za verski pouk. Gibanje je bilo pod vodstvom dveh organizacij „Narodno katehistično središče“ in „Vrhovni katehistični institut v Parizu“. Prvi je bil pod predsedstvom kanonika Colomba, drugi pa pod vodstvom p. Coudreauja; oba sta izšla iz vrst duhovnikov-sulpicijancev. V prvi polovici septembra pa so listi precej vidno objavili novice, da je sv. stolica odredila, da morata kanonik Colomb in p. Coudreau svoji mesti zapustiti. Ko so izšle te novice, se je še isti dan sešla škofvska komisija za verski pouk, ki ji predseduje nadškof v Provenču mons. Provencheres.

Naslednji dan so listi prinesli po-

jasnila, da ni bilo točno, da bi bil moral kanonik Colomb odložiti svoje mesto na zahtevo sv. stolice, pač pa so „vodilne osebnosti“ francoskega episkopata posredovale v Rimu, da naj kanonik Colomb, ostane na svojem mestu, le p. Coudreau je moral odstopiti in je njegovo mesto prevzel p. Brien.

Pariški katoliški dnevnik „La Croix“ je objavil o vsem tem obširnejši komentar in obžaloval, da so listi netočno in pretirano pisali o zadevi. Sicer se je pokazalo, da je bil to nov poskus napraviti vtis, kakor da je prišlo do razlik v nazorih med sv. stolico in episkopatom Francije, ko bodo vendar vsi malo bolj poučeni ljudje vedeli, da ima samo sv. stolica pravico urejati verouk.

„La Croix“ je potem še pisal, da je predsednik komisije nadškof Provencheres pojasnil, da knjig o verskem pouku ne bodo potegnili iz prometa, dasi bi bilo treba izvesti nekaj popravkov v knjigah, ki so jih napisali kanonik Colomb in obe ge. Derkenne in Dingeon. Knjige so že v knjigarneh na prodaj in so knjigarne prevzele obvezo, da bodo vsaki knjigi dodale tiskana pojasnila, oziroma popravke. Ker se je šolsko leto že začelo, je bilo to edino, kar se je moglo storiti.

Knjige bodo tedaj prejele popravke, vendar ne pomeni to, da je „katehistično gibanje“ kot tako obsojeno, piše list. Nasprotno — gibanje bo s svojim delom nadaljevalo. Le v bodoče se bo pri vseh nastopanjih ali spisih opuščal izraz, kot da gre za pisanje nekih „progressivnih katekizmov“ ali „progressivni način“ verskega pouka. Kajti „nemogoče je, da bi se „progres“ nanašal na vero. Napredek se nikdar ne more stavljati v Boga in vero vanj, ampak more napredek zajeti samo obseg v poznavanju Boga.“ Zato list obsoja tiste, ki to krizo okoli verouka vzporejajo s krizo, ki je nastala

okoli „delavcev-duhovnikov“, kakor to tako rada trdi vladna časopisna agencija France Presse, ki piše, da je pri tem „šlo za nova“ verska navodila.“

Vodilni pariški dnevnik „Le Monde“ je skušal vso zadevo postaviti v luč, kakor je to pisala France Presse. Navajal je, da je ta kriza največja, kar jih je izbruhnilo v vrstah francoskih katoličanov po drugi svetovni vojni. List je namigaval, da gre tokrat za duhovnike, ki so izšli iz vrst sulpijancev. La Croix je ostro obsodil to sumničenje in je navajal, da je mons. Provencheres že mesec dni poprej jasno povedal, da so vsi očitki proti sulpijancem brez podlage, ker nikdo ne dvomi v njihove učne metode. Predvsem bi bilo napačno očitati jim, da so zašli v „naturalizem“ in ravno ta sumnja „je najbolj krivična“.

(Novi priročniki za verski pouk imajo namreč to lastnost, da so vsi nauki iz katekizma podani v nazorni obliki — najprej je podan na vprašanje odgovor, odgovor pa pojasnjen s slikami ali pa tudi z zgodbami iz dnevnega življenja, kakor ga otroci vsak dan morejo opazovati okoli sebe.)

„Le Monde“ pa je nadaljeval s svojimi komentarji in skušal iz vsega ustvariti konflikt med sv. stolico in episkopatom. Ko je pozneje bilo objavljeno, da sta kanonik Colomb in p. Coudreau zapustila svojih mest, je navajal, da je sv. stolica dala prav tistim, ki so nove priročnike kritizirali.

Nekaj dni pozneje bi moral p. Coudreau govoriti na javnem zborovanju v Parizu. Njegovo ime je bilo med govorniki na nekem verskem kongresu. Toda p. Coudreau se je opravičil, da ne more nastopiti, in dodal, da naj se njegova odsotnost na kongresu „tolmači kot izraz želje, da hoče s tem izraziti svojo popolno pokorščino Cerkvi, kakor mora tako pokorščino izkazovati sin, ki jo

ljubi in je poslušen in meni, da je poslušnost prva dolžnost posvečene duše“.

Na vse to je „La Croix“ objavil uradno poročilo škofovske verske komisije o pouku katekizma v šolah. Poročilo se glasi:

„Pri naporih, ki jih je sv. oče pohvalil, ko je poslal pismo na zadnji kongres za verski pouk, so se v knjige uvedle nekatere zmote in netočnosti in hierarhija ima dolžnost, da nanje opozori, da bi se posledice preprečile.

Pouk o verskih resnicah, to je o izvirnem grehu, o božanstvu našega Gospoda Jezusa Kristusa, o Njegovem poslanstvu in o Odrešeniku človeštva, o sv. Duhu, o božjih in cerkvenih zapovedih, se ne more opuščati ali pa celo izključevati iz katekizmov v prvih letih pouka. Nekateri so namreč mislili, da bi se to v prvih knjigah opuščalo iz pedagoških razlogov, kakor se to dela za težje predmete pri navadnih znanostih; to se pa ne sme zgoditi pri poučevanju temeljnih resnic vere in to zaradi posebne narave tega nauka, v katerem ima milost svoj delež. Zato se morajo vpoštevati naslednja navodila:

Temeljne resnice se morajo poučevati vsaj v glavnem otrokom, pa tudi najmlajšim. Ko otroci pridejo do starosti pameti, se morajo te resnice podajati v obširnejši obliki in se morajo bolj in bolj obširno razlagati. Tako se bo dajal popoln nauk takoj od začetka, „napredek (progres)“ pa se bo uporabljaj šele pri nadaljnem razlaganju verskih resnic, zlasti pa se lahko uporablja pri obliki razlaganja. Da bi se preprečilo sleherno nepotrebno komentiranje, se v bodoče izraz „progresivni katekizem“ ne bo več uporabljaj.

Priročniki, ki so izšli s temi zmotami ali netočnostmi, morajo prinesiti popravke, predno jih bodo uporabljali v šolah.“

R. J.-c.

ŠTIRI TISOČ METROV NAD MORJEM

LEDENO MRZLA NOČ

Večerne sence so se začele spuščati na Potosí in sonce je pošiljalo svoje zadnje žarke izza Srebrnega griča, ko sem dal slovo samostanu sv. Frančiška in se dal odpeljati na sto metrov nižje ležečo postajo. Bilo je to dan po prazniku sv. Jožefa, 20. marca preteklega leta.

Postaja je bila kakor izumrla, le v čakalnici tretjega razreda so sedeli po tleh domačini in se pripravljali, da zaviti v kožuhe in volnene odeje v zatišju preživijo mrzlo noč.

Napovedani tovorni vlak bi moral odpeljati ob pol osmih zvečer, toda ker ni bilo še vlaka z nasprotne strani, smo morali potrpežljivo čakati ne vedoč, kdaj bomo pravzaprav odšli.

Obrnil sem se za pojasnilo na šefa postaje. Potrdil mi je, da je proga pripravljena in da tovorni vlaki že vozijo. Potem me je pa pozorno pogledal in mi dejal: „Svetujem vam, da ne potujete to noč. Premalo ste oblečeni. Morali bi imeti zimsko suknjo in vsaj eno volneno odejo za čez noč. Vi še ne veste, kak mraz je okrog postaje Condor, skoro pet tisoč metrov nad morjem.“

Pa ga nisem ubogal. Dejal sem mu, da sem doma iz krajev, kjer imajo mrzle zime, poleg tega pa ne morem čakati, ker sem že itak zgubil tri dneve.

Skomignil je z rameni in me vprašal, ali imam vozni listek prvega razreda, kajti potovati v tovornem vlaku je nekaj izjemnega, izjemo pa je treba vedno dražje plačati.

Seveda sem listek že imel, saj sem ga v Sucreju vzel vse do Uyuniya, blizu bolivijsko-čilske meje. Zahvalil sem se uradniku za dobronamerno izgovorjene besede. On se je vrnil v prijetno kurje-

no pisarno, jaz pa sem začel koráčiti po peronu postaje.

Okrog desete ure zvečer je bil naš vlak naređ. Sestavljen je bil iz petih petrolejskih cistern in na koncu je bil dodan zaprt železni vagon, ki služi za prevažanje vreč in zabojev. Bil pa je to pot popolnoma prazen.

Povzpел sem se nanj in žalostno ugovoril, da se ne bom imel kam nasloniti in da bo edini stol moj neravno preveč odporni kovček iz usnja.

Skoro bi se že odpeljali, ko je stopila v vagon indijanska družinica: mlad oče, njegova žena, dojenček, pa naspol odraslo dekle ter starejši moški, ki se je takoj zvil v klopčič in zginil med kopicco cul in košar.

Kot sem že pred časom omenil, bolivijski Indijanec vedno potuje obdan od vreč, bisag in košar. Človek ima vtis, da res vse, kar premore, s seboj vzame, ko gre na pot, prav v smislu reka starega modreca: „Omnia mea mecum porto“ (Vse svoje nosim s seboj).

Notranjščina vagona je na ta način postala bolj prijetna. Nato je mlada žena razvezala svoje pakete. Prikazala se je dolga preproga narejena iz koruznega ličkanja. Nato je začela razgrinjati odeje. Za pod sebe je pripravila dve, ostale naj bi služile za pregrinjalo. Že sta se mlada zakonca vlegla in vzela otroka medse in se skrbno ode-la, medtem ko je mlajše dekle tudi zginilo v klopčič, ko se žena zazre vame in me čez čas vpraša:

„Ali nimate nobene odeje s seboj?“

„Por lo visto, no“ (kakor vidite, ne), sem odgovoril s klavrnim glasom.

Nato je nastal premor nekaj sekund. In tedaj se je zgodilo, česar ne bi nikdar pričakoval: s pripombo, ki je veljala možu: „Hay que ser humano“ (tudi on

je človek), je potegnila izpod sebe eno izmed odev in mi jo ponudila, da se z njo ogrnem.

„Cúbrase bien,“ mi je toplo dejala, „si no, le mata el frío esta noche!“ (Dobro se pokrijte, drugače vaš bo to noč mraz ugonobil.)

Skoro nisem našel besed zahvale, ko sem sprejemal dragoceni predmet iz Indijankinih rok. „Tudi on je človek,“ te besede so mi neprestano pozvnanje po ušesih in mi še danes, kadar vidim kakega reveža ali mešanca črno-bakrene barve. Gotovo ni tista žena mnogo vedela o Kristusu in njegovem nauku, toda storila je, kar ji je narekovalo nepokvarjeno srce. Tudi ona bo med tistimi, ki bodo na sodni dan slišali besede pohvale in zahvale iz Sodnikovih ust: „Nag sem bil in ste me oblekli.“

Ne vem, kje hodi sedaj ta Indijanka, in vem, da je ne bom videl nikdar več v življenju, toda pogosto molim zanjo in jo priporočam božji Dobroti z besedami: „Gospod, poplačaj jo za vse, kar je storila tvojemu duhovniku!“

In da bi še bolj razumel božjo Previdnost in še bolj veroval v Kristusove besede: „Ne skrbite torej in ne povprašujte: ‘Kaj bomo jedli ali kaj bomo pili ali s čim se bom oblekli?’ Saj ve vaš nebeški Oče, da vsega tega potrebujete!“ (Mt 6, 31), se je zgodilo še nekaj bolj nenavadnega.

Že se je začel vlak premikati, ko so hipoma zarožljala vrata vagona in je železniški uslužbenec zagnal notri pravo posteljno žimnico. „Je za delavca, ki stanuje na zadnji postaji pred Río Mulato,“ nam je še pojasnil, želel lahko noč in znova zapahnil vrata.

Nisem skoro verjel svojim očem. Dobri Bog mi pošilja postelj, da mi ne bo treba na ledenih tleh preživeti nočnih ur. Brezverec bi rekel: „Srečno naključje,“ jaz pa pravim: „Čudovit primer, kako blizu je Bog tistim, ki ga potrebujejo.“

Razgrnil sem žimnico in se vsedel nanjo. Ker sem imel le eno odejo, se seveda nisem mogel vleči. Posnemal sem mlado dekle in se zgrbančil v velik klop-

čič. Glavo sem si naslonil na kovček in tako se je pričela pošastna vožnja skozi temno noč.

Nisem spal, pa tudi ne bdel. Vse je bilo podobno blodnjam človeka, ki je na tem, da ga mrzlica premaga in potegne za seboj. Ure so se vlekle počasi, kot se je vlak počasi vzpenjal proti postaji Córdor.

Okoli polnoči so nas prebudili moški glasovi. Prispeli smo na kraj nesreče. Slabotni ognji so metali kratke pramene na prevrnjeni lokomotivi in štiri petrolejske cisterne. Toda proga sama je že bila očiščena. Tako smo bili kmalu spet v gibanju. Dasi nisem ničesar videl, sem točno vedel, kje se nahajamo, kajti ko sem se vozil proti Potosíju, sem si zapomnil zelo dobro, kje se proga dviga in kje pada in kje gre skozi ovinek.

Ob pol sedmih se je začelo daniti. Skozi šuranje vagona so vdirali prvi jutranji žarki in mi obljubljali, da je ura mojega rešenja blizu.

Uro nato se je vlak ustavil in oddati sem moral svojo priložnostno postelj. Pa je nisem več potreboval. Začel sem hoditi po vagonu sem in tja ter si z gibanjem greti premrle ude.

Bilo je osem zjutraj, ko smo zavozili na postajo Río Mulato. Prvi del vožnje je bil pri kraju.

Kaj pa storiti zdaj? Povedali so mi, da gre vlak proti jugu šele popoldne ob dveh. Preostajalo mi je polnih šest ur. Nisem se vedel kam dati, kajti Río Mulato je naselje, ki leži sredi puščave in dolguje svoj obstoj le železniškemu križišču.

Najprej sem se spravil v čakalnico tretjega razreda, toda smrad je bil tako neznosen in umazanost tako velika, da mi je šlo na bljuvanje. Spet sem se zatekel na sveži zrak in premišljeval, kako bi se nekoliko ogrel. Začela se me je lotevati slabost in imel sem občutek, da bom zdaj zdaj zdrknil skupaj in obležal. Obraz je žarel od vročine, medtem ko me je stresalo po vsem telesu.

Pa sem v svojem tavanju po postaji zagledal na stranskem tiru vagon prvega razreda. „In če je odprt?“ mi je šinilo v

glavo. Dotaval sem do njega in na veliko veselje odkril, da se da vstopiti vanj. Olajšano sem se sesedel na mehki sedež in se naslonil na okno, v katerega so se upirali sončni žarki. Sončna toplota mi je dobro dela. Polagoma sem postal spet korajžen. „Pljučnica najbrže ne bo,“ sem se hrabil.

Opoldne sem bil že toliko pri moči, da sem si šel iskat čaj, ki ga Indijanke kuhajo kar na prostem pred postajo, nato si pa naročil še pečen kos kozljica. Zeblo me je sicer še vedno, a mrzlica je počasi pojenjavala. Znova sem se zatekel v svoj „hotel“ in tako dočakal prihod vlaka s severa.

Dobil sem še dosti hitro sedež v prvem razredu. Končno sem bil spet človek. Vozil sem se spet v osebnem vlaku in na sedežu, kot mi je dajal pravo vozni listek.

Tri ure smo potrebovali, da smo prišli v Uyuni. Vožnja je bila kaj malo zanimiva: okrog železne ceste ravnina, ki jo pokrivajo šopi suhe trave, tu in tam črede lam, na obeh straneh planote pa verige gorā.

POSTANEK V UYUNIJU

Tudi Uyuni je kraj, ki dolguje svoje življenje železnici. Ko so Angleži zgradili železno pot iz Antofagaste v La Paz, so odločili, naj bodo v Uyunižu železniške delavnice za vso progo. Tako ima Uyuni v Boliviji za železnice približno isti pomen kot v Sloveniji Maribor ali Brod na Savi za Hrvaško. Kasneje so iz Uyuniža zgradili še krak proti jugu, to se pravi proti Argentini, tako da je danes Uyuni eno najpomembnejših železniških središč na bolivijski visoki planoti.

Kraj sam sicer ni kaj dosti prijazen. Ulice so prašne, ker vleče veter skoraj neprestano in radi vetra tudi ne raste nobeno drevo. Ljudje se hranijo s tem, kar jim pošljejo iz Argentine, zlasti kar tiče mesa in moke.

Stopil sem s vlaka in se ogledoval, če mi bo prišel nasproti znanec iz vožnje med Sucrem in Potosijem. Res se

Tipičen podeželski prebivalec iz bolivijske visoke planote. Dobro je videti „poncho“, ogrinjalo okrog zgornjega telesa, ki varuje domačine pred mrazom in ostrimi vetrovi

zvesti don Segundino Vergara ni dal čakati. Oblečen v svojo delavsko obleko me je takoj zapeljal v svoje stanovanje. Nato sem počakal, da je končal svojo službo (v oskrbi ima vodstvo strojnega oddelka). Medtem sem napravil nekaj korakov po ulicah mesta, ki še ne pozna tlaka in pločnikov. Želel sem vstopiti tudi v cerkev, pa sem jo našel močno zaprto.

Med tem je prišel večer in Vergarova mati je pripravila okusno večerjo. Kar sem najbolj občudoval, je bila čudovita ljubezen, ki jo ima ta človek do svoje matere. Ona je stara že 75 let, on nad petdeset, pa sta tako navezana drug na drugega, da bo res velik udarec, ko

bo eden izmed obeh nastopil prvi pot proti večnosti.

Prijetno mi je bilo v taki družbi, kjer je prva kraljica ljubezen. Zelo ga je zanimalo, kako je v Evropi, zlasti pri nas doma in veliko me je spraševal o komunizmu. Iz razgovora sem odkril, da veliko ve in da je dobro razgledan.

Tudi versko področje mu ni bilo neznano. V šolo je hodil pri salezijancih v Iquique (sev. Čile). Do njih je ohranil najlepše spomine. Prav ob njegovem primeru sem znova začutil, kolikega pomena so redovne šole za dobro krščansko vzgojo, zlasti v južnoameriških državah, kjer je državni laicizem tako zelo močan. Naj bi se tega rez zavedali vsi slovenski starši in svoje otroke pošiljali, kjer se le da, v katoliške zavode.

Kot zaveden Čileneц seveda don Segundino Bolivijancev ne ceni visoko. Pravil mi je, da jim manjka smisel za red, uporabo denarja in za čistočo. Ni jim nič zato, da so stanovanja lepa, še manj, da bi okusno jedli in imeli knjižnice v sobi.

Zato mi je skušal čim bolj pokazati, da se Čilencev in Bolivijcev ne sme dati v isti koš. Postregel mi je z izbranimi jedili, mi razkazoval knjige in stavil najrazličnejša vprašanja. Vtis sem imel, da je hotel dati večerji kulturno obeležje in da si je smatral v veliko čast, da gosti v hiši evropskega človeka. Nisem mu sicer razkril, da sem duhovnik, toda imel sem vtis, da to slutí. Samo to sem mu razkril, da urejum revijo in da zato potujem, da ljudi spoznavam in da o njih nato pišem. Seveda je bilo Vergari mnogo na tem, da ga lepo prikažem. Če bi znal slovensko, upam, da bi bil s pričujočimi vrsticami zadovoljen.

Še danes, ko to pišem, večkrat razmišljam, kako lepo bi bilo na svetu, če bi vladal povsod duh krščanske ljubezni, ki sta mi jo izkazala prav na tej poti iz Potosija ona indijanska ženska ter ta preprosti železniški delavec. Za oba sem bil neznan in tudi v bodoče bom spet neznan, pa sta, ne da bi prav vedela, sledila besedam Kristusovim: „Kar

hočete, da bi drugi vam storili, storite tudi vi njim.“

Proti polnoči je že šlo, ko sta mi mati in sin pripravila postelj. Spal sem krasno. Posledice nočne vožnje so torej že bile za mano.

Don Segundino mi je že v Potosiju obljubil, da mi bo preskrbel vožnjo v tovornem vlaku proti Antofagasti, če se pri njem oglasim. To obljubo je naslednji dan, bil je petek, 22. marca, tudi izpolnil.

Seveda vlak ni odšel po voznem redu, ob osmih zjutraj, kot je bilo rečeno, temveč dve in pol ure kasneje. Spet sem si moral kupiti listek prvega razreda, da sem smel potovati skupaj z živino.

Še en stisk rok, in Uyuni je ostal za menoj in z njim moj dobrotnik Vergara. Naj bi si spet stisnila roke, ko naju bo Bog poklical k sebi!

Dan je bil kar prijetno topel. Enakomerno je pelo kolesje vlaka svojo pesem, ki je vsakomur, ki rad potuje, tako ljuba. Zavili smo naravnost proti zahodu. Na desni strani se je bleščala kot z ledeno ploščo pokrita solina Uyuni, v daljavi pa so se odražali vrhovi čilenskih gora.

Ob treh popoldne smo obstali na bolivijski obmejni postaji Chiguana. Uradnik ni bil prav nič siten z menoj. Hitro sem opravil dolžne formalnosti in vlak se je znova premaknil. Gore so nam prišle silno blizu, odete v goste oblake.

„Danes sneži,“ so mi rekli železničarji in gledali proti ognjeniku Ollagüe, čigar vrha se radi neurja ni dalo videti.

NA ČILSKI STRANI

Uro nato je vlak prevozil mejo in se ustavil na postaji istega imena, kakor ga nosi ognjenik. Bili smo 3694 m visoko.

Takoj sta pritekla dva čilska karabinera. Bolivijski potniki so morali ostati na vlaku, kajti čilenske oblasti strogo pazijo, da ne bi Bolivijanci tiho tapili, jaz pa sem smel zapustiti vlak. Bolje rečeno: moral sem ga.

Dobri Vergara v Uyuni ni bil pravilno poučen in je mislil, da gre vsa kompozicija do Antofagaste. Pa se je zmotil. Na čilski meji sestavijo nov vlak, bolivijski vlak se pa mora vrniti, odkoder je prišel.

Čez čas sem zvedel, da gre tovarni vlak šele jutraj ob 3.40 naprej. Bom torej prisiljen, preživeti noč na obmejni postaji v Ollagüe. Pa sem se spomnil, da je v Čilu navada, da so obmejni stražniki dolžni dati prenočišče vsakomur, ki za to prosi, če ni drugih možnosti.

Kar pogumno sem se predstavil v retenu (obmejna karabinerska postaja) službujočemu naredniku. Malo se je začudil, da potujem v civilu, pa mi potem dal prav, ko sem mu razložil, na kakšen način sem došel v Ollagüe. Tudi mi je še dosti rad dovolil, da prenočim v retenu. Predstavil mi je dežurnega nočnega stražnika in mu naročil, naj skrbi za me. Spet sem moral dati Kristusu prav, ki naroča: „Ne bodite v skrbeh za svoje življenje!“ (Mt 6, 25).

Najprej sem si moral zagotoviti vožnjo za naslednji dan. Na čilski strani se v tovarnih vlakih ni dovoljeno voziti, če železniška direkcija tega posebej ne dovoli. Zato sem moral takoj odposlati telegram v Antofagasto in zaprositi za avtorizacijo. Ta je že čez uro prišla. Toda spet ni šel vlak do obmorskega pristanišča, temveč do srede poti, do Calame, kar me pa ni več motilo, ker sem vedel, da ima Calama večkrat na dan avtobusno zvezo z Antofagasto.

Vrnil sem se nazaj v reten. Zunaj je divjal silen piš in ognjenika Ollagüe, iz čigar notranjosti črpajo po žični železnici žveplo, skoro ni bilo videti. Namestil sem se v prijetno zakurjeni sobici in službujoči karabiner mi je prinesel toplo večerjo, ki jo je njegova žena skuhala zame. Hvaležen sem jo zaužil in mislil pri tem na svojo mater. „Vidiš, mama, ni bilo zastonj, da si tako rada dajala revežem jesti. Tako sedaj tudi tvoj sin, kamor koli pride, najde dobre ljudi in ne trpi lakote.“

Pripravil sem budilko in se spravil

Ruskemu narodu

Stoletja so z okrutno roko
krmarili vas zjezeni vladarji —
potem so dirjali čez vas Tatarji
in tilnik vam vpogibali globoko.

Za Azijati so vas kakor moko
pregnetali veljaki, grofi, carji —
in končno so rdeči vas viharji
zdrobili ko železen stroj opeko.

Čeprav je vaš vsakdanji kruh trpljenje,
ste ohranili v duši plamen nade
na boljše dni in čudežno vstajenje.

To vam zasije, ko malik razpade,
ki siljeni mu dajete česčenje —
pa kmalu bo zgrmel v pozab prepade.

Kotnik Niko

---

k počitku. Dasi še daleč od urejenih prilik sem čutil, da sem spet zašel med civilizirane ljudi.

Točno ob 3.40 zjutraj se je vlak spustil v noč. Prijazno so me železničarji sprejeli medse. Bili so trije in si že kuhali kavo. Prijetno je prasketal ogenj v železni ječici, medtem ko je lokomotiva sopihala vedno višje. Sneg, ki je ponoči pokrtil vse vrhove, je dal pokrajini čudovito skrivnosten čar. Zdelo se mi je, da se vozim iz Jesenic proti Mojstrani in Kranjski gori. Na obeh straneh proge so kipele visoke gore, v belo odete, v vagonu pa je prijetna toplota božala naše ude in nam zaprla oči k dveurnemu spancu.

Ob šestih zjutraj smo dosegli najvišjo točko na čilski strani: 3966 m. Bila je to postaja Ascotán, še nekaj časa je tekla proga vzporedno s čilsko-bolivijsko mejo v osrčju gora, nato pa smo se začeli naglo spuščati navzdol in vzeli smer pravokotno na gorsko verigo proti Tihemu morju.

Ob desetih zjutraj smo bili že tisoč metrov nižje, na postaji Conchi (3003 metre). Ta postaja je znana radi najvišjega mostu, ki ga ima Čile. Pne se 108 m nad globoko zaseko. Včasih je služil most železniškemu prometu, pa se je kasneje v temeljih omajal. Tako so železnico premestili, most pa služi za cestni promet. Pred dvema letoma se je čezenj peljala skupina 42 delavcev. Iz neznanih vzrokov je vozilo strmoglavilo v globino, pri čemer so se ubili vsi potniki. Sam predsednik general Ibáñez je prihitel na pogreb iz daljnega Santiaga, tako zelo je nesreča presunila javno mnenje.

Tudi jaz sem se spomnil teh nesrečnežev, ko sem zagledal most pred seboj. In bolj kot misel na samo nesrečo me je pretresla misel: „Le koliko od njih jih je pripravljenih stopilo pred Boga?“

Dobro uro nato sem zagledal v dolini pod seboj lepo zelenico, sredi katere so se videli hiše in se dvigal stolp cerkve. Že sem vedel, da smo blizu Calame, mesta, ki je nastalo ob vzhodu največjega bakrenega rudnika na svetu, Chuquicamata. Reka, ki prinaša svoje vode iz visokih gora, je omogočila zelene pašnike in koruzna polja okrog mesta. Res, prava oaza sredi ogromne pustinje, ki ji v Čilu pravijo pampa.

Poslovil sem se od prijaznih železničarjev, s katerimi sem prebil nekaj lepih ur vožnje in šel naravnost v župnišče, kajti željno sem hrepenel opraviti sv. mašo, brez katere sem bil že dva dni.

V župnišču sta me tako župnik kot kaplan lepo sprejela. Oba sta tujca, iz Španije doma, kajti škofija v Antofagasti ne premore nobenega svojega duhovnika. Bila sta še zlasti vesela, da sem lahko čez nedeljo pomagal v spovednici in mi naročila, naj še drugič, če bom tam okoli hodil, tako gledam, da bom za nedeljo prišel.

V Calami je silno veliko Hrvatov, ki imajo tam tudi svoj dom. Vsa avtobusna podjetja in zelo veliko trgovin je v njihovih rokah. Eno avtobusno pod-

jetje vodi Musić, drugo Letnić in Damjanović.

Petnajst kilometrov ven iz Calame stojijo rudniške naprave bakrenega rudnika. Chuquicamata, Zaloga rude znaša 20,200.000 ton. Ta rudnik prinaša Čilu letno izredno veliko dohodkov. Zlasti kupujejo baker Združene države Severne Amerike.

V nedeljo popoldne sem v avtobusu zapustil Calamo. Počasi se je pot, ki je ves čas asfaltirana, spuščala proti tihomorski obali. Nekaj presunljivega so opuščena naselja vzdolž poti. Pred časom so nastala, ko so našli v bližini rudo. Toda, ko je rude zmanjkalo, so ljudje odšli drugam. Razdrli so strehe, tako da so od naselij ostale le gole stene. Tako se mi je zdelo, kot da sem sredi Pompejev pri Neaplju, ki so jih v preteklem stoletju izkopali iz ognjeniškega prahu, ki je leta 70 po Kr. padel iz Vezuva nanje.

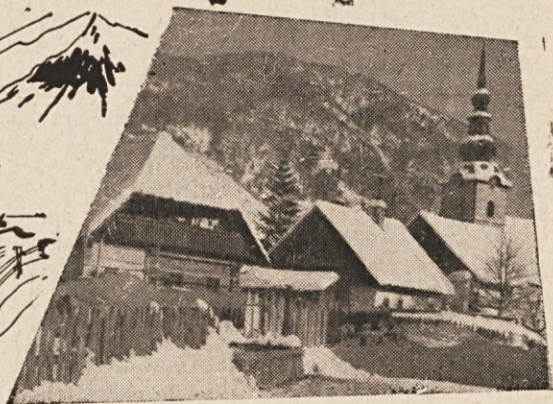
Minile so štiri ure in pred nami se je odprlo Tiho morje. Res je bilo čudovito mirno, vredno svojega imena. Še sem bil praktično v Boliviji, kajti do tihomorske vojne leta 1879 je Antofagasta spadala pod Bolivijo.

Železniška nesreča pri Potosiju je povzročila, da sem zgubil pet dni na svoji poti v Antofagasto. Zato se mi je zdelo najbolj pametno, da kar v letalu preletim 1600 km, ki ločijo Antofagasto od čilskega glavnega mesta. Imel sem srečo in dobil listek že za naslednji dan.

Še enkrat sem s pogledom pobožal daljne gore, iz katerih sem bil prišel do Tihega morja, dal slovo Antofagasti, ki bi morala biti bolivijanska in se prepustil motorjem prostornega letala čilske družbe LAN. Komaj dobre tri ure so minule, in že sem izstopil na letališču Cerillos blizu čilskega glavnega mesta. Moja pot po deželi štiri tisoč metrov nad morjem je bila s tem končana. Ali mi bo še dano kdaj po noviti? Bogu prepuščam odgovor na to vprašanje.

(Konec)

JOŽE JURAK

V E S T I I Z D O M O V I N E

SLOVENIJA

LANSKI MALI ŠMAREN V VELESOVEM PRI KRANJU

Pod mogočnim Grintavcem ob vznožju Štefanje gore je veličastna velesovska cerkev z ostanki nekdanjega samostana dominikank še vedno nema priča slavne preteklosti tega kraja. Čeprav je že pred več kot sto leti utihnil spev pobožnih devic, ki so v tem samostanu 600 let služile Bogu in ljudem, vendar čudodelni kip Matere božje in pa umetniške Kremser-Schmidtove oltarne slike še vedno privabljajo številne romarje v to svetišče. Posebno veliko jih pride na Mali šmaren — 8. septembra, ko v spomin na 700 letnico te cerkve, ki so jo pred nekaj leti obhajali, nesejo čudodelni Marijin kip v procesiji med travniki in polji do vasi Trata in nazaj.

Lepo jesensko vreme in pa ljubezen do Marije je letos privabila v Velesovo ta dan nad 5000 romarjev. Cerkev je bila znotraj vsa odeta v cvetje in zelenje. Ker so Kremser-Schmidtove oltarne slike že vse leto v Ljubljani radi restavracije in razstave, so iznajdljivi domačini zakrili praznoto velikega oltarja z vencii v obliki Marijinega imena.

Slovesnost tega dneva je povzdignila še zlata maša preč. g. Janeza Kovača, župnika v št. Vidu pri Vipavi, ki je vse življenje rad zahajal v Velesovo, kjer ga ni čakala samo Mati božja, temveč tudi njegov očetovski prijatelj, pokojni velesovski župnik g. Jožef Brešar.

Popoldne je prišlo toliko romarjev, da je bila cerkev nabitó polna, veljko jih je moralo ostati pa še pred cerkvijo. Cerkveni govornik jezuit p. Janez Demšar, ki je ta dan pomagal domačemu g. župniku Francu Pfajfariu, je v leno zasnovanem govoru poveličeval Marijo kot zmagovalko v zgodovini katoliške cerkve in veliko pomočnico v življenju posameznega človeka in toplo priporočal rožni venec.

Razvila se je veličastno procesija iz župnijske cerkve na Trato in nazaj. Vodil jo je ljubljanski stolni prošt dr. Franc Kimovec v škofovskem ornatu. Poleg prošta je bilo v procesiji še 17 okoliških duhovnikov in štirje bogoslovci. Z molitvijo in nesmijo so verniki počastili Marijo, katero so nosili fantje na lepo okrašenih nosilih sredi belo oblečenih deklic s najčolani in lilijami v rokah. Slovesno pritrkovanje zvonov v župnijski cerkvi in v podružnici sv. Marjete na Trati je v dušah vernikov

še povečalo praznično razpoloženje.

Ko se je procesija vrnila v župnijsko cerkev in so zopet postavili Marijin kip na prestol v velikem oltarju, so se začele slovesne pete litanije Matere božje, katere je vodil g. Franc Vavpotič. G. proš pa se je kot veliki glasbeni strokovnjak vsedel za orgle in vodil ljudsko petje.

Vse je bilo kar mogoče lepo in slovesno. Marija je gotovo zadovoljno gledala na prireditelje in romarje. Samo nekaj je kazilo slavnost, namreč stare izrabljene velesovske orgle, nad katerimi je glasbeni mojster dr. Franc Kimovec že večkrat potožil. Vroča želja vernikov je, da bi orgle obnovili in povečali, da ne bodo božjepotni velesovski cerkvi v sramoto, temveč v okras in v povečanje božje in Marijine slave. Toda vprašanje je, kje dobiti za to potrebnih sredstev. Mala in revna velesovska fara nikakor ne bi zmogla ogromnih stroškov, ki bi jih zahtevalo popravilo orgel.

Zato pa mi, izseljeni Slovenci, ki se še čutimo člane Marijinega naroda, priskočimo bratom v domovini na pomoč. Vsak po svojih močeh darujmo v ta namen. Velesovska Mati božja bo vsem darovalcem bogato poplačala.

Goriški Slovenci so še dobro spominjajo nove svete maše v frančiškanski cerkvi na Kostanjevici pri Gorici, ki jo je imel dne 25. marca 1947 pater frančiškan Mavricij Zupan. Na vernih duš dan zjutraj je čakalo mnogo ljudi na sv. spoved v cerkvi Matere milosti v Mariboru, kjer je zadnji dve leti deloval p. Mavricij. Čakali so ga zama. Ko so njegovi sobratje šli gledat, kaj je z njim, da ga tako dolgo ni v cerkev, so ga našli v postelji mrtvega. Prejšnji večer je imel večerno sv. mašo in pridigo in čeprav mu je med pridigo večkrat glas odpovedal, ni nihče temu pripisal velike važnosti. Tudi pri večerji je bil živahen in zgovoren kakor vedno. V spanju ga je Bog poklical k sebi. Z njim je frančiškanski red izgubil dobrega delavca v vinogradu Gospodovem. Bil je delaven, neutrudljiv in zelo priljubljen pri vernikih. Pogreb se je vršil

dne 5. novembra v Ljubljani, kamor so ga na željo staršev pripeljali iz Maribora.

V petek, dne 8. novembra, je bil še en pogreb slovenskega duhovnika v Ljubljani. Pokopali so č. g. dr. Lojza Kuka, salezijanca, ki je bil župni upravitelj v Kapeli pri Radencih. Iskal je zdravniške pomoči v Ljubljani. Neozdravljiva bolezen, rak v grlu, ga je spravila v prerani grob.

V Godoviču pri Idriji so v sredi novembra pokopali župnika č. g. Ivana Deželo. Doma je bil iz Ledin nad Idrijo. Skoro 40 let je služboval v Godoviču. Obolel je na raku. Več mesecev je bil v bolnišnici, a umrl je doma v svoji župniji. Star je bil 70 let.

PRIMORSKE VESTI

Občni zbor slovenske skupnosti v Trstu se je vršil v nedeljo, 10. novembra. Poročilo odbora je bilo odsev tržaških dogodkov zadnjih let in slika pri zaidevanja, da se uveljavi v našem javnem mnenju katoliška miselnost. Pri volitvah je v glavnem ostal stari odbor, a ojačen je z mlajšimi silami. Zborovalci so odobrili dosedanji skupni volilni nastop in skupno dovolilno delovanje s Slovensko demokratsko zvezo. Ta povezanost bo ostala najna tudi v bodoče. Občni zbor je bil eden izmed dokazov, da komunistične sile niso mogle na Tržaškem streti opozicije kljub milijardnim podporam, ki jih uživajo njih ustanove.

Sv. Miklavž v Gorici. Slovenska Vincencijeva konferenca iz Gorice je tudi letos, s pomočjo dobrih in plemenitih goriških Slovencev, obdarila slovenske osnovnošolske otroke ob priliki sv. Miklavža. Nabralo se jih je toliko, da je bila dvorana Brezmadežne na Placuti skoro premajhna. Otroci iz sirotišča sv. Družine so najprej zaigrali ljubko in prisrčno dvodejanko, nakar se je na odru prikazal darežljivi sv. Miklavž, ki je obdaril prav vse otroke od prvega do zadnjega. Najpotrebnejši so poleg slad-

Velesovo je imelo na Mali šmaren 1957 zopet svojo slovesnost; na sliki vidimo del duhovščine pri procesiji: od leve na desno v prvi vrsti: novomašnik France Rozman, dekan Franc Vavpetič, kaplan Tone Vidmar; v drugi vrsti: župnik prof. Stanislav Jeglič, stolni prošt dr. France Kimovec, župnik Bogumil Škerlevaj; v tretji vrsti bogoslovec štefan Babič in Janez Ham.

karij dobili še obleko ali obutev. Veselih obrazov so se razšli hvaležni sv. Miklavžu, ki jih tudi letos ni pozabil. Poleg goriških otrok je prišlo na naše miklavževanje še veliko število malčkov iz bližnje Jugoslavije. Zanje je bil prihod sv. Miklavža prava senzacija. Saj ga niso še nikdar videli na svojih odrih doma. Tam kraljuje le novoletna jelka in pa dedek mrzaz. Nič čuda, če so bili nad sv. Miklavžem iz Gorice vsi navdušeni in da ni bilo potem doma ne konca ne kraja pripovedovanja.

Praznik organizirane katoliške mladine. Goriške katoliške organizacije so se na praznik Brezmadežne poklonile svoji Kraljici in ji ponovno obljubile zvestobo in ljubezen. Tudi njihove vrste so se ta dan pomnožile. V fantovsko Marijino kongregacijo je pristopilo 15 novih kandidatov, v Marijino družbo (deklška) pa dve novi članici. Goriška

deklška Marijina družba je s tem lepim Marijinim praznikom otvorila jubilejno leto. Prihodnje leto, dne 28. marca, bo namreč goriška deklška Marijina družba obhajala 50-letnico svojega obstoja.

Božični prazniki v Gorici. Idila svete noči z jasnimi zvezdnatim nebom in zasneženimi cestami je letošnji božič prevarala ne samo nas v Gorici, temveč tudi drugod po Evropi. Bil je božič brez snega in brez zvezd. Mrzličnim pripravam predbožičnih dni, ko so skoro po vseh hišah postavljali jaslice in dvevesce, je sledil umirjen in mil božič, ki je privabil v razsvetljene cerkve k polnočnici na tisoče Goričanov. Za nas Slovence je bila polnočnica v cerkvi sv. Ivana. Najpridnejši so se udeležili tudi zorne maše v stolnici in pozneje ob devetih pri sv. Ignaciju na goriškem Travniku. Vse te slovenske maše so bile častno zastopane in tudi sv. obhajil je

bilo prav dosti. — Tudi na Tržaškem so slovenski verniki imeli svoje polnočnice. Ob devetih na sv. večer v cerkvi sv. Jakoba, kjer je lepo prepeval cerkveni pevski zbor pod vodstvom prof. Humberta Mamola. Slovenski radio je nato to polnočno peto mašo oddajal po radiu isti večer o polnoči, tako da so jo lahko poslušali tudi oddaljeni in v tujini.

V Jugoslaviji ni bilo uradno priznanega božiča, vendar so ljudje kljub delavniku napolnili cerkve in na svojih domovih kot nekdanj praznovali božič.

Pevski koncert v Gorici. Nastopi pevskega zbora „Lojze Bratuž“ v Gorici so vedno pomenljiv kulturni dogodek za celo Goriško. Tako je bilo tudi pri zadnjem koncertu dne 23. novembra zvečer in 24. novembra popoldne. Vsa Goriška je bila zastopana v dvorani Brezmadežne na Placuti. Zadnji koncert je imel to značilnost, da je bilo besedilo vseh pesmi Gregorčičevo in da so bili vsi kompozitisti samo Slovenci od staroste Aljaža do modernejšega Juvanca. Zbor je dirigiral profesor Mirko Filej. Že prvi in drugi del sta občinstvo povsem zadovoljila, še bolj pa je Jeftejeva prisega žela priznanje in pohvalo vseh. Na klavirju je kantato in še nekatere druge pesmi mojstrsko spremljala prof. Lojzka Bratuževa.

Sovodnje. Na praznik Vseh svetnikov je Bog poklical k sebi **Franciško Butkovič**, mater č. g. Dragotina, profesorja na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Učakala je 76 let. Pokopali so jo v ponedeljek ob asistenci domačega g. župnika in še pet drugih duhovnikov.

Trebče. Pri nas se je vršil sv. misijon od 27. oktobra do 3. novembra. Vodil ga je preč. g. pater Anton Surina, ki je s svojimi življenjskimi in živahnimi govori privabil nepričakovano veliko število vernikov v cerkev. Sklep misijona je bil v nedeljo, 3. novembra, popoldne. Krona vseh pobožnosti pa je bila posvetitev župnije brezmadežnemu Srcu Marijinemu.

Doberdob. Zelo slovesno se je vršil v naši vasi „spravni teden“ v čast presv. Srcu Jezusovemu. Zadnje tri dni je preč.

g. Jože Vidmar s svojimi navdušenimi pridigami in stanovskimi govori zajel vse vernike. Obenem smo s pravnim tednom združili tudi praznik farnega patrona sv. Martina, ki je lepo potekel z veliko udeležbo pri sv. maši in ofru ter pri popoldanskim ponovitvi posvečenja Srcu Jezusovemu.

Božični koncert v Gorici. Zadnja nedelja v letu 1957 je tudi letos zbrala goriške Slovence na že običajnem koncertu božičnih pesmi v goriški stolnici. Zastopane so bile vse naše goriške vasi, goriški in tržaški Kras, več gostov je bilo tudi iz Trsta in nemalo tudi iz obmejnih vasi onstran meje. Tudi pevski zbori so bili številno zastopani, še vse bolj kot prejšnja leta. Božično slavje se je začelo s pesmijo Sveta noč. Nato je mons. Močnik v kratkem in jedrnatem govoru poudaril najprej splošno ljubezen Slovencev do petja, pri tem pa je podelil pevskim zborom na srce, da naj jim bo vedno pred očmi vzvišeni namen, da pojejo Bogu v čast. Po nagovoru se je začel pevski del proslave. Združeni zbori so pod vodstvom prof. Mirka Fileja in ob spremljavi na orgle prof. Lojzke Bratuževe zapeli šest znanih božičnih pesmi. Petje zborov je bilo zlito in ubrano, pa tudi mogočno, kakor ga drugje ni slišati. Sledil je blagoslov s petimi litanijami Matere božje in pri zahvalni pesmi se je pevcem in duhovnikom pred oltarjem pridružila vsa cerkev. Lep in uspel koncert je pustil v vseh neizbrisne vtise.

—:—

Izobražen tat. — Bil je župnik, znan po skoposti, in je rad zapiral svoj denar zvečer v omarico, ki je bila pravzaprav namenjena za kelihe, ker se je bal, da bi mu kdo denar ukradel. Na vratih te omarice za kelihe je bilo napisano po latinsko: „Dominus est in isto loco“ (Bog je na tem kraju). Prebrisan tat ga je nekoč opazoval, ko je štel denar. Ponoči se je splazil v zakristijo, mu ukradel denar in napisal na vratca te omarice: „Surrexit, non est hic“ (Vstal je, ni ga tukaj več).

NOVE KNJIGE

ZBORNİK-KOLEDAR SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1958

Navadili smo se že, da nam uredniki „Svobodne Slovenije“ za novo leto poklonijo koledar, ki je dobival leto za leto konkretnjšo obliko, da je postal nazadnje nekaka programatična in dokumentarna knjiga slovenstva, raztresenega po celi obli. Ni koledar le knjiga, ampak skoraj zbirka knjig, strnjenih v eno, kjer je nabranega toliko gradiva, da ga bomo lahko prelistovali celo leto in našli v njem vedno kaj zanimivega.

Létošnji Koledar-Zbornik, ki je že deseti, se nam predstavi v Goršetovi opremi in na lepem papirju kot skoraj tristo strani obsegajoča knjiga, liber magnae molis.

Koledar-Zbornik je razdeljen v štiri dele, ki je vsak zase nekaka celota. Že sam koledar je letos dragocenost, ker so mesečna zaglavja okrašena s posnetki pokojnega arhitekta Jožeta Plečnika. Ti posnetki v zvezi s člankom Marijana Marolta, ki ga najdemo v delu Razprave in dokumenti, so lep spomin na velikega arhitekta.

Ni mogoče tu v par stavkov strniti vsebino tistega dela Zbornika, ki nosi naslov Razprave in dokumenti, prav tako je težko reči, kateri članek je tehtnejši, ker se vsi tičejo važnih, življenjskih vprašanj našega časa. Tako n. pr. v članku Progresivni katoličani beremo o krivdi in zmoti te struje, ki je šla s Partijo gradit nov svet — nasilja. Milan Komar kliče po realizmu v politiki, ki je Slovencem vedno primanjkoval in so zato padali iz sanj na krvava tla. Dvajset strani obsega Rantov članek S krščansko demokracijo v bodočnost, za tem sta dve razpravi o jugoslovanskih zadevah — delavska samouprava in kmetijstvo — ki ju je treba

pozorno brati. Zelo zanimiva je Debeljakova Beseda o Čankarjevi smrti in njegovem marksizmu, s katero rešuje Čankarjevo osebo komunističnega podržavljenja. Članek M. K. o Titovi pogodbi z Angleži meče novo luč na samopašni Albion, dočim nam prispevek Bogomila Vošnjaka zbuja spomin na borbo naših očetov za Jugoslavijo.

V leposlovnem delu Zbornika pod naslovom Naša beseda in Naša pesem, vidimo, kako pesniki in pisatelji, ki večkrat rišejo individualne usode in doživetja, vendar v bistvu odsevajo usodo razseljenega slovenstva. Ta del je pravzaprav knjiga zase, saj obsega 70 strani, pa ga tu ni mogoče v podrobnosti pretresati. Bralec bo našel mnogo lepega.

V oddelku Izseljenski letopis, ki nas ves zanima vse do Staretovih Utrinkov iz pragozda, odkrijemo v prispevku Tineta Debeljaka Jurij Kozjak — najbolj prevajana slovenska povest, da si je ta slovenski janičar deloma tiskan, deloma še ne izdan utrl s svojim handžarjem pot že med nekako štiriindvajset narodov. Obširen je članek J. Kr. škof dr. Rožman med Slovenci v svetu ob svoji zlati maši, ki tudi z mnogimi fotografijami prikazuje ta lepi in pomembni jubilej dragega in velikega slovenskega vladike.

Koledar-Zbornik „Svobodne Slovenije“ bo vsem Slovencem, ki slovensko čutijo in nad katerimi bdi kralj Matjež, ki ga je na ovoj narisal Goršé, ljuba knjiga kot šop rdečih nageljnov v vazi na zadnji strani platnic, in gotovo ne potrebuje še posebnega priporočila, saj zbuja našo pozornost ne le ministrova in škofova beseda v uvodu, ampak celo oglasi po zadnjih straneh, ki so nekak odsev slovenskega gospodarskega uveljavljanja v svetu.

Niko Kotnik

duhovno življenje la vida espiritual

Slovenski verski mesečnik

Izdaja konzorcij
(Anton Orehar)

Editor responsable:
Pbro. Antonio Orehar,
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Registro de la Propiedad Intel. 574.991

Urejujejo:
Jurak Jože
Mali Gregor
Šušteršič Marijan
Platnice in stalna zaglavja
je narisal
Hotimir Gorazd

Celoletna naročnina
za Argentino in države,
ki nanjo mejijo (razen
Uruguay) 110 pesov.

Za Uruguay
in druge države,
če se plača v argentinskih pesih,
je naročnina 140 pesov;
za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev,
za Avstrijo 95 šilingov,
za Italijo 2000 lir,
drugod pa protivrednost dolarja.

Poverjeniki revije:

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158, Bs. Aires

Braziliya:
Vinko Mirt,
Caixa Postal 7058, Sao Paulo, Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
6116 Glass Ave, Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave, Toronto, Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3, Trieste, Italia

Februar št. 2 Leto XXVI.

V tej številki:

- 65 V znamenju posta (J. Kopač CM)
67 Za kaj bomo ta mesec molili?
(Alojzij Košmerlj)
70 Blagri (O. Charles)
72 O sadovih sv. maše
(dr. Janez Vodopivec)
76 Decálogo cívico para el católico
77 Pustni večer pod Peco (M. O.)
81 Pred sto leti se je prikazala Marija
(Gregor Mali)
87 Enodružinske hiše
89 Drevo (Andrej Bregar)
90 Petnajstim v spomin (Z. Piščanec)
94 Meja (Gregor Hribar)
97 O pismih (N. T. Kr.)
98 Nekaj misli o lepoticenju (R. H.)
99 Ob stoletnici Marijinih prikazo-
vanj (Gregor Mali)
100 Don Kamilo (Guaresci-Jurak)
100 Drobne od vsepovsod
107 Med Slovenci po svetu
110 Po svetu
115 Verouk in katekizem v Franciji
(R. J.-c.)
117 štiri tisoč metrov nad morjem
(Jože Jurak)
121 Ruskemu narodu (Niko Kotnik)
123 Vesti iz domovine
127 Nove knjige (Niko Kotnik)

CORREO ARGEN- TINO Suc. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18, Gorizia

Avstrija:
Anton Miklavčič,
Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi v Celovec.

Avstralija:
rev. Bernard Ambrožič,
66 Grdon Str., Paddington (Sydney)
Tiska tiskarna Salguero,
Salguero 1506, Buenos Aires

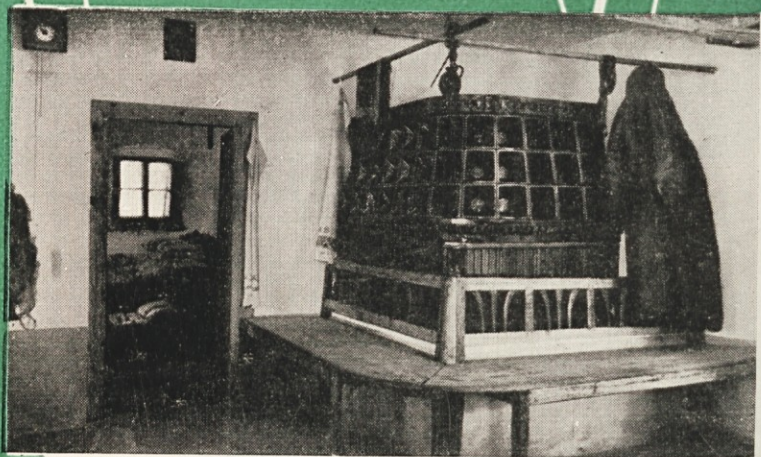

Levo: Lep razgled s Sv. Jošta proti Šmarni gori v zori zimskega jutra

Spodaj: Planina Javornik na Pokljuki
(Foto C. Kunc)

Na zadnji strani: V Prešernovi rojstni hiši v Vrbi

Snežink in burje zunaj ples,
mi netimo si v peči kres;
a na samotnih cestah tam,
brezdomci vi, kako je vam?

Oton Župančič

